

19930
ΝΙΚ. ΑΘ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΠΑΛΑΙΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1941

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΧΟΛΙΑΣΤΕΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΤΕΣ: ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'. ΠΛΑΤΩΝ

1. Βίος τοῦ Πλάτωνος.

Ὁ Πλάτων ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἀθήνας τὸ 428 ἢ 427 π.Χ. Ὁ πατήρ αὐτοῦ Ἀρίστων ἦτο ἐδγενής, ἀλλ' ἀγνώστου πιθανῶς ἱστορικῆς γενεᾶς, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ Περικτιόνη ἀνῆκεν ἐπίσης εἰς ἐπιφανῆ οἰκογενεῖαν ἀνάγουσαν τὸ γένος αὐτῆς εἰς τὸν Σόλωνα. Τὸ ἀρχικὸν ὄνομα τοῦ Πλάτωνος ἦτο Ἀριστοκλῆς, τὸ ὄνομα τοῦ πάππου του, Πλάτων δὲ ὠνομάσθη, ὡς ἀναφέρεται, διότι εἶχεν εὐρέα στέρα καὶ μέτωπον. Περὶ τῆς παιδείας αὐτοῦ δὲν γνωρίζομεν πολλά, ἀλλὰ πάντως ἔτυχεν ἐπιμελημένης ἀνατροφῆς ὡς υἱὸς πλουσίας καὶ ἐδγενοῦς οἰκογενεῖας καὶ εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον κατετέθησαν βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν του τὰ σπέρματα τῆς ἀρετῆς, πὸν τὸν κοσμεῖ καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν. Εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι ἐμνήθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν ὑπὸ τοῦ Κρατύλου, μαθητοῦ τοῦ Ἡρακλείτου. Ἀλλὰ τὸν ἐνεθουσίαζε μᾶλλον ἡ ποίησις καὶ μάλιστα ἡ τραγικὴ ἢ γνωριμία του ὅμως μὲ τὸν Σωκράτη, ἡ ὁποία συμπύπτει μὲ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐπέφερε ριζικὴν μεταβολὴν εἰς τὰς νεανικὰς του κλίσεις. Παρέδωσεν εἰς τὸ πᾶρ τὰ ποιητικὰ του πονήματα καὶ παρεδόθη ὅλος εἰς τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν προσωπικότητα τοῦ Σωκράτους, πλησίον τοῦ ὁποίου παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Ὁ ἄδικος θάνατος τοῦ διδασκάλου τὸν ἐπίκρανε τόσο, ὥστε ἔφυγεν εἰς τὰ Μέγαρα πλησίον τοῦ Εὐκλείδου, ὅπου μὲ ἄλλους Σωκρατικούς ἐθρήνησαν αὐτόν· ἐκεῖθεν μετὰ βραχὺ πιθανῶς διάστημα ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Κατὰ διάφορα ἔπειτα χρονικὰ διαστήματα ἔκαμεν ἀρκετὰ ταξίδια ἐπανερχόμενος ἐκ νέου εἰς τὴν γενέτειραν. Τὸ

μακρότερον όλων ἦτο εἰς Αἴγυπτον καὶ Κυρήνην. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐγνώρισε τὸν ἐκεῖ πανόραχιον πολιτισμὸν, ἐδιδάχθη ἴσως ἱστορίαν καὶ μαθηματικά, τὸ δὲ πολίτευμα τῆς χώρας τοῦ ἀφῆκε μεγάλην ἐντύπωσιν, τῆς ὁποίας ἴχνη βλέπομεν εἰς τὰ περὶ πολιτείας ἔργα του. Εἰς τὴν Κυρήνην ἦκουσε τοὺς μαθηματικούς τῆς καὶ ἐγνώρισε τὸν διάσημον γεωμέτρην Θεόδωρον. Τὸ 389 π.Χ. ἦλθεν εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. Ὁ πιθανώτερος λόγος τῶν ταξιδίων αὐτῶν ἦτο ἡ ἐπιθυμία του νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς σοφίας τῶν χωρῶν αὐτῶν. Τὸ εἰς τὴν κάτω Ἰταλίαν ταξίδι του ὑπῆρξεν ἀφορμὴ νὰ γνωρίσῃ ὁ Πλάτων τοὺς Πυθαγορείους ἐκ τοῦ πλησίον, νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς φιλοσοφίας αὐτῶν, νὰ μνηθῇ πληρέστερον εἰς τὰ Ὀρφικά καὶ νὰ γνωρισθῇ ἀκόμη μὲ τοὺς Ἐλεάτας καὶ τὰς δοξασίας αὐτῶν. Ἡ ἀποδημία του αὐτῇ ὑπῆρξεν ἕνεκα τούτου σημαντικωτάτη διὰ τὴν μετέπειτα πνευματικὴν αὐτοῦ ἐξέλιξιν. Διάφορος ὅμως ὑπῆρξεν ἡ πνευματικὴ του συγκομιδὴ ἐκ τῆς Σικελίας. Ἐκεῖ ἐγνώρισεν ἐκ πείρας μίαν τυραννίδα ζήσας εἰς τὴν ἀλήν τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Διονυσίου Α' καὶ ἐκέρδισε φίλον καὶ θαυμαστὴν τὸν γυναικάδελφον τούτου Δίωνα. Ἀλλ' ἡ γνωριμία του μὲ τὸν Διονύσιον εἶχεν οἰκτρὸν τέλος. Ὁ τύραννος, διὰ νὰ ἀπαλλαγῇ τοῦ ἐνοχλητικοῦ ἠθικολόγου, τὸν ἐπεβίβασε διὰ τῆς βίας πλοίου ἀναχωροῦντος διὰ τὴν Ἑλλάδα· ὁ κυβερνήτης αὐτοῦ κατ' ἐντολὴν πιθανώτατα τοῦ Διονυσίου τὸν ἐπώλησεν ὡς δοῦλον εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἀντίκερις ὅμως ὁ Κυρηναῖος παρενρισκόμενος ἐκεῖ τὸν ἐξηγόρασε καὶ ἔτσι ὁ Πλάτων ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας τὸ 387 π.Χ. εἰς ἡλικίαν 40 ἐτῶν περίπου.

Ἐκτοτε ὁ Πλάτων παρέμεινεν εἰς Ἀθήνας πλὴν δύο διακοπῶν παρὰ τὰ πρότερα παθήματά του. Τὸ 366 π.Χ. μετέβη καὶ πάλιν εἰς Σικελίαν, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ νέου τυράννου Διονυσίου Β' διαδεχθέντος τὸν πατέρα του, πρὸς διαρρύθμισιν τῶν ἐκεῖ πολιτικῶν πραγμάτων κατὰ τὰς φιλοσοφικὰς αὐτοῦ ἰδέας. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἠπατήθη ὁ Πλάτων εἰς τὰς προβλέψεις του καὶ ἠναγκάσθη νὰ καταλίπῃ τὰς Συρακούσας, ἀφοῦ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ, διότι ἄλλως δὲν τοῦ ἐπέτρεπον ν' ἀναχωρήσῃ. Καὶ πράγματι τὸ 361 π.Χ. ἐπανῆλθεν εἰς Σικελίαν, ὅπου ὄχι μόνον δὲν κατώρθωσε νὰ διαλλάξῃ τὸν τύραννον μὲ τὸν Δίωνα καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ ἐκ τῆς ἐξουσίας τὸν δεύτερον, ἀλλὰ

καὶ κατέστη ὑποπίτος, ἔνεκα τοῦ ὁποίου ἐκινδύνευσεν αὐτὴ ἢ ζωὴ του. Ἐσώθη μόνον κατόπιν ἐπεμβάσεως τῶν ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ Πυθαγορείων φίλων του καὶ ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας χωρὶς πλέον ἢ ἀπομακρυνθῆ ἔξ αὐτῶν.

Εἶναι ἐπίσης βέβαιον, ὅτι ὡς ἀνὴρ ὕγιης καὶ ρωμαλέος πλέον ἢ ἄπαξ ἐστρατεύθη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἀνδρικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, ὅτι δὲν ἀνεμείχθη εἰς τὰ πολιτικά, διότι καὶ ἐκ πεποιθήσεως καὶ ἐκ καταγωγῆς δὲν συνεπάθει τὴν δημοκρατίαν, ἢ ὁποία ἐθανάτωσε τὸν ἄριστον τῶν πολιτῶν Σωκράτη, ὅτι παρέμεινεν ἄγαμος καὶ ὅτι ἦτο λίαν φιλομαθῆς καὶ πολυμαθέστατος, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων του.

Ὅτε τὸ πρῶτον ἐπανῆλθεν ἐκ Σικελίας εἰς Ἀθήνας, ἐφιλοτιμήθη νὰ καταστήσῃ κοινωνοὺς τῆς πείρας του καὶ τῶν γνώσεών του τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ κοινωνήσουν τούτων. Ἰδρυσεν λοιπὸν πρὸς τοῦτο παρὰ τὸ Γυμνάσιον «Ἀκαδήμεια» μόνιμον φιλοσοφικὴν σχολήν, ὁμῶν-νυμον μὲ αὐτό, διατηρηθεῖσαν μέχρι τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὁπότε κατηργήθη. Ἡ Ἀκαδημία ἔγινε κατὰ τὸ πρότυπον τῆς Πυθαγορείου σχολῆς, ἀλλὰ ὁ ἰδρυτὴς τῆς δὲν ἀπεδέχετο οὔτε τὴν ἐχεμύθειαν τῶν Πυθαγορείων, οὔτε τὸ δυσπρόσοδον τῶν μαθητῶν πρὸς τὸν διδάσκαλον, ἀλλ' ἐξήτει νὰ συμβιβάσῃ τὴν ἀκροαματικὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας μετὰ τῆς διαλογικῆς τοῦ Σωκράτους. Ἡ Ἀκαδημία ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Μουσῶν, τῶν ὁποίων ὁ Πλάτων ἰδρυσεν εἰς τὸν κῆπον τῆς σχολῆς ἱερὸν, καὶ οἱ ὀμιλεῖται κατὰ τὸ πρότυπον τῶν Ὀρφικῶν καὶ Πυθαγορείων ἀπετέλουν ἱερὰν ἔνωσιν. Ἐντὸς τῆς σχολῆς κατόκησεν ὁ Πλάτων καθὼς καὶ οἱ ἐκάστοτε σχολάρχαι τῆς Ἀκαδημίας ἐκ κληρονομίας τοῦ ἰδρυτοῦ. Ἐπιφανεῖς Ἀθηναῖοι καὶ ξένοι ἦσαν οἱ ἀποτελοῦντες τὸν ὄμιλον τῆς σχολῆς, μετὰξὺ τῶν ὁποίων κα-ταλέγονται ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Δημοσθένης.

Ὁ Πλάτων ἐξηκολούθησεν ἀνελλιπῶς, πλὴν τῶν δύο διακοπῶν ποὺ εἶδομεν, νὰ διδάσκῃ εἰς τὴν σχολήν, χωρὶς καὶ νὰ παύῃ νὰ γράφῃ. Μόνον ὁ θάνατος περὶ τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του ἔθεσε τέλος εἰς τὴν γόνιμον δρασίαν του. Ὁ νεκρὸς τοῦ πρώτου σχολάρχου τῆς Ἀκαδημίας ἐτάφη εἰς τὸν κῆπον αὐτῆς.

2. Συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος.

ὑπὸ τὸ ὄνομα-τοῦ Πλάτωνος φέρονται 44 ἔργα. Ἐκ τούτων θεωροῦνται γνήσια τρεῖς ἐπιστολαὶ καὶ 24—26 συγγράμματα ἔχοντα τὴν μορφήν διαλόγου, πλὴν τῆς Ἀπολογίας, ποὺ εἶναι γραμμένη εἰς συνεχῆ λόγον. Ἡ μορφή δὲ αὐτῆ τοῦ λόγου δὲν εἶναι κάτι ἔξωθεν δάνειον, ἀλλὰ φυσικὴ ἀναπαράστασις τῆς διαλογικῆς διδασκαλίας τοῦ Σωκράτους, ἢ ὁποῖα ἐγένετο μὲ τὴν δεισιπνοίαν καὶ ἀσφάλειαν. Ἔτσι λοιπὸν προήλθεν ἡ νέα μορφή τοῦ ἀττικῶν πεζοῦ λόγου, ὁ Πλατωνικὸς διάλογος, γραμμένος μὲ τὴν δεισιπνοίαν καὶ ἀσφάλειαν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν Ἀθηναίων τῆς ἐποχῆς.

Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν τοὺς Πλατωνικοὺς διαλόγους ὡς ἓνα εἶδος στενογραφημένων πρακτικῶν τῶν Σωκρατικῶν τοιούτων ἢ ζωῆ, ἢ μορφή καὶ τὸ πλαίσιον τούτων εὐρύνονται, παρελθὸν καὶ παρὸν συνενοῦνται, αἱ κρατοῦσαι ἰδέαι ἀνάγονται εἰς ὑψηλότερα ἐπίπεδα, ὥστε πανταχοῦ διακρίνεται ὁ ἀνώτερος νοῦς, ποὺ διαμορφώνει, καλλωπίζει καὶ ἐξυψώνει, ὡς χροστήρ ἐξόχου καλλιτέχνη ἐπεξεργασμένον ὥραϊον, ἀλλ' ἀτελεῖ καταλειφθεῖσαν εἰκόνα, τὴν ὁποῖαν θέλει νὰ ἐμφανίσῃ οὗτος ὡς ἔργον οὐχὶ ἰδικόν του, ἀλλὰ τοῦ πρώτου σχεδιάσαντος. Ἡ τοιαύτη εὐλάβεια καὶ ἀφοσίωσις τοῦ Πλάτωνος πρὸς τὸν Σωκράτη ἀποτελεῖ μοναδικὸν εἰς τὴν ἱστορίαν παράδειγμα σχέσεως μαθητοῦ πρὸς διδάσκαλον, τοῦ ὁποῖου τὴν προσωπικότητα μᾶς παρέδωκεν ὅλος ἰδανικῆν.

B'. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΥΤΗΣ

Ἡ φιλοσοφία, ὅπως καὶ τὸ δράμα, ἔχει πατρίδα τὴν Ἑλλάδα. Ἐγεννήθη εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἀποικίας, καὶ μάλιστα τὰς Ἴωνικὰς, καὶ ἠνδρώθη καὶ ἐξυψώθη εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἀλλὰ τί εἶναι φιλοσοφία; Φιλοσοφία κυρίως εἶναι ἡ ἀγάπη τῆς σοφίας ἢ τῆς γνώσεως. Ἡ ἐξερεύνησις τῆς ἀληθείας καὶ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων ἢ ἐπιστήμη τῶν ὄντων, τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν αἰτίων αὐτῶν. Ὁ Πλάτων φιλοσοφίαν θεωρεῖ τὴν γνῶσιν τοῦ ὄντος ὄντος, τοῦ ἀγενήτου, ἀφθάρτου, μονοειδοῦς καὶ αἰωνίου. Ὁ Ἀριστοτέλης

πάλιν λέγει, ὅτι φιλοσοφία εἶναι ἡ ἔρευνα τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὄντων. Ἐξ ἄλλου κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἄλλοι διαφορετικὰ ὀρίζουν τὴν φιλοσοφίαν.

Τὰ προβλήματα τῆς φιλοσοφίας εἶναι κυρίως τρία: 1) Τὸ Γνωσολογικόν, ἥτοι α') Ἡ ἔρευνα τοῦ πῶς συντελεῖται ἡ γνώσις ἡμῶν καὶ ποία ἡ πηγή αὐτῆς. Εἶναι δηλαδὴ αἱ αἰσθήσεις ἢ ἡ νόησις; Ἄλλοι τῶν φιλοσόφων δέχονται ὡς πηγὴν τὴν αἴσθησιν (αἰσθησιαρχικοὶ) καὶ ἄλλοι τὴν νόησιν (νοησιαρχικοί). β') Ποῖον τὸ κύρος τῆς γνώσεως ἡμῶν ἢ γνώσις δηλαδὴ ἡμῶν περὶ τοῦ κόσμου ἔχει ὑποκειμενικὸν κύρος ἢ ἀντικειμενικόν; Εἶναι δηλαδὴ ὁ κόσμος διάφορος ἀπὸ ὅ,τι μᾶς φαίνεται ἢ εἶναι οὗτος πράγματι, ὅπως τὸν νομίζομεν; γ') Ποῖον τὸ ὄριον τῆς γνώσεως ἡμῶν; Μέχρι ποίου σημείου δηλαδὴ φθάει ἡ γνώσις μας; Δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἐσχάτην τοῦ παντὸς οὐσίαν; 2) Τὸ Ὀντολογικόν, τὸ ὁποῖον ἐξετάζει περὶ τῆς οὐσίας τοῦ κόσμου καὶ παντὸς ὑπάρχοντος καὶ φαινομένου. Εἶναι δηλαδὴ ὁ κόσμος ἕλη ἢ πνεῦμα ἢ εἶναι καὶ τὰ δύο μαζί; 3) Τὸ Ἀξιολογικόν, τὸ ὁποῖον ἐρευνᾷ περὶ τῶν παντὸς εἶδους ἀξιών. Ἦτοι ἡ φιλοσοφία ἐξετάζει πῶς δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὸ Α ἢ Β φαινόμενον ἢ πράγμα, ποία εἶναι ἡ οὐσία του καὶ ποία ἡ ἀξία του.

Γ'. Η ΠΡΟ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Πρὸς κατανόησιν τοῦ Φαίδωνος εἶναι ἀνάγκη νὰ δώσωμεν μίαν σαφεῆ, ἀλλὰ περιληπτικὴν εἰκόνα, τόσον περὶ τῆς πίστεως κλ. τῶν Ὀρφικῶν, ὅσον καὶ περὶ τῆς ἱστορικῆς ἐξελέξεως τῆς φιλοσοφίας.

Ὀρφικοί.

Παντοῦ εἰς τὴν γῆν προηγήθη τῆς γνώσεως ἢ πίστις καὶ τῆς φιλοσοφίας ἢ θρησκεία, πού ἔδωσαν κάποιαν λύσιν εἰς τὰ προβλήματα τῆς φιλοσοφίας. Ποία ἦτο ἡ πίστις τῶν Ἑλλήνων εἶναι γνωστόν. Τὰ Ὀρφικὰ ὅμως μυστήρια, τῶν ὁποίων ἡ ἴδρσις ἀποδίδεται εἰς τὸν θρυλικὸν Ὀρφέα, ἀπονέμουσαν τὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν μοῖραν τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἄλλην αἰτίαν. Οἱ μνημένοι εἰς αὐτὰ ἀπετέλουν θρησκευτικὰς

κοιότητας και εἶχον ἰδίαν πίστιν. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ὀρφικῶν ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο ἀπὸ τὴν τέφραν τῶν ὑπὸ τοῦ Διὸς φονευθέντων Τιτάνων, διότι οὗτοι εἶχον καταφάγει τὸν Ζαγρόα, υἱὸν αὐτοῦ καὶ τῆς Περσεφόνης. Δύο λοιπὸν στοιχεῖα φέρει ὁ ἄνθρωπος· τὸ Τιτανικόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐγένετο τὸ σῶμα, καὶ τὸ θεῖον, τοῦ υἱοῦ τοῦ Διὸς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον προῆλθεν ἡ ψυχὴ. Ἐπομένως ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν θεῖαν ψυχὴν καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ ἀπελευθερώσῃ αὐτήν, ἢ ὅποια διὰ τῆς γεννήσεως ἐνεκλείσθη εἰς τὰ δεσμὰ τοῦ σώματος. Τὸ παράδειγμα τοῦ θεοῦ δεικνύει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον θὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀπελευθέρωσιν. Ὁ Ζαγρὸς ἐφονεύθη μὲν ὑπὸ τῶν Τιτάνων, ἀλλ' ἀνεστήθη ὑπὸ τοῦ Διὸς· διότι οὗτος κατέπειε τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ ἐγέννησε τὸν Διόνυσον, προωρισμένον νὰ συμμαρτυρῆται τὴν δόξαν καὶ τὴν κυριαρχίαν τοῦ πατρὸς. Ἡ ὑπαρξίς εἰς τὸν κόσμον εἶναι ἀμάρτημα καὶ ἀπαιτεῖ διὰ τοῦτο ἐξιλέωσιν δι' αὐτῆς μόνον ὁ ἐνυπάρχων εἰς τὸν ἄνθρωπον θεῖος σπινθὴρ θὰ διασωθῇ εἰς τὸν ἀνώτερον κόσμον. Κάθε ἄνθρωπος λοιπὸν πρέπει νὰ πάθῃ, ν' ἀποθάνῃ καὶ ν' ἀναγεννηθῇ. Αὕτη εἶναι ἡ βαθυτέρα ἔννοια τῶν Ὀρφικῶν μυστηρίων. Ἐπίγειος βίος χωρὶς μύησιν δὲν ἀρκεῖ διὰ τὴν κάθαρσιν τῆς ψυχῆς. Ἐπρεπε λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ μνηθῇ—ν' ἀρχίσῃ νὰ πάσχη. Ἐτσι ὁ μνημένος ἐπίστευε πλέον ὅτι ἡροῦτο μὲ τὸ θεῖον καὶ ἐξήρχετο ἀπὸ τὸν «φοβερὸν κύκλον», ὁ ὁποῖος ἦτο ἡ μετεμψύχωσις ἢ μετενσωμάτωσις. Διότι ὁ ἀμύητος καὶ θὰ ἐτιμωρεῖτο μετὰ θάνατον καὶ θὰ ἐπανήρχετο ἡ ψυχὴ του εἰς τὴν ζωὴν εἰς τὸ σῶμα ἀνθρώπου ἢ ζῴου, «ἀνακύκλισις τῶν γεννήσεων». Μόνον ἡ καθαρὰ καὶ μνημένη ψυχὴ θὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς ἀναστάσεως πλησίον τῶν φωτεινῶν θεῶν.

Ἴωνες φιλόσοφοι.

Οἱ Ἴωνες φιλόσοφοι πρῶτοι ἐζήτησαν νὰ εὑρουν τὴν ἀρχὴν τοῦ πάντος οὐκ διὰ τοῦ μύθου, ἀλλὰ διὰ τῆς λογικῆς σκέψεως. Καὶ ὡς τοιαύτην ἀρχὴν ἐθεώρησαν μόνον τὴν ὕλην, ἀγέννητον καὶ ἀνώλεθρον, ἔχουσαν ὅμως δυνάμιν κινητικὴν, ζωικὴν καὶ λογικὴν, ἓνα εἶδος θείας δυνάμεως ἢ ψυχῆς, (ὕλοζωία ἢ ὕλοψυχία, ἀρχὴ διφυῆς), ἀπὸ τὴν ὁποῖαν πηγάζουν τὰ πάντα καὶ εἰς τὴν ὁποῖαν ἀφανίζονται τὰ πάντα.

Ἐκ τούτων ὁ Θαλῆς ἐθεώρησεν ὡς πρώτην ἀρχὴν τὸ ὕδωρ ἢ ὕγρον, ὁ Ἀναξίμανδρος τὸ ἀπειρον (πλήθος ἢ χάος) καὶ ὁ Ἀναξίμενης τὸν ἀέρα.

Οἱ Πυθαγόρειοι.

Οἱ Πυθαγόρειοι ἀντιθέτως πρὸς τοὺς Ἴωνας δὲν ἐδέχθησαν μίαν οὐσίαν ὕλικήν μετὰ δυνάμεως λογικῆς καὶ ζωογόνου, ἀλλὰ μίαν νοοῦσαν διακοσμητικὴν ἀρχὴν ἐνυπόστατον, πὸν ἔχει δηλαδὴ συγχρόνως καὶ τὴν ὕλην, τὴν ὁποίαν διακοσμεῖ καὶ διευθύνει. Καὶ ὡς τοιαύτην ἐδέχθησαν τοὺς ἀριθμούς. Ὅπως τὸ σύμπαν, ὁ κόσμος, ὅπως πρῶτοι οἱ Πυθαγόρειοι τὸν ἀνόμασαν, δὲν εἶναι παρὰ μίαν συμμετρίαν καὶ ἀρμονίαν καθ' ὠρισμένας ἀριθμητικὰς ἀναλογίας διατεταγμένος μὲ βάσιν μόνον τοὺς ἀριθμούς, ἔτσι καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶναι μόνον οἱ ἀριθμοί. Οἱ ἀριθμοὶ λοιπὸν εἶναι οὐσίαι αὐτοτελεῖς, αὐθύπαρκτοι καὶ πραγματικά, πὸν ἔχουν συγχρόνως καὶ τὴν δύναμιν τῆς διαπλάσεως: «μιμῆσει τὰ ὄντα εἶναι τῶν ἀριθμῶν». Ὑπερτάτη πραγματικότης εἶναι ἡ μονάς, τὸ ἓν, ὁ ἀγέννητος θεός, μὴ καταληπτός ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ κεντρικὸν πῦρ, ἐξ οὗ ἐδημιουργήθη ὁ κόσμος, στεροῦμενος ὅμως τοῦ προσόντος τῆς τελειότητος τοῦ θεοῦ, διότι, ἐνῶ εἶναι εἷς, συγχρόνως μορφοῦται καὶ διαπλάσσεται εἰς πολλὰ (ἐνυλος πανθεισμός, διφυῆς ἀρχή). Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀρμονία προερχομένη ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς σχέσεως τῶν σωματικῶν στοιχείων καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωὴν πρὸς κάθαρσιν (μετεμψύχωσις). Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει ἡ θεωρία περὶ τῆς ψυχῆς ὡς ἀρμονίας πρέπει νὰ νοηθῇ ὡς ἀρμονικὴ σύνδεσις τῆς ἀθανάτου ψυχῆς μετὰ τῶν στοιχείων τοῦ σώματος.

Ἐλεᾶται.

Οἱ Ἐλεᾶται—Ξενοφάνης, Παρμενίδης, Ζήνων—ἔκαμαν ἓνα βῆμα περαιτέρω. Ἀντὶ τῆς διφυοῦς καὶ μεταβλητῆς ἀρχῆς τῶν Πυθαγορείων ἐδέχθησαν μίαν, ἓνα θεόν τὸ «ἓν καὶ πᾶν» ἀγέννητον, ἀνώλεθρον, ἀκίνητον, μονοειδὲς καὶ ἀναλλοίωτον, νοοῦν καὶ διὰ τοῦ νοῦ μόνον καταληπτόν, ἐπομένως ἀποκλείον πᾶσαν κοσμολογικὴν ἢ φυσικὴν ἐρμηνείαν (ἐνισμός ἐνύλου πνεύματος πανθειστικῶς). Αἱ μεταβολαὶ τῶν αἰσθητῶν

δὲν εἶναι προϊόντα τῆς μεταβολῆς τοῦ ἐνὸς ὄντος, ἀλλὰ γεννήματα τῶν αἰσθήσεων, πὸν μᾶς τὸ ἐμφανίζουσιν εἰς ποικίλας μορφάς. Αἱ αἰσθήσεις λοιπὸν μᾶς ἀπατοῦν καὶ μόνον ἢ νόησις εἶναι τὸ μέσον, διὰ τὸ εὖρωμεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ ὄντος. Διότι τὸ ὅμοιον διὰ τοῦ ὁμοίου καὶ τὸ νοητὸν διὰ τοῦ νοῦ, ὡς ὁμοίου, εἶναι δυνατὸν τὸ γίνη γνωστόν. Ἐν τούτοις πρὸς ἐρμηνείαν τῶν ὄντων δέχονται τὴν μεῖξιν δύο στοιχείων, τοῦ λαμπροῦ (πῦρ, φῶς κ. τ. ὄ.) καὶ τοῦ σκοτεινοῦ (νόξ, σκότος κ. τ. ὄ.). Τὸ φωτεινὸν εἶναι ἡ πηγή τῆς ζωῆς καὶ τῆς κινήσεως, τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς νοήσεως. Ἐπομένως ἡ ἀναλογία κατὰ τὴν μεῖξιν τοῦ φωτεινοῦ καὶ σκοτεινοῦ κανονίζει τὴν τελειότητα τῶν ὄντων. Καὶ ἡ ψυχὴ λοιπὸν τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἰδία ὑπόστασις, ἀλλὰ μία κατάστασις ἐνεργείας, ἓνα προῖον μεῖξεως ὕλικῶν στοιχείων.

Ἡράκλειτος.

Ὁ Ἡράκλειτος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Ἐλεάτας δέχεται οὐχὶ τὸ ἐνιαῖον καὶ ἀκίνητον τοῦ ὄντος, ἀλλὰ τὴν διαρκῆ μεταβολὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀντίθετον μάλιστα μορφήν. «Τὰ πάντα ῥεῖ». Πᾶσα μοιριμότης καὶ ἀκίνησις τῶν αἰσθητῶν εἶναι ἀπάτη τῶν αἰσθήσεων, τοῦναντίον ἀληθὲς εἶναι ἡ κίνησις καὶ ἡ μεταβολή, ἡ ὁποία ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐπιτρέπει τὴν γνώσιν. Ἡ μεταβολὴ εἶναι ἡ μόνη αἰτία τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ζωῆς· «πόλεμος πάντων πατήρ». Φορεὺς δὲ τῆς διαρκοῦς μεταβολῆς εἶναι διφυῆς ὑπόστασις, ὅπως καὶ τῶν Πυθαγορείων, ὕλική καὶ πνευματική, τὸ πῦρ προικισμένον μὲ λόγον καὶ δημιουργοῦν κατὰ λόγον (ὀλόφυχος πανθεισμός· ἀρχὴ διφυῆς). Ἐκ τῆς διαρκοῦς κινήσεως τοῦ αἰεζῶου πυρὸς ἐκπορεύονται τὰ ὄντα γινόμενα ἐκ τῶν ἀντιθέτων αὐτῶν «ταὐτὸ ἐνὶ ζῶν καὶ τεθνηκὸς καὶ τὸ ἐργηγορὸς καὶ τὸ καθεῦδον... τάδε γὰρ μεταπεσόντα ἐκεῖνά ἐστι κάκεῖνα πάλιν μεταπεσόντα ταῦτα». Ἡ «φθορὴ δὲ πᾶσιν ἀπ' ἀλλήλων, τῶ μέρων ἀπὸ τοῦ μέλους καὶ τῶ μείων ἀπὸ τοῦ μέζονος...». Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μέρος τοῦ αἰεζῶου πυρὸς καὶ μετέχει τοῦ λόγου αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ λόγου (λογικοῦ) γίνεταί γνωστὴ ἢ ἀλήθεια. Ἀλλὰ ἀθανασία τῆς ἀτομικῆς ψυχῆς δὲν δύναται τὸ νοηθῆναι, διότι κατὰ τὸν θάνατον, πὸν διαδέχεται τὴν ζωὴν, καὶ τὰνάπαλιν, ἔχομεν ἀτελεύτητον σειρὰν προσώπων καὶ ψυχῶν.

Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας.

Ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ ὁ Ἀναξαγόρας ἐσημείωσαν αἰσθητὴν προόδον, διότι εἰσήγαγον ὡς ἀρχὴν τῶν ὄντων στοιχεῖον ξένον πρὸς τὴν ἕλην. Ἐδέχθησαν μὲν τὰς ιδιότητας τοῦ Ἐλεατικοῦ ὄντος, τὸ ἀγέννητον καὶ ἀνώλεθρον, ἀλλὰ τὸ ὄν τὸ ἐδέχθησαν πολλαπλοῦν τὴν μορφήν. Ἐδέχθησαν ἀκόμη καὶ τὸ γίνεσθαι τοῦ Ἡρακλείτου διὰ τῆς διαρκοῦς μεταβολῆς. Ἀλλὰ διακοσμητικὴν ἀρχὴν ἐδέχθησαν δύναμις ἐξωθεν. Ἡ ἀρχὴ τῶν ὄντων λοιπὸν εἶναι διαρχία ἢ δυῖσμός, διότι οὗτοι ἐχώρισαν τὴν κινουῦσαν αἰτίαν ἀπὸ τῆς κινουμένης ἕλης, καὶ πολυαρχία, διότι ἡ κινουμένη ἕλη δὲν εἶναι ἓν, ἀλλὰ πολλά.

Ὁ Ἐμπεδοκλῆς δέχεται τέσσαρα ὄντα, στοιχεῖα ὕλικά, τὸ πῦρ, τὴν γῆν, τὸν ἀέρα καὶ τὸ ὕδωρ, τὰ ὁποῖα κυβερνοῦν καὶ κατευθύνει δυνάμεις κινήτικὴ ὑπὸ διπλῆν μορφήν· ὡς φιλότης, ἡ ὁποία μειγνύουσα παράγει, καὶ ὡς νεῖκος, τὸ ὁποῖον χωρίζει καὶ φθείρει, ὁπότε ἀναλαμβάνει ἡ φιλότης ἐκ νέου τὸ ἔργον της. Ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ μείξις τῶν τεσσάρων στοιχείων εἰς ὅλα τὰ ἐνόργανα. Ἐν τούτοις δέχεται τὴν μερικὴν μετεμψέχωσιν.

Ὁ Ἀναξαγόρας δέχεται ὡς ἀρχὴν ὕλικὴν ἄπειρα σωματῖα (χορήματα) διαιρετὰ καὶ ἑτεροειδή, τὰ ὁποῖα διεκόσμησε καὶ διακοσμεῖ ὁ χωρὶς ἕλην Νοῦς, δύναμις αὐθυπόστατος, διανοητικὴ καὶ βουλευτικὴ. Ὁ Νοῦς ὅμως δὲν ἔχει οὔτε τὴν σκόπιμον ἐνέργειαν τοῦ θεοῦ, οὔτε συνείδησιν ἑαυτοῦ, καὶ δρᾷ συνήθως, ὅπου ἐμφανίζεται κίνησις καὶ ζωὴ, ὡς αἰτία τούτων. Ἡ ψυχὴ εἶναι ὁ τύπος τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Νοῦ εἰς πάντα τὰ ἐνόργανα. Ὁ δὲ θάνατος εἶναι ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος. Ἐπιβίωσις ἀτομικῆς ψυχῆς ἐπομένως δὲν δύναται νὰ νοηθῇ.

Ἄτομικοί.

Οἱ ἀτομικοὶ—Δημόκριτος, Λεύκιππος—ἀντιθέτως δέχονται ὡς ἀρχὴν τῶν ὄντων ὄν ὕλικόν, χωρὶς ζωικὴν ἢ νοητικὴν δύναμιν, τὰ ἄτομα. Τὰ ἄτομα εἶναι τόσον μικρά, ὥστε εἶναι ἀόρατα, καὶ εἶναι ἄπειρα τὸν ἀριθμόν, ἀδιαίρετα, ἄφθαρτα καὶ ἀναλλοίωτα, τὰ αὐτὰ κατὰ ποιόν, διάφορα ὅμως κατὰ τὸ σχῆμα, τὴν θέσιν καὶ τὴν τάξιν. Ταῦτα κινούμενα λόγῳ τοῦ βάρους των εἰς τὸν κενὸν χῶρον παρά-

γουν συννεοόμενα τὴν γένεσιν, διαλυόμενα τὴν φθορὰν καὶ ἀλλάσσοντα θέσιν, τάξιν κλ. τὴν μεταβολήν. Μία λοιπὸν εἶναι ἡ αἰτία τοῦ κόσμου, ἡ ὕλη, ἐκ τῆς μηχανικῆς κινήσεως τῆς ὁποίας γίνονται τὰ ὄντα (ἐνισμός ὕλικός).

Ἐν τούτοις παρὰ τὸν ἄκρατον ἕλισμὸν οἱ ἀτομικοὶ διακρίνουσιν ψυχὴν καὶ σῶμα. Τὰ πυρρῶδη ἄτομα τῆς ψυχῆς εἶναι πολυτιμότερα τῶν σωματικῶν καὶ εἶναι αἰτία τῆς κινήσεως καὶ τῆς ζωῆς τοῦ σώματος καθὼς καὶ τῆς νοήσεως τῆς ψυχῆς. Ἡ νόησις μόνον μᾶς δίδει τὴν ἀληθῆ γνῶσιν, ἐνῶ ἡ αἴσθησις μᾶς ἀπατᾷ. Πρὸς ἐξηγήσιν δὲ τῆς διὰ τῶν αἰσθήσεων γνώσεως δέχονται «τῷ ὁμοίῳ ἢ γνῶσις» ὡς καὶ οἱ Ἐλεᾶται. Ὁ χωρισμὸς τῶν σωματικῶν καὶ ψυχικῶν ἀτόμων ἐπιφέρει τὸν θάνατον καὶ ἐπομένως ἡ ψυχὴ ἔχει βίον περιορισμένον.

Je Οἱ σοφισταί.

Οἱ σοφισταὶ ἄφησαν κατὰ μέρος τὰς ἀλληλοσυγκρουομένας καὶ ἀλληλοαιρουμένας ἀκάρπους συζητήσεις περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων καὶ ἐστράφησαν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τὴν ἔρευναν τῆς ἀξιοπιστίας τῆς γνώσεως. Τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, εἰδείξαν, φαίνεται διάφορον εἰς διαφόρους ἀνθρώπους καὶ πολλάκις διάφορον εἰς τὸν ἴδιον ἀνθρώπον. Ἐκήρυξαν λοιπὸν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀλήθεια μὲ γενικὸν κῶρος· μοναδικὴ βᾶσις πάσης γνώσεως εἶναι ἡ προσωπικὴ ἐκάστων κατ' αἴσθησιν ἀντίληψις (αἰσθησιαρχικοί). Ἀληθές εἶναι ὃ τι συμφέρει εἰς τὸ ἄτομον, καὶ ἀγαθὸν ὃ τι ὠφελεῖ αὐτό· «πάντων χρημάτων μέτρον ἀνθρώπος» διεκήρυξε ἐξ αὐτῶν ὁ Πρωταγόρας. Διὰ τὴν εὐτυχίαν ὁ ἀνθρώπος, πρέπει νὰ ἔχη τὴν τέχνην νὰ πείθῃ τοὺς ἄλλους εἰς ὃ τι τὸν συμφέρει. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς ἦτο τὸ μοναδικὸν θέμα τῆς διδασκαλίας των. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συνήργησαν ἀκόμη περισσότερον ἀπὸ τοὺς προηγηθέντας φυσιοσόφους εἰς τὴν διάσεισιν τῶν θεησκευτικῶν, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀξιῶν καὶ ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ γίνῃ ἀναθεώρησις ἀπὸ τοὺς μετὰ τούτους φιλοσόφους τοῦ ὅλου πνευματικοῦ οικοδομήματος τῶν Ἑλλήνων.

Je Σωκράτης.

Ὁ Σωκράτης ἀπέκλειε πᾶσαν μηχανικὴν ἢ ὕλιστικὴν ἐξήγησιν τῶν ὄντων καὶ ἀπέδιδε τὴν αἰτίαν τούτων εἰς τὸ ἔλλογον θεῖον· ἔτσι ἔγινεν ὁ πρῶτος εἰσηγητὴς τῆς τελεολογικῆς ἀποδείξεως τῆς ὑπάρξεως καὶ προνοίας τοῦ θεοῦ. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου μετέχει τοῦ θείου καὶ κατ' ἀνάγκην ὑπάρχει ἀτομικὴ ἀθανασία τῆς ψυχῆς. Ἀντικείμενον ὁμως τῆς φιλοσοφικῆς ἐρεῦνης του δὲν εἶναι ὁ κόσμος, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος. Βασικὴ πίστις του εἶναι, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς σοφιστάς, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἀλήθεια καὶ ἀγαθόν, πού δὲν μετροῦνται μὲ τὰς ἀτομικὰς ἡμῶν ἀντιλήψεις καὶ θελήσεις, ἀλλὰ μὲ τὸ γενικῶς παραδεκτὸν ἀπὸ ὅλων τοὺς ἀνθρώπους. «Πάντων χρημάτων μέτρον» δὲν πρέπει νὰ εἶναι ὁ «ἄνθρωπος», ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι, τουτέστι τὸ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀμετάβλητον καὶ ὅμοιον εἰς ὅλους. Πρὸς τοῦτο σκοπὸν τῆς ἐρεῦνης του ἔθεσε τὴν εὔρεσιν τῶν αἰωνίων ἠθικῶν νόμων, τοὺς ὁποίους ἀκολουθῶν ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ πράττῃ τὸ ἀγαθὸν μετὰ λόγου καὶ ἐπιστήμης ἀποφεύγων τὸ κακόν. Σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἡ νομιζομένη εὐτυχία, ὅπως ἐπρέσβενον οἱ σοφισταί, ἀλλὰ ἡ ἀρετὴ, πού εἶναι ἡ πραγματικὴ εὐτυχία. Ἀρετὴ δὲ εἶναι ἡ σαφὴς γνῶσις, ἡ δὲ ἐπιδιώξις αὐτῆς εἶναι καθῆκον παντός ἀνθρώπου.

Πρὸς εὔρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀρετῆς ἠκολούθησεν ἴδιον δρόμον, πού φέρει τὸ ὄνομά του: Σωκρατικὴ μέθοδος ἢ Σωκρατικὸς διάλογος, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ διχάζεται εἰς δύο, φέρει εἰς τὸ αὐτὸ τέλεσμα. Εἰς τὴν πρώτην περιήλωσιν ἐμφανίζεται ὁ Σωκράτης ὡς ἀγνοῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ ζητεῖ νὰ τὴν μάθῃ ἀπὸ τοὺς γνωρίζοντας. Διὰ διαφόρων ἐπειτα ἐρωτήσεων περιέπλεκε τὸν συνομιλητὴν καὶ τὸν ἐξηνάγκαζε νὰ ὁμολογήσῃ τὸ λάθος του. Τοῦτο ὁμως ἐδηγεῖ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀγνοίας μας, πού ἀποτελεῖ τὴν πρώτην βαθμίδα, ἡ ὁποία φέρει εἰς τὴν γνῶσιν. Ἡ ἀμφιβολία εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας («ἐν οἶδα, ὅτι οὐδὲν οἶδα» ἔλεγεν ὁ ἴδιος). Ἔτσι ἔχομεν τὴν Σωκρατικὴν εἰρωνείαν. Κατὰ τὴν δευτέραν ὁρμᾶται ἀπὸ γνωστὰ καὶ συγκεκριμένα πράγματα καὶ χειραγωγῶν τὸν συνομιλητὴν ἐπαγωγικῶς διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων τὸν ἀπαλλάσσει τῶν πλανῶν καὶ τὸν προωθεῖ πρὸς εὔρεσιν τοῦ ὁμοειδοῦς

και οὐσιώδους διὰ τὸν ὄρισμόν τοῦ ἀφηρημένου καθόλου, (τῆς ἐννοίας, τῆς ἀληθείας). Καὶ ἔχομεν πάλιν τὴν Σωκρατικὴν μαιευτικὴν. Ὅπως ἡ γέννησις τοῦ παιδίου εἶναι δυσχερὴς καὶ ἔχει ἀνάγκην μαίας, ἔτσι καὶ ἡ γέννησις τῆς ὀρθῆς γνώσεως, ἡ ὁποία ἐνυπάρχει εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν Σωκράτη, ἔχει ἀνάγκην ἐμπείρου βοηθείας. Ἀστεϊζόμενος δὲ ἔλεγεν, ὅτι ἐκληρονόμησε τὴν μαιευτικὴν τέχνην ἀπὸ τὴν μαῖαν μητέρα του.

Καὶ εὗρισκε βέβαια, ὅτι τὰ αἰσθητὰ ὁμολογουμένως ρέουν, ὅπως ἐδίδασκε καὶ ὁ Ἡράκλειτος, καὶ ἐδέχετο ἐπομένως, ὅτι ἡ ἐπιστήμη τούτων δὲν εἶναι ἐφικτή· ἀλλὰ ἐδέχετο, ὅτι παρὰ τὴν ροὴν των ἔχουν γενικὰς ιδιότητες ἀναλλοιώτους, καταληπτὰς μόνον διὰ τοῦ νοῦ. Ἀπὸ τὰ πολλὰ λευκὰ π.χ. ὁ νοῦς συνάγει τὴν κοινὴν αὐτῶν ιδιότητα, τὴν ἐνοιαν τῆς λευκότητος, καὶ ἀπὸ τὰς πολλὰς δικαίας πράξεις τὴν κοινὴν αὐτῶν ιδιότητα, τὴν ἐνοιαν τῆς δικαιοσύνης κλ. Τῶν κοινῶν τούτων ιδιοτήτων ἐξήτει νὰ λάβῃ ἐπιστήμην πιστεύων, ὅτι δὲν δύναται κανεὶς νὰ κρίνῃ ὀρθῶς τὰ καθ' ἕκαστον, ἂν δὲν λάβῃ γνώσιν προηγουμένως τῶν καθόλου. Ὁ Πλάτων ἔφερεν ἔπειτα εἰς φῶς τὰ εἰς τοὺς διαλόγους τοῦ διδασκάλου ἐνυπάρχοντα σπέρματα τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως.

Δ'. ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Ἡ πνευματικὴ ἐξέλιξις τοῦ Πλάτωνος ἐσημείωσε δύο μεταβολάς, τὴν πρώτην μετὰ τὴν γνωριμίαν του μετὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὴν δευτέραν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὴν Μ. Ἑλλάδα. Ἡ μνήσις του ἐκεῖ εἰς τὰ Ὀρφικὰ μυστήρια, ἡ πίστις τῶν Πυθαγορείων εἰς τὴν ὑπαρξιν ὑπερκοσμίου ζωῆς, ἡ διδασκαλία περὶ μετεμψυχώσεως, καὶ ἡ ἔνεκα τούτων ὑποχρέωσις τοῦ ἀνθρώπου διὰ βίον ἀπολύτως ἀγνόν, ἔσχον σημαντικὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασιν. Ἡ διδασκαλία ἐξ ἄλλου τῶν Πυθαγορείων περὶ τῆς οὐσίας τῶν ἀριθμῶν, τὸ ἀπόλυτον τῶν μαθηματικῶν ἐνοιῶν, ἡ ἔξαρσις τῶν Ἐλεατῶν εἰς τὴν ἐνοιαν τοῦ ἀφηρημένου ὄντος, ἐστερέωσαν εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν ἰδέαν τῆς ἐρεῦνης δι' ἓνα ἀνώτερον κόσμον. Ἐτσι ὁ Πλάτων ἐγκαταλείπει τὴν ἄρνησιν, τὴν ὁποίαν ἤσκει μέχρι τοῦδε ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ διδασκάλου, καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν δημιουργίαν. Δὲν ἀπαρνεῖται βέβαια τὰς Σωκρατικὰς ἀρχὰς

περι λογικῆς ἐρεῦνης καὶ καθορισμοῦ τῶν ἐννοιῶν· ἀλλὰ ἡ πείρα καὶ ἡ μελέτη τὸν ὠδήγησαν εἰς νέον δρόμον, πὺν φέρει ἀπὸ τῆς κριτικῆς σκέψεως εἰς τὸ ἀπόλυτον, ἀπὸ τῆς διαρκoῦς ἐρεῦνης εἰς τὴν σταθερὰν βεβαιότητα, ἡ ὁποία βασίζεται εἰς ἕνα ἀνώτερον πνευματικὸν κόσμον.

Ὁ νέος αὐτὸς κόσμος ἔχει ἤδη ὠριμάσει εἰς τὴν διάνοιάν του καὶ ἔχει ἐξετασθῆ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν μὲ τοὺς ὁπαδοὺς ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Ὁ Φαίδων καὶ τὸ Συμπόσιον, τὰ ὠραιότερα καὶ ὑψηλότερα καλλιτεχνήματα τῆς δημιουργίας του, περιέχουν ἔκτενῶς καὶ σαφῶς τὸ νέον κήρυγμα, τὴν καθ' ἑαυτὸ φιλοσοφικὴν δημιουργίαν τοῦ ὠρίμου πλέον σωματικῶς καὶ πνευματικῶς Πλάτωνος μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ἀπὸ τὸ ἀνὰ τὴν Μεσόγειον ταξίδι του (387 π.Χ.).

Εἰς τὸ μελαγχολικὸν δεσμοτήριον δέχεται ὁ Σωκράτης εἰς τὸν Φαίδωνα τοὺς πιστοὺς κατὰ τὰς ἐπιθανατίους στιγμάς. Συγκεντρωμένοι οὗτοι γύρω ἀπὸ τὸν διδάσκαλον μόλις συγκροτοῦν τὸν πόνον των, διότι ἡ πηγὴ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας ἐντὸς ὀλίγου τόσον ἀδίκως θὰ ἐκλείψῃ. Ἀλλ' ὁ Σωκράτης ἀντιπαρατάσει εἰς τὴν λύτην καὶ τοὺς θρήνους αὐτῶν τὴν σοβαρότητα καὶ ἀξιοπρέπειαν· εἰς τὴν δυσφορίαν διὰ τὴν ἀνθρωπίνην κακίαν δεικνύει, ὅτι ὁ φιλόσοφος γνωρίζει ν' ἀποθνήσκῃ χωρὶς πικρίαν ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων ρεπαροτήτων· καὶ εἰς τὸν φόβον διὰ τὴν μετὰ θάνατον ἀνυπαρξίαν ἐλέγχει, ὅτι ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἀναγκαῖον κακόν, ἀλλ' ἀπολύτρωσις τῶν δεινῶν τοῦ κόσμου, διὰ ν' ἀνέλθῃ κανεὶς εἰς τὰς πηγὰς τῆς θείας σοφίας. Ὑπάρχει ὁμοῦς ὁ ὑπεραισθητὸς κόσμος τῆς θείας σοφίας καὶ ὑπάρχει ψυχὴ μετὰ θάνατον, καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ λάβωμεν γνῶσιν αὐτῶν ἢ γνῶσιν καθόλου; Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ποῖος πρόπει νὰ εἶναι ὁ ἀνθρώπινος βίος; Ἴδου τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐπιχειρεῖ νὰ λύσῃ ὁ Πλάτων διὰ τῆς φιλοσοφίας του, δημιουργήσας πρὸς λύσιν αὐτῶν τὸν μεγαλειώδη κόσμον τῶν ἰδεῶν του.

Ἡ Σωκρατικὴ διδασκαλία περὶ ἐννοιῶν ἐχηρησίμευσεν εἰς αὐτὸν ὡς βᾶσις πρὸς διαμόρφωσιν τῆς θεωρίας του. Αἱ Σωκρατικαὶ ἐννοιαὶ ἔχουν μὲν ἰσχὸν μόνιμον καὶ διαρκῆ, ἀλλὰ στηρίζονται μόνον εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν ἀντιλήψεις καὶ σκέψεις καὶ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰ ἐν τῷ αἰσθητῷ κόσμῳ πράγματα. Ὁ Πλάτων λοιπὸν ἐπροχώρησεν ἀκόμη περαιτέρω. Ἐδέχθη δηλαδὴ, ὅτι πέραν τοῦ ἀσταθοῦς καὶ μεταβλητοῦ κόσμου τῶν

αισθήσεων υπάρχει εις τὸν ὑπεραισθητὸν κόσμον κάποια πραγματικότης ἀμετάβλητος, τὴν ὁποίαν ὁ νοῦς μόνον δύναται νὰ συλλάβῃ ὑπάρχει ἕνας κόσμος μεγάλων ἐννοιῶν, ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν, ἀντίστοιχος τῶν ἐννοιῶν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πραγμάτων.

Ἄλλὰ διὰ ποίας ὁδοῦ ἔφθασεν ὁ Πλάτων εἰς τὰς ἰδέας; Αἱ λέξεις εἶδος, ἰδέα, ἐσήμαινον κοινῶς μορφή, δηλαδή τί λογῆς φαίνεται ἕνα πράγμα. Κάθε πρᾶγμα αἰσθητὸν ἔχει κάποια μορφήν, δηλαδή σχῆμα, χρῶμα, μέγεθος κλ. Ἡ μορφή ὅμως — τὸ εἶδος, ἡ ἰδέα — δὲν εἶναι ὅλον τὸ πρᾶγμα, διότι τοῦτο ἔχει καὶ ὕλην. Ἐπομένως πᾶν αἰσθητὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ ὕλην καὶ ἀπὸ μορφήν — εἶδος, ἰδέαν. Ἄλλ' ἡ μὲν ὕλη εἶναι τὸ αἰεὶ ρέον, ἡ δὲ μορφή — τὸ εἶδος, ἡ ἰδέα — εἶναι μόνιμον. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν διὰ τῶν αἰσθήσεων λαμβάνει γνῶσιν τῶν αἰσθητῶν — τῆς ὕλης — διὰ δὲ τοῦ νοῦ τῶν κοινῶν ἰδιοτήτων αὐτῶν, δηλαδή τῆς μορφῆς — τοῦ εἶδους, τῆς ἰδέας —, καὶ ἔτσι ἔχει τὰς ἐννοίας αὐτῶν. Τὰ αἰσθητὰ ὅμως — ἡ ὕλη —, ὅπως εἶπομεν, ρέουν αἰωνίως καὶ κείνται μεταξὺ ὄντος καὶ μὴ ὄντος καὶ ἐπομένως μόνον ἀβέβαιον γνῶσιν, δόξα ν, ἔχομεν αὐτῶν, ἐνῶ αἱ ἐννοιαὶ — τὰ εἶδη, αἱ ἰδέαι — δὲν μεταβάλλονται καὶ ἐπομένως αὐτῶν μόνον δύναται νὰ ἔχῃ κρείεις ἐπιστήμην. Ἄλλὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πῶς δυνάμεθα νὰ ἀριθθῶμεν τὸ εἶναι εἰς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὄντως μόνιμα καὶ ἐπιστητά; Ἄρα ὑπάρχον πρᾶγματι τὰ εἶδη — αἱ ἰδέαι — καὶ μόνον αὐτῶν ὡς ἀληθῶς ὄντων εἶναι νοητὴ ἢ ἐπιστήμη.

Ἡ ἐννοια λοιπὸν ἰδέα δὲν εἶναι πλέον ὁ οικειμενικὴ ἐννοια κατὰ Πλάτωνα, ἀλλ' ἐφίσταται καθ' ἑαυτὴν καὶ ἔχει οὐσαν. Αἱ ἰδέαι εἶναι τὰ ἀρχέτυπα καὶ ὑποδείγματα ὧν τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, τὰ «παραδείγματα», τὰ δὲ πρᾶγματα εἶναι τὰ εἶδωλα ἢ αἱ ἀπομιμήσεις, αἱ «μιμήσεις», τούτων. Τὰ αἰσθητὰ μετέχουν τῶν ἰδεῶν («μέθεξις») καὶ ἔνεκα τούτου λαμβάνουν τὴν προσωρινὴν αὐτῶν εἶναι καὶ λέγονται δηλαδή λευκά, μεγάλα, ἴσα κλ., διότι μετέχουν τῆς ἰδέας τῆς λευκότητος, τοῦ μεγέθους, τῆς ἰσότητος κλ. Ἡ Πυθαγόρειος θεωρία «μιμήσει τὰ ὄντα εἶναι τῶν ἀριθμῶν» μεταβάλλεται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος εἰς «μεθέξει» τῶν ἰδεῶν. Αἱ ἰδέαι εὐρίσκονται χωριστὰ ἀπὸ τὰ πρᾶγματα «ἐν ἐπουρανίῳ τόπῳ», καὶ εἶναι θεῖαι, ἄφθαρτοι, ἀναλλοίωτοι, μονοειδεῖς, ἀγέννητοι καὶ ἀνώλεθροι, νοοῦσαι καὶ διὰ τοῦ νοῦ μόνον

καταληπταί. Αἱ Πλατωνικαὶ ἰδέαι εἶναι τρόπον τινὰ ἓνα μέρος τοῦ Ἑλεατικοῦ ὄντος μὲ τὰς γενικὰς αὐτοῦ ἰδιότητας. Ὑπάρχον δὲ τόσαι ἰδέαι, ὅσαι καὶ αἱ ἔννοιαι τῶν αἰσθητῶν.

Αἱ ἰδέαι εἶναι ἀγαθὰ καὶ συνδέονται μεταξὺ τῶν, ὅπως καὶ αἱ ἔννοιαι τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων, εἴτε ὡς συνάλληλοι εἴτε ὡς ὑπάλληλοι. "Οἱ δὲ ὑποτάσσονται εἰς τὴν ὑψίστην αὐτῶν, τὴν ἰδέαν τοῦ ἀγαθοῦ, αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, αὐταρκές καὶ παντοδύναμον, ἢ ὅποια ὡς τελικὴ αἰτία εἶναι καὶ ὁ τελευταῖος λόγος τοῦ εἶναι καὶ τοῦ γίγνεσθαι καὶ ὡς θεότης κατευθύνει τὰ πάντα. Κατ' ἀνάγκην ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔξῃ ἀδάμαστον τὸν πόθον, τὸν ἔρωτα, νὰ πλησιάσῃ τὸ ὑπέρτατον ὄν, τὸ τέλειον, τὸ τελείως ὠραῖον, τὸ ἀγαθόν, αὐτὸν τὸν Θεόν, τὸ ὅποιον μόνον μετὰ θάνατον δύναται νὰ ἐπιτύχῃ. Ἐν δὲ τῇ ζωῇ δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν τούτου ὡς καὶ τῶν ἄλλων ἰδεῶν μόνον διὰ τῆς ἐπιστήμης, (τῆς ἀληθοῦς γνώσεως, δηλαδὴ διὰ τῆς φιλοσοφίας), καὶ πρὸς αὐτὸ πρέπει πάντοτε ν' ἀποβλέπῃ. Καὶ ὅσον πληρεστερα εἶναι ἡ διανοητικὴ ἡμῶν καθαρότης, τόσον καλύτερον ἐπιτυγχάνομεν τὴν γνῶσιν τοῦναντίον, ὅσον περισσότερον λαμβάνονται ὑπ' ὄψει αἱ αἰσθήσεις καὶ τὸ σῶμα, τόσον βεβαιότερον ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὴν γνῶσιν.

Πῶς ὁ ἄνθρωπος ἔλαβε τὸ πρῶτον γνῶσιν τῶν ἰδεῶν; Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀθάνατος, πρὶν νὰ συνδεθῇ μὲ τὸ σῶμα, εἶχε γνωρίσει τὰς ἰδέας. Ἄμα λοιπὸν ἐνσωματωθῆ εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ τῶν αἰσθήσεων προσλαμβάνει τὰς ἐννοίας τῶν ἀντικειμένων, αἱ ὁποῖαι εἶναι εἶδωλα τῶν ἰδεῶν· ταῦτα λόγῳ τῆς ὁμοιότητος αὐτῶν ἀνακαλοῦν εἰς τὴν μνήμην τὰ ἀρχέτυπα, τὰς ἰδέας (τῶ ὁμοίῳ ἢ γνῶσις, Ἑλεᾶται—Δημόκριτος). Πᾶσα λοιπὸν ἐπιστημονικὴ γνῶσις εἶναι συνειδητὴ ἐπαγέρσις τῆς περὶ οὗ ὁ λόγος ἀναμνήσεως τῶν ἰδεῶν.

Ἔτσι ὁ Πλάτων ἔλυσε διὰ τῶν ἰδεῶν του, ὡς ἐκτίθεται εἰς τὸν Φαίδωνα, τὰ τεθέντα προβλήματα, τὸ θρησκευτικὸν τῶν Ὀρφικῶν κλ.: ποία εἶναι ἡ μοῖρα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τὸ ἠθικὸν πρόβλημα τοῦ Σωκράτους: πῶς δύναμαι νὰ εὗρω ἀσφαλῆ ἐγγύησιν διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν πράξεών μου, καὶ τὸ γνωσιολογικόν: πῶς δύναμαι νὰ ἐπιτύχω ἀσφαλῆ γνῶσιν ἀπηλλαγμένην τῆς ἀπατηλότητος τῶν αἰσθήσεων, ἐνώσας στενῶς καὶ ἀδιαρρήκτως θρησκείαν, ἠθικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν γνῶσιν.

ΦΑΙΔΩΝ

[ἢ περὶ ψυχῆς ἠθικός]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ :

ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ, ΦΑΙΔΩΝ, [ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΕΒΗΣ,
ΣΙΜΜΙΑΣ, ΚΡΙΤΩΝ, Ο ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ ΥΠΗΡΕΤΗΣ].

Αποφύγιον
1. ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ. Αὐτός, ὦ Φαῖδων, παρεγένου
Σωκράτει ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ, ἣ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δε-
σμοτηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἤκουσας ;

ΦΑΙΔΩΝ. Αὐτός, ὦ Ἐχέκρατες.

ΕΧ. Τί οὖν δὴ ἐστὶν ἅττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θά-
νατου ; Καὶ πῶς ἐτελεύτα ; Ἡδέως γὰρ ἂν ἐγὼ ἀκούσαιμι
καὶ γὰρ οὔτε τῶν πολιτῶν Φλειασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπιχω-
ριάζει τὰ νῦν Ἀθήναζε, οὔτε τις ξένος ἀφίκεται χρόνου συ-
χνοῦ ἐκεῖθεν, ὅστις ἂν ἡμῖν σαφές τι ἀγγεῖλαι οἶός τ' ἦν
περὶ τούτων, πλὴν γε δὴ ὅτι φάρμακον πῶν ἀποθάνοι· τῶν
δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχε φράζειν.

ΦΑΙΔ. Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε, ὃν τρό-
πον ἐγένετο ;

ΕΧ. Ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἠγγειλέ τις, καὶ ἐθαυμά-
ζομέν γε, ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς πολλῶ ὕστερον φαίνε-
ται ἀποθανόν. Τί οὖν ἦν τοῦτο, ὦ Φαῖδων ;

ΦΑΙΔ. Τύχη τις αὐτῷ, ὦ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχε
γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἢ πρῦμα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου,
ὃ εἰς Δῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.

ΕΧ. Τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστίν ;

ΦΑΙΔ. Τοῦτο ἐστὶ τὸ πλοῖον, ὡς φασὶν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Ὁρσεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δις ἑπτὰ ἐκείνους ὄχητο ἄγων καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. Τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὐξάντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον· ἣν δὴ αἰεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. Ἐπειδὴν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτινύναι, πρὶν ἂν εἰς Δῆλόν τε ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο. Τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται, ὅταν τύχῳσιν ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς. Ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὴν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψη τὴν πύμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὡσπερ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γερονός. Διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου.

2. ΕΧ. Τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὦ Φαίδων ; Τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρὶ ; Ἡ οὐκ εἶων οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων ;

ΦΑΙΔ. Οὐδαμῶς, ἀλλὰ παρησάν τινες καὶ πολλοὶ γε.

ΕΧ. Ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μὴ τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὔσα.

ΦΑΙΔ. Ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγῆσασθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνησθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ ἄλλου ἀκούοντα ἔμοιγε αἰεὶ πάντων ἥδιστον.

ΕΧ. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε

τοιούτους ἑτέρους ἔχεις· ἀλλὰ πειρῶ ὡς ἂν δύνῃ ἀκριβέστατα διεξελθεῖν πάντα.

ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν ἔγωγε θαυμάσια ἔπαθον παραγενόμενος. Οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἄνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσῆι· εὐδαίμων γὰρ μοι ἀνὴρ ἑφαίνεται, ὃ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὡς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἔτελεύτα, ὥστε μοι ἐκείνον παρίστασθαι μὴδ' εἰς Ἄιδου ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας ἰέναι, ἀλλὰ καὶ ἐκείσε ἀφικόμενον εὖ πράξειν. εἶπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος. Διὰ δὴ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἔλεινόν εἰσῆι, ὡς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθει· οὔτε αὖ ἡδονὴ ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, ὥσπερ εἰώθειμεν· καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοί τινες ἦσαν. Ἄλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τί μοι πάθος παρῆν καὶ τις ἀήτης κρᾶσις ἀπὸ τῆς ἡδονῆς συγκεκραμένη ὁμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς λύπης ἐνθυμουμένῳ, ὅτι αὐτίκα ἐκείνος ἔμελλε τελευτᾶν. Καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ὅτε μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρῦοντες, εἷς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος· οἶσθα γὰρ που τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ.

ΕΧ. Πῶς γὰρ οὐ ;

ΦΑΙΔ. Ἐκείνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχεν, καὶ αὐτὸς ἔγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι.

ΕΧ. Ἐτυχον δέ, ὃ Φαίδων, τίνες παραγενόμενοι ;

ΦΑΙΔ. Οὗτός τε δὴ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν καὶ ὁ Κριτόβουλος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ [Κρίτων], καὶ ἔτι Ἐρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἀντισθένης· ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεύς καὶ Μενέξενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων· Πλάτων δέ, οἶμαι, ἠσθένει.

ΕΧ. Ξένοι δέ τινες παρῆσαν ;

ΦΑΙΔ. Ναί, Σιμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδώνδης, καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης τε καὶ Τερσίβιον.

ΕΧ. Τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο;

ΦΑΙΔ. Οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνῃ γὰρ ἐλέγοντο εἶναι.

ΕΧ. Ἄλλος δέ τις παρῆν;

ΦΑΙΔ. Σχεδόν τι οἶμαι τούτους παραγενέσθαι.

ΕΧ. Τί οὖν δὴ; Τίνες, φῆς, ἦσαν οἱ λόγοι;

3. ΦΑΙΔ. Ἐγὼ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι. Ἄει γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰώθειμεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη συλλεγόμενοι ἔωθεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμοτηρίου. Περιεμένομεν οὖν ἐκάστοτε, ἕως ἀνοιχθεῖν τὸ δεσμοτήριον, διατρέβοντες μετ' ἀλλήλων· ἀνεφύγετο γὰρ οὐ πρό· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθεῖν, εἰσηῖμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερούμεν μετ' αὐτοῦ. Καὶ δὴ καὶ τότε προφαίτερον συνελέγημεν· τῇ γὰρ προτεραίᾳ [ἡμέρᾳ], ἐπειδὴ ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου ἐσπέρας, ἐπυθόμεθα, ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγμένον εἶη. Παρηγγείλαμεν οὖν ἀλλήλοις ἦκειν ὡς προφαίτατα εἰς τὸ εἰωθὸς. Καὶ ἦκομεν, καὶ ἡμῖν ἐξεληθὼν ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἶπε περιμένειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι, ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ· λύουσι γάρ, ἔφη, οἱ ἔνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλλουσι, ὅπως ἂν τῆδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ. Οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπισχὼν ἦκε καὶ ἐκέλευεν ἡμᾶς εἰσιέναι.

Εἰσιόντες οὖν κατελαμβάνομεν τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην — γινώσκεις γὰρ — ἔχουσάν

τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. Ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἢ Ξανθίππη, ἀνευφήμησέ τε καὶ τοιαῦτ' ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι· « ὦ Σώκρατες, ὕστατον δὴ σε προσεροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους ». Καὶ ὁ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα· « ὦ Κρίτων, ἔφη, ἀπαγέτω τις αὐτὴν οἴκαδε ».

Καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ Κρίτωνος βοῶσάν τε καὶ κοπτομένην. Ὁ δὲ Σωκράτης ἀνακαθιζόμενος εἰς τὴν κλίνην συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος καὶ ἐξέτριψε τῇ χειρὶ, καὶ τρίβων ἅμα· ὡς ἄτοπον, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἠδύ' ὡς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυτηρόν, τῷ ἅμα μὲν αὐτῷ μὴ ἐθέλειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν δέ τις διώκῃ τὸ ἕτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι λαμβάνειν καὶ τὸ ἕτερον, ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς συνημμένῳ δὴ ὄντε. Καί μοι δοκεῖ, ἔφη, εἰ ἐνενόησεν αὐτὰ Αἴσωπος, μῦθον ἂν συνθεῖναι, ὡς ὁ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο, συνῆψεν εἰς ταῦτόν αὐτοῖς τὰς κορυφάς· καὶ διὰ ταῦτα, ᾧ ἂν τὸ ἕτερον παραγένηται, ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἕτερον. Ὡσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν· ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει τὸ ἀλγεινόν, ἤκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἠδύ'. ✕

4. Ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβὼν νῆ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἔφη, εὔ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. Περὶ γάρ τοι τῶν ποιημάτων, ὧν πεποίηκας ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον, καὶ ἄλλοι τινές με ἤδη ἤροντο, ἀτὰρ καὶ Εὐῆνος πρόφην, ὅ τι ποτὲ διανοηθεῖς, ἐπειδὴ

δεῦρο ἦλθες, ἐποίησας αὐτὰ πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. Εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐήνω ἀποκρίνασθαι, ὅταν με αὐθις ἐρωτῶ — εὖ οἶδα γάρ, ὅτι ἐρήσεται — εἰπέ, τί χρὴ λέγειν.

— Λέγε τοίνυν, ἔφη, αὐτῶ, ὦ Κέβης, τάληθῆ, ὅτι οὐκ ἐκείνω βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι ἐποίησα ταῦτα — ἦδειν γάρ, ὡς οὐ ῥάδιον εἶη — ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος, τί λέγει, καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ ἄρα πολλάκις ταύτην τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. Ἦν γάρ δι' ἅττα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον· « ὦ Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποιεῖ καὶ ἐργάζου ». Καὶ ἐγὼ ἐν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαι τε καὶ ἐπικελεύειν, ὥσπερ οἱ τοῖς θεοῦσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὡς φιλοσοφίας μὲν οὐσῆς μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πρᾶττοντος. Νῦν δ' ἐπειδὴ ἢ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἢ τοῦ θεοῦ ἐορτὴ διεκώλυέ με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημῶδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῶ, ἀλλὰ ποιεῖν· ἀσφαλέςτερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι, πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα ποιήματα [καὶ] πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. Οὕτω δὲ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα, οὗ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεὸν ἐννοήσας, ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἴπερ μέλλοι ποιητῆς εἶναι, ποιεῖν μύθους, ἀλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦ μυθολογικός, διὰ ταῦτα δὴ, οὓς προχείρους εἶχον καὶ ἠπιστάμην μύθους τοῦς Αἰσώπου, τούτους ἐποίησα, οἷς πρώτοις ἐνέτυχον.

5. Ταῦτα οὖν, ὦ Κέβης, Εὐήνω φράζε, καὶ ἐρρωσθαι καί, ἂν σωφρονῆ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. Ἄπειμι δέ, ὡς ἔοικε, τήμερον· κελεύουσι γὰρ Ἀθηναῖοι.

Καὶ ὁ Σιμμίας· οἷον παρακελεύει, ἔφη, τοῦτο, ὦ Σώκρατες, Εὐήνω ; Πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρί· σχεδὸν οὖν, ἐξ ὧν ἐγὼ ἤσθημαι, οὐδ' ὀπωστιοῦν σοι ἐκὼν εἶναι πείσεται.

— Τί δαί ; ἦ δ' ὅς, οὐ φιλόσοφος Εὐήνος ;

— Ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη ὁ Σιμμίας.

— Ἐθελήσει τοίνυν καὶ Εὐήνος καὶ πᾶς, ὅτω ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. Οὐ μέντοι ἴσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γὰρ φασὶ θεμιτὸν εἶναι. Καὶ ἅμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ σκέλη [ἀπὸ τῆς κλίνης] ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ καθεζόμενος οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο.

Ἦρето οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης· πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἂν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἔπεσθαι ;

— Τί δέ, ὦ Κέβης ; Οὐκ ἀνηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάφ συγγεγονότες ;

— Οὐδέν γε σαφές, ὦ Σώκρατες.

— Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἅ μὲν οὖν τυγχάνω ἀνηκόως, φθόνος οὐδεὶς λέγειν. Καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρέπει μέλλοντα ἐκεῖσε ἀποδημεῖν διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποίον τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι. Τί γὰρ ἂν τις καὶ ποιῶ ἄλλο ἐν τῷ μέγρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ ;

6. — Κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὐ φασὶ θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτιννύειν, ὦ Σώκρατες ; Ἦδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ νῦν δὴ σὺ ἤρου, καὶ Φιλολάου ἤκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητάτο, ἤδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφὲς δὲ περὶ αὐτῶν οὐδενὸς πρόποτε οὐδὲν ἀκήκοα.

— Ἄλλὰ προθυμείσθαι χρή, ἔφη. Τάχα γὰρ ἂν καὶ ἀκούσαις. Ἴσως μέντοι θαυμαστόν σοι φανεῖται, εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπλοῦν ἐστὶν καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὡσπερ καὶ τᾶλλα, ἐστὶν ὅτε καὶ οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν· οἷς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστόν ἴσως σοι φαίνεται, εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιον αὐτοὺς ἑαυτοὺς εὖ ποιεῖν, ἀλλὰ ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην.

Καὶ ὁ Κέβης ἠρέμα ἐπιγελάσας· ἴτω Ζεὺς, ἔφη, τῇ αὐτοῦ φωνῇ εἰπών.

— Καὶ γὰρ ἂν δόξειεν, ἔφη, ὁ Σωκράτης, οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως γ' ἔχει τινὰ λόγον. Ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἐν τινι φρουρᾷ ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τις μοι φαίνεται καὶ οὐ ῥάδιος διδεῖν· οὐ μέντοι ἀλλὰ τότε γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κέβης, εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. Ἦ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως ;

— Ἐμοιγε, φησὶν ὁ Κέβης.

— Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, καὶ σὺ ἂν, τῶν σαυτοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτιννύοι μὴ σημήναντός σου, ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνάναι, χαλεπαίνεις ἂν αὐτῷ καί, εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῖο ἂν ;

— Πάνυ γ', ἔφη.

— Ἴσως τοίνυν ταύτη οὐκ ἄλογον μὴ πρότερον αὐτὸν ἀποκτινύναι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινὰ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν.

7. — Ἄλλ' εἰκὸς, ἔφη ὁ Κέβης, τοῦτό γε φαίνεται. Ὁ μέντοι νῦν δὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ῥαδίως ἂν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, ἔοικε τοῦτο, ὃ Σώκρατες, ἀτόπω, εἶπερ, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, εὐλόγως ἔχει, τὸ θεὸν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. Τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονηματώτατους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ἧ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἴπερ ἄριστοὶ εἰσι τῶν ὄντων ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον. Οὐ γὰρ που αὐτός γε αὐτοῦ οἶεται ἄμεινον ἐπιμελήσεσθαι ἐλεύθερος γενόμενος· ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἀνθρώπος τάχ' ἂν οἰηθεῖη ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἂν λογίζοιτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν, ἀλλ' ὅτι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστως ἂν φεύγοι. Ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοὶ που ἂν αἰεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίονι. Καίτοι οὕτως, ὃ Σώκρατες, τοῦναντίον εἶναι εἰκὸς ἢ ὃ νῦν δὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δὲ ἄφρονας χαίρειν.

Ἀκούσας οὖν ὁ Σωκράτης ἠσθῆναι τέ μοι ἔδοξε τῇ τοῦ Κέβητος πραγματεία καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς· αἰεὶ τοι, ἔφη, [ὁ] Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευεῖ καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι, ὃ τι ἂν τις εἴπῃ.

Καὶ ὁ Συμμίας· ἀλλὰ μὴν, ἔφη, ὃ Σώκρατες, νῦν γέ μοι δοκεῖ τι καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης· τί γὰρ ἂν βουλόμενοι

ἄνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότης ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ῥαδίως ἀπαλλάττοιτο αὐτῶν ; Καὶ μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ῥαδίως φέρεις καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων καὶ ἄρχοντας ἀγαθούς, ὡς αὐτὸς ὁμολογεῖς, θεοῦς.

— Δίκαια, ἔφη, λέγετε. Οἶμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν, ὅτι χρή με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι, ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ.

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας. *εισαγωγή*

8. — Φέρε δὴ, ἢ δ' ὅς, πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ὑμᾶς ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. Ἐγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ᾄμην ἤξειν πρῶτον μὲν παρὰ θεοῦς ἄλλους σοφοὺς τε καὶ ἀγαθούς, ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἠδίκουν ἂν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ. Νῦν δὲ εὖ ἴστε, ὅτι παρ' ἀνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν πάνυ διισχυρισαίμην· ὅτι μέντοι παρὰ θεοῦς δεσπότης πάνυ ἀγαθούς ἤξειν, εὖ ἴστε, ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, διισχυρισαίμην ἂν καὶ τοῦτο. Ὡστε διὰ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ' εὐελπίς εἰμι εἶναι τι τοῖς τετελευτηκόσι καί, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἀμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς.

— Τί οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὦ Σώκρατες ; Αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ κἄν ἡμῖν μεταδοίης ; Κοινὸν γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο, καὶ ἅμα σοι ἢ ἀπολογία ἔσται, ἐάν, ἅπερ λέγεις, ἡμᾶς πείσῃς.

— Ἄλλὰ πειράσομαι, ἔφη. Πρῶτον δὲ Κρίτωνα τόνδε σκεψόμεθα, τί ἐστὶν ὃ βούλεσθαι μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν.

— Τί δέ, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Κρίτων, ἄλλο γε ἢ πά-

λαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον, ὅτι χρή σοι φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; Φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ δὲ μή, ἐνίστε ἀναγκάζεσθαι καὶ δις καὶ τρίς πίνειν τοὺς τι τοιοῦτον ποιοῦντας.

Καὶ ὁ Σωκράτης· ἔα, ἔφη, χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω ὡς καὶ δις δώσων, ἐὰν δὲ δέη, καὶ τρίς.

— Ἄλλὰ σχεδὸν μὲν τι ἦδειν, ἔφη ὁ Κρίτων, ἀλλὰ μοι πάσαι πράγματα παρέχει.

— Ἐα, αὐτόν, ἔφη. Ἄλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι ἦδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὡς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν βίον θαρρεῖν μέλλον ἀποθανεῖσθαι καὶ εὐελπίς εἶναι ἐκεῖ μέγιστα οἴσεσθαι ἀγαθὰ, ἐπειδὴν τελευτήσῃ. Πῶς ἂν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι. ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἐγὼ πειράσομαι φράσαι.

9. Κινδυνεύουσι γάρ, ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας, λεληθέναι τοὺς ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι. Εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἄτοπον δήπου ἂν εἴη προθυμείσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο, ἦκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν, ὁ πάσαι προεθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον.

Καὶ ὁ Σιμμίας γελάσας· νῆ τὸν Δία, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐ πάνυ γέ με νῦν γελασεῖοντα ἐποίησας γελάσαι. Οἶμαι γὰρ ἂν δὴ τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαντας δοκεῖν εὐπάνυ εἰρησθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας — καὶ ξυμφάναι ἂν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ — ὅτι τῷ ὄντι οἱ φι-

λοσοφούντες θανατῶσι καὶ σφᾶς γε οὐ λελήθασιν, ὅτι ἄξιοί εἰσι τοῦτο πάσχειν.

— Καὶ ἀληθῆ γ' ἂν λέγοιεν, ὦ Σιμμία, πλὴν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι. Λέληθε γὰρ αὐτούς, ἧ τε θανατῶσι καὶ ἧ ἄξιοί εἰσι θανάτου καὶ οἷον θανάτου οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι. Εἶπωμεν γάρ, ἔφη, πρὸς ἡμᾶς αὐτούς χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις. Ἠγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶναι ;

— Πάνυ γε, ἔφη ὑπολαβὼν ὁ Σιμμίας.

— Ἐρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγὴν ; Καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγείσαν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἶναι ; Ἐρα μὴ ἄλλο τι ἢ ὁ θάνατος ἢ τοῦτο ;

— Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο, ἔφη.

— Σκέψαι δὴ, ὦ ἀγαθέ, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῆ ἄπερ ἐμοί· ἐκ γὰρ τούτων μᾶλλον οἶμαι ἡμᾶς εἴσεσθαι, περὶ ὧν σκοποῦμεν. Φαίνεται σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακῆναι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σίτων καὶ ποτῶν ;

— Ἦμιστά, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας.

— Τί δέ ; Τὰς τῶν ἀφροδισίων ;

— Οὐδαμῶς.

— Τί δέ ; Τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας δοκεῖ σοι ἐντίμους ἠγεῖσθαι ὁ τοιοῦτος ; Οἷον ἱματίων διαφερόντων κτήσεις καὶ ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι ἢ ἀτιμάζειν, καθ' ὅσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν ;

— Ἀτιμάζειν ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὅ γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος.

— Οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι, ἔφη, ἢ τοῦ τοιούτου πραγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετραφθαι ;

— Ἐμοιγε.

— Ἄρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός ἐστιν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ;

— Φαίνεται.

— Καὶ δοκεῖ γέ που, ὦ Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ὧ μὴδὲν ἠδὺ τῶν τοιούτων, μὴδὲ μετέχει αὐτῶν, οὐκ ἄξιον εἶναι ζῆν, ἀλλ' ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μὴδὲν φροντίζων τῶν ἠδονῶν, αἱ διὰ τοῦ σώματός εἰσιν ;

— Πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις.

10. — Τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν ; Πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὐ, ἐάν τις αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσῃ κοινωνὸν συμπαραλαμβάνῃ ; Οἷον, τὸ τοιόνδε λέγω· ἄρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὅψις τε καὶ ἀκοή τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τά γε τοιαῦτα καὶ οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θουλοῦσιν, ὅτι οὐτ' ἀκούσομεν ἀκριβῆς οὐδὲν οὔτε ὁρῶμεν ; Καίτοι εἰ αὐταὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσι, μὴδὲ σαφεῖς, σχολῆ αἱ γε ἄλλαι· πᾶσαι γάρ που, τούτων φαυλότεραί εἰσιν· ἢ σοὶ οὐ δοκοῦσιν ;

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

— Πότε οὖν, ἦ δ' ὅς, ἢ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἄπτεται ;

— Ὅταν μὲν γὰρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον, ὅτι τότε ἐξαπατάται ὑπ' αὐτοῦ.

— Ἀληθῆ λέγεις.

— Ἄρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι, εἶπερ που ἄλλοθι, κατάδηλον αὐτῇ γίγνεται τι τῶν ὄντων ;

— Ναί.

— Λογίζεται δέ γέ που τότε κάλλιστα, ὅταν αὐτὴν τούτων μηδὲν παραλυπῇ, μήτε ἀκοή μήτε ὄψις μήτε ἀλγηδὼν μηδέ τις ἡδονή, ἀλλ' ὅτι μάλιστα αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίγνηται ἐῶσα χαιρῖν τὸ σῶμα καί, καθ' ὅσον δύναται, μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἀπομένη ὀρέγεται τοῦ ὄντος.

— Ἔστι ταῦτα.

— Οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἢ τοῦ φιλοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀτιμάζει τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίγνεσθαι ;

— Φαίνεται.

— Τί δὲ δὴ τὰ τοιάδε, ὦ Σιμμία ; Φαμέν τι εἶναι δίκαιον αὐτὸ ἢ οὐδέν ;

— Φαμέν μέντοι, νῆ Δία.

— Καὶ καλὸν γέ τι καὶ ἀγαθόν ;

— Πῶς δ' οὔ ;

— Ἦδη οὖν πόποτε τι τῶν τοιούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες ;

— Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς.

— Ἄλλ' ἄλλη τινὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω αὐτῶν ; Λέγω δὲ περὶ πάντων, οἷον μεγέθους πέρι, ὑγιείας, ἰσχύος καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ λόγῳ ἀπάντων τῆς οὐσίας, ὃ τυγχάνει ἕκαστον ὄν· ἄρα διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν τὸ ἀληθέστατον θεωρεῖται, ἢ ὧδε ἔχει· ὅς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρασκευάσῃται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι, περὶ οὗ σκοπεῖ, οὗτος ἂν ἐγγύτατα ἴοι τοῦ γινῶναι ἕκαστον ;

— Πάνυ μὲν οὖν.

— Ἄρ' οὖν ἐκείνος ἂν τοῦτο ποιήσῃε καθαρότατα, ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἴοι ἐφ' ἕκαστον μῆτε τὴν ὄψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι μῆτε τινὰ ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὐτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ χρώμενος, αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον ἐπιχειροῖ θηρεῦειν τῶν ὄντων ἀπαλλαγείς ὅτι μάλιστα ὀφθαλμῶν τε καὶ ὠτῶν καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ξύμπαντος τοῦ σώματος ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἔδοντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν κοινωνῇ; Ἄρ' οὐχ οὗτός ἐστιν, ὃ Σιμμία, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὁ τευξόμενος τοῦ ὄντος;

— Ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὃ Σώκρατες.

11. — Οὐκοῦν ἀνάγκη, ἔφη, ἐκ πάντων τούτων παρίστασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα ἅττα λέγειν, ὅτι κινδυνεύει τοι ὥσπερ ἀτραπὸς τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει, ὅτι, ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ συμπεφυρμένη ἢ ἡμῶν ἢ ψυχὴ μετὰ τοῦ τοιούτου κακοῦ, οὐ μὴ ποτε κτησώμεθα ἱκανῶς, οὐ ἐπιθυμοῦμεν· φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. Μυρίας μὲν γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· ἔτι δέ, ἂν τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. Ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπύπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὥστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. Καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι· διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτήσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίνον-

ται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας περὶ διὰ πάντα ταῦτα. Τὸ δ' ἔσχατον πάντων, ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὐτῷ πανταχοῦ παραπίπτον θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τἀληθές. Ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται, ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἶσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα· καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ἔσται, οὗ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φαμεν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὴν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσι δὲ οὐ. Εἰ γὰρ μὴ οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γινῶναι, δυοῖν θάτερον, ἢ οὐδαμοῦ ἔστι κτήσασθαι τὸ εἰδέναι ἢ τελευτήσασιν· τότε γὰρ αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἢ ψυχὴ ἔσται χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὐ. Καὶ ἐν ᾧ ἂν ζῶμεν, οὕτως, ὡς ἔοικεν, ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναμιμνόμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς· καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλακτόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς τὸ εἰκός, μετὰ τοιούτων τε ἐσόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές. Τοῦτο δ' ἐστὶν ἴσως τὸ ἀληθές· μὴ καθαρῷ γὰρ καθαρῷ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ. Τοιαῦτα οἶμαι, ὦ Σιμμία, ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀλλήλους λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὀρθῶς φιλομαθεῖς. Ἡ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως ;

← Παντός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

12. — Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ταῦτα ἀληθῆ, ὧ
 εἵταιρε, πολλὴ ἐλπίς ἀφικομένων, οἱ ἐγὼ πορευομαι, ἐκεῖ ἰκανῶς, ^{εἰς τὸν οὐρανόν}
 εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο, οὗ ἔνεκα ἢ πολλὴ πραγμα-
 τεῖα ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν, ὥστε ἢ γε ἀποδημία
 ἢ νῦν μοι προστεταγμένη μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ
 ἄλλῳ ἀνδρὶ, ὃς ἡγεῖται οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ
 κεκαθαυμένην. ✓

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμμίας.

— Κάθαρσις δὲ εἶναι ἄρα οὐ τοῦτο ξυμβαίνει, ὅπερ πά-
 λαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν, ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώ-
 ματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσει αὐτὴν καθ' αὐτὴν πανταχόθεν ἐκ
 τοῦ σώματος συναγείρεσθαι τε καὶ ἀθροίζεσθαι καὶ οἰκεῖν κατὰ
 τὸ δυνατόν καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα μόνῃ
 καθ' αὐτὴν ἐκλυομένην, ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος ; ✓

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

— Οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται, λύσις καὶ χω-
 ρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος ; ✓

— Παντάπασί γε, ἦ δ' ὅς.

✓ — Λύειν δέ γε αὐτὴν, ὡς φαμεν, προθυμοῦνται ἀεὶ μάλ-
 ιστα καὶ μόνοι οἱ φιλοσοφοῦντες ὀρθῶς, καὶ τὸ μελέτημα
 αὐτὸ τοῦτό ἐστι τῶν φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυ-
 χῆς ἀπὸ σώματος ἢ οὐ ; ✓

— Φαίνεται.

— Οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγον, γελοῖον ἂν εἴη ἄνδρα
 παρασκευάζονθ' ἑαυτὸν ἐν τῷ βίῳ ὅτι ἐγγυτάτω ὄντα τοῦ
 τεθνάναι οὕτω ζῆν, κάπειθ' ἤκοντος αὐτῷ τούτου ἀγανακτεῖν ;

✓ — Γελοῖον πῶς δ' οὐ ;

✓ — Τῷ ὄντι ἄρα, ἔφη, ὦ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦν-
 τες ἀποθνήσκουσιν μελετώσι, καὶ τὸ τεθνάναι ἤμισα αὐτοῖς ἀν-

θρώπων φοβερόν. Ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει. Εἰ γὰρ διαβέβληνται μὲν πανταχῆ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φοβοῦντο καὶ ἀγανακτοῖεν, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε ἴοιεν, οἱ ἀφικόμενοι ἐλπίς ἐστίν, οὗ διὰ βίου ἤρων, τυχεῖν — ἤρων δὲ φρονήσεως — ᾧ τε διεβέβληντο, τούτου ἀπηλλάχθαι συνόντος αὐτοῖς ; Ἡ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ υἰέων ἀποθανόντων πολλοὶ δὴ ἐκόντες ἠθέλησαν εἰς Ἄιδου μετελθεῖν ὑπὸ ταύτης ἀγόμενοι τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὄψεσθαι τε ἐκεῖ, ὧν ἐπεθύμουν, καὶ συνέσεσθαι φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὄντι ἐρῶν καὶ λαβῶν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀξίως λόγου ἢ ἐν Ἄιδου, ἀγανακτήσει τε ἀποθνήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἰσιν αὐτόσε ; Οἴεσθαι γε χρή, ἐὰν τῷ ὄντι γε ἦ, ᾧ ἑταῖρε, φιλόσοφος· σφόδρα γὰρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἄλλοθι καθαρῶς ἐντεύξεσθαι φρονήσει ἀλλ' ἢ ἐκεῖ. Εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ φοβοῖτο τὸν θάνατον ὁ τοιοῦτος ;

— Πολλὴ μέντοι, νῆ Δία, ἦ δ' ὅς.

13. — Οὐκοῦν ἰκανόν σοι τεκμήριον, ἔφη, τοῦτο ἀνδρός, ὃν ἂν ἴδῃς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος, ἀλλὰ τις φιλοσώματος ; Ὁ αὐτὸς δὲ που οὗτος τυγχάνει ὢν καὶ φιλοχρήματος καὶ φιλότιμος, ἦτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ ἀμφοτέρω.

— Πάνυ, ἔφη, ἔχει οὕτως, ὡς λέγεις.

— Ἄρ' οὖν, ἔφη, ᾧ Σιμμία, οὐ καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει ;

— Πάντως δήπου, ἔφη.

— Οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἦν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι, ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει. τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶσιν ;

— Ἀνάγκη, ἔφη.

— Εἰ γὰρ ἐθέλεις, ἦ δ' ὅς, ἐννοῆσαι τὴν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος.

— Πῶς δή, ὦ Σώκρατες ;

— Οἶσθα, ἦ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἠγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν εἶναι ;

— Καὶ μάλα, ἔφη.

— Οὐκοῦν φόβῳ μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν ;

— Ἔστι ταῦτα.

— Τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι· καίτοι ἄλογόν γε δέει τινὰ καὶ δειλία ἀνδρείον εἶναι.

— Πάνυ μὲν οὖν.

— Τί δέ ; Οἱ κόσμιοι αὐτῶν οὐ ταῦτὸν τοῦτο πεπόνθασιν, ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσιν ; Καίτοι φαμέν γε ἀδύνατον εἶναι, (ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην) φοβούμενοί γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. Καίτοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι, ἀλλ' ὅμως συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν. Τοῦτο δ' ὅ-

μοίον ἐστὶν ᾧ νῦν δὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπον τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι.

— Ἔοικε γάρ.

— ὦ μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ἢ ἡ ὀρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγὴ, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι καὶ μείζω πρὸς ἐλάττω, ὡσπερ νομίσματα, ἀλλ' ἢ ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὀρθόν, ἀγτὶ οὗ δεῖ ἅπαντα ταῦτα καταλλάττεσθαι, φρόνησις καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὀνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ἢ, καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ξυλλήβδην ἀληθῆς ἀρετῆ, μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων μὴ σκιαγραφία τις ἢ ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιᾶς οὐδ' ἀληθῆς ἔχη, τὸ δ' ἀληθῆς τῷ ὄντι ἢ κάθαρσις τις τῶν τοιούτων πάντων, καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ αὕτη ἡ φρόνησις μὴ καθαρμός τις ἢ. Καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῶν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάσαι αἰνίττεσθαι, ὅτι, ὅς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἄιδου ἀφικηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος μετὰ θεῶν οἰκήσει. Εἰσὶ γὰρ δὴ, ὡς φασιν οἱ περὶ τὰς τελετὰς, «ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί, βάρχοι δὲ τε παῦροι»· οὗτοι δ' εἰσὶ κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότεσ ὀρθῶς. ὦν δὴ καὶ ἐγὼ κατὰ γε τὸ δυνατόν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προουθυμήθην γενέσθαι. Εἰ δ' ὀρθῶς προουθυμήθην καὶ τι ἠνύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσόμεθα, ἂν θεὸς ἐθέλη, ὀλίγον ὕστερον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ.

Ταῦτ' οὖν ἐγώ, ἔφη, ὦ Συμμία τε καὶ Κέβης, ἀπολο-
γοῦμαι, ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δε-
σπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ' ἀγανακτῶ ἠγούμενος κἀκεῖ
οὐδὲν ἦττον ἢ ἐνθάδε δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι καὶ
ἐταίροις· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει. Εἴ τι οὖν ὑμῖν πι-
θανώτερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογία ἢ τοῖς Ἀθηναίων δικασταῖς,
εὖ ἂν ἔχοι.

14. Εἰπόντος δὴ τοῦ Σωκράτους ταῦτα ὑπολαβὼν ὁ
Κέβης ἔφη· ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε δοκεῖ καλῶς λέ-
γεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς
ἀνθρώποις, μή, ἔπειδὰν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, τοῦδαμοῦ ἔτι
ἢ ἄλλ' ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διαφθείρηται τε καὶ ἀπολλύηται,
ἢ ἂν ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκῃ· εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώμα-
τος καὶ ἐκβαίνουσα ὡσπερ πνεῦμα ἢ καπνὸς διασκεδασθεῖσα
οἴχηται διαπτομένη καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἦ. Ἐπεὶ, εἴπερ εἴη
που αὐτὴ καθ' αὐτὴν συνηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τού-
των τῶν κακῶν, ὧν σὺ νῦν δὴ διῆλθες, πολλὴ ἂν ἐλπίς εἴη καὶ
καλὴ, ὦ Σώκρατες, ὡς ἀληθῆ ἔστιν ἃ σὺ λέγεις. Ἀλλὰ
τοῦτο δὴ ἴσως οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὡς
ἔστι τε ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τίνα δύναμιν
ἔχει καὶ φρόνησιν.

— Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης, ὦ Κέβης. Ἀλλὰ
τί δὴ ποιῶμεν· Ἡ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολογῶ-
μεν εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε μή;

— Ἐγὼ γοῦν, ἔφη ὁ Κέβης, ἠδέως ἂν ἀκούσαιμι, ἢντινα
δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν.

— Οὐκ οἶμαι γ' ἂν οἶμαι, ἢ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τίνα

νῦν ἀκούσαντα, οὐδ' εἰ κομφοδιοποιοὺς εἶη, ὡς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι. Εἰ οὖν δοκεῖ, χρῆ διασκοπεῖσθαι.

15. Σκεψόμεθα δὲ αὐτὸ τῆδέ πη, εἴτ' ἄρα ἐν "Αἰδου εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων εἴτε καὶ οὐ. Παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος, οὗ μεμνήμεθα, ὡς εἰσὶν ἐνθένδε ἀφικόμενα ἐκεῖ καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφικνοῦνται καὶ γίνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων. Καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάλιν γίνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἢ εἶεν ἂν αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐκεῖ; Οὐ γὰρ ἂν που πάλιν ἐγίγνοντο μὴ οὔσαι, καὶ τοῦτο ἰκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἶναι, εἰ τῶ ὄντι φανερόν γίγνοιτο, ὅτι οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν γίνονται οἱ ζῶντες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων. Εἰ δὲ μὴ ἔστι τοῦτο, ἄλλου ἂν του δέοι λόγου.

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Κέβης.

— Μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων, ἢ δ' ὅς, σκόπει μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾶον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ ζῴων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ ξυλλήβδην ὅσαπερ ἔχει γένεσιν, περὶ πάντων ἴδωμεν, ἄρ' οὕτως γίγνεται πάντα, οὐκ ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, ὅσοις τυγχάνει ὄν τοιοῦτόν τι, οἷον τὸ καλὸν τῶ αἰσχροῦ ἐναντίον που καὶ δίκαιον ἀδίκῳ, καὶ ἄλλα δὴ μυρία οὕτως ἔχει. Τοῦτο οὖν σκεψόμεθα, ἄρα ἀναγκαῖον, ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμῶθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐτῶ ἐναντίου· οἷον ὅταν μεῖζόν τι γίγνηται, ἀνάγκη που ἐξ ἐλάττονος ὄντος πρότερον ἔπειτα μεῖζον γίνεσθαι;

— Ναί.

— Οὐκοῦν κὰν ἔλαττον γίγνηται, ἐκ μεῖζονος ὄντος πρότερον, ὕστερον ἔλαττον γενήσεται;

— Ἔστιν οὕτω, ἔφη.

— Καὶ μὴν ἐξ ἰσχυροτέρου γε τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶπτον ;

— Πάνυ γε.

— Τί δέ ; Ἄν τι χειρόν γίγηται, οὐκ ἐξ ἀμείνονος, καὶ ἂν δικαιότερον, ἐξ ἀδικοτέρου ;

— Πῶς γὰρ οὐ ;

— Ἰκανῶς οὖν, ἔφη, ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω γίγνεται, ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα ;

— Πάνυ γε.

— Τί δ' αὖ ; Ἔστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὄντων, δύο γενέσεις, ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τὸ ἕτερον, ἀπὸ δ' αὖ τοῦ ἑτέρου πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον. Μείζονος γὰρ πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ αὐξήσεις καὶ φθίσεις, καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὐξάνεσθαι, τὸ δὲ φθίνειν ;

— Ναί, ἔφη.

— Οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω, κἄν εἰ μὴ χρόμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον. γίγνεσθαι τε αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων γενέσιν τε εἶναι ἐξ ἑκατέρου εἰς ἄλληλα ;

— Πάνυ μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς. X

16. — Τί οὖν ; ἔφη. Τῷ ζῆν ἐστί τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἐγοηγορέναι τὸ καθεύδειν ;

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

— Τί ;

- Τὸ τεθνάναι, ἔφη.
- Οὐκοῦν ἐξ ἀλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντίον ἐστίν, καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὄντων ;
- Πῶς γὰρ οὐ ;
- Τὴν μὲν τοίνυν ἑτέραν συζυγίαν, ὧν νῦν διήλεγον, ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ, ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις· σὺ δέ μοι τὴν ἑτέραν. Λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἐγρηγορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἐγρηγορέναι γίνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν καταδαρθάναι εἶναι, τὴν δ' ἀνεγείρεσθαι. Ἰκανῶς σοι, ἔφη, ἢ οὐ ;
- Πάνυ μὲν οὖν.
- Λέγε δὴ μοι καὶ σύ, ἔφη, οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. Οὐκ ἐναντίον μὲν φησὶ τῷ ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι ;
- Ἐγωγε.
- Γίνεσθαι δὲ ἐξ ἀλλήλων ;
- Ναί.
- Ἐξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γινόμενον ;
- Τὸ τεθνηκός, ἔφη.
- Τί δέ, ἢ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεώτος ;
- Ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν, ὅτι τὸ ζῶν.
- Ἐκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ᾧ Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίνονται ;
- Φαίνεται, ἔφη.
- Εἰσὶν ἄρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν Ἄιδου.
- Ἐοικεν.
- Οὐκοῦν καὶ τοῖν γενεσέοις τοῖν περὶ ταῦτα ἢ γ' ἑτέρας σαφῆς οὐσα τυγχάνει ; Τὸ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφές δῆπου, ἢ οὐ ;

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

— Πῶς οὖν, ἢ δ' ὅς, ποιήσομεν; Οὐκ ἀνταποδώσομεν
 τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτη χωλὴ ἔσται ἡ φύσις; Ἡ
 ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν;

— Πάντως που, ἔφη.

— Τίνα ταύτην;

— Τὸ ἀναβιώσκεισθαι.

— Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεισθαι, ἐκ τῶν
 τεθνεώτων ἂν εἴη γένεσις εἰς τοὺς ζῶντας αὕτη, τὸ ἀναβιώ-
 σκεισθαι;

— Πάνυ γε.

— Ομολογεῖται ἅσα ἡμῖν καὶ ταύτη τοὺς ζῶντας ἐκ
 τῶν τεθνεώτων γεγονέναι οὐδὲν ἦττον ἢ τοὺς τεθνεώτας ἐκ
 τῶν ζῶντων. Τούτου δὲ ὄντος ἱκανόν που ἐδόκει τεκμήριον
 εἶναι, ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι που,
 ὅθεν δὴ πάλιν γίνεσθαι.

— Δοκεῖ μοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὁμολογημένων
 ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν.

17. — Ἴδὲ τοίνυν οὕτως, ἔφη, ὦ Κέβης, ὅτι οὐδ' ἀδί-
 κως ὁμολογήκαμεν, ὡς ἔμοι δοκεῖ. Εἰ γὰρ μὴ αἰεὶ ἀνταποδι-
 δοῖη τὰ ἕτερα τοῖς ἑτέροις γιγνόμενα, ὡσπερὶ κύκλω περι-
 ὄντα, ἀλλ' εὐθείᾳ τις εἴη ἡ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ
 καταντικρὺ καὶ μὴ ἀνακάμπτοι πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον μηδὲ
 καμπὴν ποιοῖτο, οἴσθ' ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸ σχῆμα ἂν
 σχοίη καὶ τὸ αὐτὸ πάθος ἂν πάθοι καὶ παύσαιτο γιγνόμενα.

— Πῶς λέγεις; ἔφη.

— Οὐδὲν χαλεπόν, ἢ δ' ὅς, ἐννοῆσαι ὃ λέγω· ἀλλ' οἶον

εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δ' ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταπο-
 διδοίη γιγνόμενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος, οἶσθ' ὅτι τελευτῶντες
 πάντ' ἂν λήθον τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειε καὶ οὐδαμοῦ εἰ-
 φραίνοιτο διὰ τὸ καὶ τᾶλλα πάντα ταῦτόν ἐκεῖνον πεπονθέναι
 καθεύδειν. Κἂν εἰ συγκρίνοιτο μὲν πάντα, διακρίνοιτο δὲ μή-
 ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγονός εἴη, « ὁμοῦ πάντα χρή-
 ματα ». Ὡσαύτως δέ, ὦ φίλε Κέβης, εἰ ἀποθνήσκοι μὲν πάν-
 τα, ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ
 τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκειτο, ἄρ' οὐ
 πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι καὶ μηδὲν ζῆν
 Εἰ γὰρ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα
 θνήσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τε-
 θνάναι :

— Οὐδὲ μία μοι δοκεῖ, ἔφη ὁ Κέβης, ὦ Σώκρατες,
 ἀλλὰ μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀληθῆ λέγειν.

— Ἔστι γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς
 μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἐξαπατώμενοι ὁμολο-
 γοῦμεν. Ἄλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν
 τεθνεῶτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεῶτων
 ψυχὰς εἶναι [καὶ ταῖς μὲν ἀγαθαῖς ἄμεινον εἶναι, ταῖς δὲ
 κακαῖς κάκιον].

18. — Καὶ μὲν, ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβὼν, καὶ κατ' ἐκεῖ-
 νόν γε τὸν λόγον, ὦ Σώκρατες, εἰ ἀληθὴς ἐστίν, ὃν σὺ εἴω-
 θας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἢ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνη-
 σις τυγχάνει οὕσα, καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προ-
 τέρω τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι, ἃ νῦν ἀναμνησκόμεθα. Τοῦτο
 δὲ ἀδύνατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῖν ἢ ψυχὴ, πρὶν ἐν τῷδε τῷ

ἀνθρωπίνῳ εἶδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτη ἀθάνατον ἢ ψυχὴ
τι ἔοικεν εἶναι.

— Ἀλλά, ὦ Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβὼν, ποῖαι
τούτων αἰ ἀποδείξεις; Ὑπόμνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ
παρόντι μέμνημαι.

— Ἐνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώ-
μενοι οἱ ἄνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσι
πάντα, ἧ ἔχει καίτοι, εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα
καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἰοί τ' ἦσαν τοῦτο ποιήσειν. Ἐπει-
τα, ἐάν τις ἐπὶ τὰ διαγράμματα ἄγῃ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιοῦ-
των, ἐνταῦθα σαφέστατα κατηγορεῖ, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει.

— Εἰ δὲ μὴ ταύτη γε, ἔφη, πείθῃ, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκρά-
της, σκέψαι, ἂν τῆδέ πῃ σοι σκοπούμενῳ συνδόξῃ. Ἀπιστεῖς
γὰρ δὴ πῶς ἢ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησις ἐστίν;

† Ἀπιστῶ μὲν ἔγωγε, ἦ δ' ὅς ὁ Σιμμίας, οὐ, αὐτὸ δὲ
τοῦτο, ἔφη, δέομαι μαθεῖν, περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι.
Καὶ σχεδόν γε, ἐξ ὧν Κέβης ἐπεχείρησε λέγειν, ἤδη μέμνη-
μαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν μεντὰν ἦπτον ἀκούοιμι νῦν, πῆ σὺ
ἐπεχείρησας λέγειν.

— Τῆδ' ἔγωγε, ἦ δ' ὅς. Ὁμολογοῦμεν γὰρ δήπου
εἰ τίς τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο πρότερόν ποτε
ἐπίστασθαι;

— Πάνυ γ', ἔφη.

— Ἄρ' οὖν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη πα-
ραγίγνηται τρόπῳ τοιοῦτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; Λέγω δέ τινα
τρόπον τόνδε· ἐάν τις τι ἕτερον ἢ ἰδὼν ἢ ἀκούσας ἢ τινα ἄλ-
λην αἴσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῶ, ἀλλὰ καὶ ἕτερον
ἐννοήσῃ, οὗ μὴ ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἄλλη, ἄρα οὐχὶ τοῦτο
δικαίως λέγομεν, ὅτι ἀνεμνήσθη, οὗ τὴν ἐννοιαν ἔλαβεν;

— Πῶς λέγεις ;

— Οἷον τὰ τοιάδε· ἄλλη που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας.

— Πῶς γὰρ οὐ ;

— Οὐκοῦν οἶσθα, ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἴδωσι λύραν ἢ ἰμάτιον ἢ ἄλλο τι, οἷς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἶωθε χρῆσθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἐγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδός, οὗ ἦν ἡ λύρα ; Τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀνάμνησις· ὥσπερ γε καὶ Σιμμίαν τις ἰδὼν πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη καὶ ἄλλα που μυρία τοιαῦτ' ἂν εἴη.

— Μυρία μέντοι, νῆ Δία, ἔφη ὁ Σιμμίας.

— Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, τὸ τοιοῦτον ἀνάμνησις τίς ἐστι ; Μάλιστα μέντοι, ὅταν τις τοῦτο πάθῃ περὶ ἐκεῖνα, ἃ ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἤδη ἐπελέληστο ;

— Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

— Τί δέ ; ἢ δ' ὅς· ἐστὶν ἵππον γεγραμμένον ἰδόντα καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον Κέβητος ἀναμνησθῆναι ;

— Πάνυ γε.

— Οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ Σιμμίου ἀναμνησθῆναι ;

— Ἔστι μέντοι, ἔφη.

19. — Ἄρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ ἀνομοίων ;

— Συμβαίνει.

— Ἄλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμνησθῆται τίς τι, ἄρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν, εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκεῖνου, οὗ ἀνεμνήσθη ;

— Ἀνάγκη, ἔφη.

— Σκόπει δὴ, ἦ δ' ὅς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. Φαμέν πού τι εἶναι ἴσον, οὐ ξύλον λέγω ξύλω οὐδὲ λίθω λίθω οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι, αὐτὸ τὸ ἴσον· φῶμέν τι εἶναι ἢ μηδέν ;

— Φῶμεν μέντοι, νῆ Δί', ἔφη ὁ Σιμμίας, θαυμαστῶς γε.

— Ἡ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸ ὃ ἔστιν ;

— Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς.

— Πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ; Ἄρ' οὐκ ἐξ ὄντων νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἢ ξύλα ἢ λίθους ἢ ἄλλα ἅπτα ἰδόντες ἴσα, ἐκ τούτων ἐκείνο ἐνενοήσαμεν ἕτερον ὄν τούτων ; Ἡ οὐχ ἕτερόν σοι φαίνεται ; Σκόπει δὲ καὶ τῆδε· ἄρ' οὐ λίθοι μὲν ἴσοι καὶ ξύλα ἐνίοτε ταῦτ' ὄντα τῶ μὲν ἴσα φαίνεται, τῶ δ' οὐ ;

— Πάνυ μὲν οὖν.

— Τί δέ ; Αὐτὰ τὰ ἴσα ἔστιν ὅτε ἄνισά μοι ἐφάνη, ἢ ἡ ἰσότης ἀνισότης ;

— Οὐδεπώποτέ γε, ὦ Σώκρατες.

— Οὐ ταυτὸν ἄρα ἐστίν, ἦ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον.

— Οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες.

— Ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, τῶν ἴσων ἐτέρων ὄντων ἐκείνου τοῦ ἴσου ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ἐννενοήκας τε καὶ εἴληφας ;

— Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

— Οὐκοῦν ἢ ὁμοίου ὄντος τούτοις ἢ ἀνομοίου ;

— Πάνυ γε.

— Διαφέρει δέ γε, ἦ δ' ὅς, οὐδέν· ἕως ἂν ἄλλο ἰδὼν

ἀπὸ ταύτης τῆς ὄψεως ἄλλο ἐννοήσης, εἴτε ὅμοιον εἴτε ἀνόμοιον, ἀναγκαῖον, ἔφη, αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγονένα.

— Πάνυ μὲν οὖν.

— Τί δέ ; ἦ δ' ὅς· ἦ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τοῖς ἴσοις ; Ἔρα φαίνεται ἡμῖν οὕτως ἴσα εἶναι ὥσπερ αὐτὸ ὃ ἔστιν ἴσον, ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνου τῷ τοιοῦτον εἶναι οἷον τὸ ἴσον. ἢ οὐδέν ;

— Καὶ πολὺ γε, ἔφη, ἐνδεῖ.

— Οὐκοῦν ὁμολογοῦμεν, ὅταν τίς τι ἰδὼν ἐννοήσῃ, ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο, ὃ νῦν ἐγὼ ὀρῶ, εἶναι οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ἀλλ' ἐστὶ φαυλότερον, ἀναγκαῖόν που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προειδότα ἐκεῖνο, ὃ φησιν αὐτὸ προσεικέναι μὲν, ἐνδεεστέρας δὲ ἔχειν ;

— Ἀνάγκη.

— Τί οὖν ; Τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ ἡμεῖς, ἢ οὐ, περὶ τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον ;

— Παντάπασί γε.

— Ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προειδέναι τὸ ἴσον πρὸ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ὅτε τὸ πρῶτον ἰδόντες τὰ ἴσα ἐννοήσαμεν, ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτα εἶναι οἷον τὸ ἴσον, ἔχει δὲ ἐνδεεστέρας.

— Ἔστι ταῦτα.

— Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ ἐννενοηκέναι μηδὲ δυνατὸν εἶναι ἐννοῆσαι, ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἰδεῖν ἢ ἀψασθαι ἢ ἐκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων· ταῦτὸν δὲ πάντα ταῦτα λέγω.

— Ταῦτὸν γάρ ἐστιν, ὃ Σώκρατες, πρὸς γε ὃ βούλεται δηλῶσαι ὁ λόγος.

— Ἀλλὰ μὲν διὴ ἔκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι, ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τε ὁρέγεται τοῦ ὃ ἔστιν ἴσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεέστερά ἐστιν ἢ πῶς λέγομεν ;

— Οὕτως.

— Πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι ἡμᾶς ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ τᾶλλα αἰσθάνεσθαι τυχεῖν ἔδει που εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἴσου, ὃ τι ἔστιν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἴσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτ' εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ἔστι δὲ αὐτοῦ φαυλότερα.

— Ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, ὦ Σώκρατες.

— Οὐκοῦν γενόμενοι εὐθύς ἑωρῶμέν τε καὶ ἠκούομεν καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήδεις εἶχομεν ;

— Πάνυ γε.

— Ἔδει δέ γε, φαμέν, πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἴσου ἐπιστήμην εἰληφέναι ;

— Ναί.

— Πρὶν γενέσθαι ἄρα, ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰληφέναι ;

— Ἔοικεν.

✓

20. — Οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ γενέσθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ εὐθύς γενόμενοι οὐ μόνον τὸ ἴσον καὶ τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαντα τὰ τοιαῦτα ; Οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἴσου νῦν ὁ λόγος ἡμῖν μᾶλλον τι ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ δικαίου καὶ ὀσίου καί, ὅπερ λέγω, περὶ πάντων, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο ὃ ἔστι, καὶ ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἐρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἀποκρινόμενοι. Ὅστε

ἀναγκαῖον ἡμῖν τούτων πάντων τὰς ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι.

— Ἔστι ταῦτα.

— Καὶ εἰ μὲν γε λαβόντες ἐκάστοτε μὴ ἐπιλελήσμεθα εἰδότας αἰεὶ γίγνεσθαι καὶ διὰ βίου εἰδέναι. Τὸ γὰρ εἰδέναι τοῦτ' ἔστιν, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλεκέναι ἢ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, ὦ Σιμμία, ἐπιστήμης ἀποβολήν ;

— Πάντως δήπου, ἔφη, ὦ Σώκρατες.

— Εἰ δέ γε, οἶμαι, λαβόντες πρὶν γενέσθαι, γιγνόμενοι ἀπωλέσαμεν, ὕστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ αὐτὰ ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἄς ποτε καὶ πρὶν εἶχομεν, ἄρ' οὐχ ὁ καλοῦμεν μανθάνειν οἰκείαν ἂν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν εἴη ; Τοῦτο δέ που ἀναμιμνήσκεσθαι λέγοντες ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν ;

— Πάνυ γε.

— Δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτο γε ἐφάνη, αἰσθόμενόν τι ἢ ἰδόντα ἢ ἀκούσαντα ἢ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβόντα ἕτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι, ὃ ἐπελέληστο, ὃ τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνόμοιον ὃν ἢ ὃ ὅμοιον. Ὡστε, ὅπερ λέγω, δυσὶν θάτερον, ἦτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόναμεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἢ ὕστερον, οὐς φάμεν μανθάνειν, οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἀναμιμνήσκονται οὗτοι, καὶ ἡ μάθησις ἀνάμνησις ἂν εἴη.

— Καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ὦ Σώκρατες.

21. — Πότερον οὖν αἰρεῖ, ὦ Σιμμία ; Ἐπισταμένους ἡμᾶς γεγονέναι ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι ὕστερον, ὢν πρότερον ἐπιστήμην εἰληφότες ἦμεν ;

— Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ἐλέσθαι.

— Τί δέ ; τόδε ἔχεις ἐλέσθαι, καὶ πῆ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὧν ἐπίσταται ἔχει ἂν δοῦναι λόγον ἢ οὐ ;

— Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες.

— Ἦ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων, ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν ;

— Βουλοίμην μεντᾶν, ἔφη ὁ Συμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι, μὴ αὔριον τηρικᾶδε οὐκέτι ἢ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἴος τε τοῦτο ποιῆσαι.

— Οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαί γε, ἔφη, ὦ Συμμία, πάντες αὐτά ;

— Οὐδαμῶς.

— Ἀναμιμνήσκονται ἄρα, ἃ ποτε ἔμαθον ;

— Ἀνάγκη.

— Πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν ; Οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἀνθρώποι γεγόναμεν.

— Οὐ δηῖτα.

— Πρότερον ἄρα ;

— Ναί.

— Ἦσαν ἄρα, ὦ Συμμία, αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον, πρὶν εἶναι ἐν ἀνθρώπου εἶδει, χωρὶς σωμάτων καὶ φρόνησιν εἶχον.

— Εἰ μὴ ἄρα γιγνόμενοι λαμβάνομεν, ὦ Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας· οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος.

— Εἶεν, ὦ ἑταῖρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ ; — οὐ γὰρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὁμολογήσαμεν. — Ἦ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν, ἐν ᾧπερ καὶ λαμβάνομεν ; Ἦ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον ;

— Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών.

22. — Ἄρ' οὖν οὕτως ἔχει, ἔφη, ἡμῖν, ὦ Σιμμία ; εἰ μὲν ἔστιν, ἃ θρουλοῦμεν αἰεὶ, καλὸν τέ τι καὶ ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρονται, ὑπάρχουσιν πρότερον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὐσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνη ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὥσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι καὶ πρὶν γεγενῆσθαι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἂν ὁ λόγος οὕτως εἰρημένως εἴη ; Ἄρ' οὕτως ἔχει, καὶ ἴση ἀνάγκη ταῦτά τε εἶναι καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγενῆσθαι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε ;

— Ὑπερφυῶς, ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Σιμμίας, δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ εἰς καλὸν γε καταφεύγει ὁ λόγος, εἰς τὸ ὁμοίως εἶναι τὴν τε ψυχὴν ἡμῶν, πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, καὶ τὴν οὐσίαν, ἣν σὺ νῦν λέγεις. Οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργῆς ὄν ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτ' εἶναι ὡς οἶόν τε μάλιστα, καλὸν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τᾶλλα πάντα, ἃ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες· καὶ ἔμοιγε δοκεῖ ἰκανῶς ἀποδέδεικται.

— Τί δὲ δὴ Κέβητι ; ἔφη ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πείθειν.

— Ἰκανῶς, ἔφη ὁ Σιμμίας, ὡς ἔγωγε οἶμαι· καίτοι κατερώτατος ἀνθρώπων ἐστὶ πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. Ἄλλ' οἶμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτόν, ὅτι, πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ.

23. Εἰ μέντοι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, ἔτι ἔσται, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀποδεδείχθαι, ἀλλ' ἔτι ἐνεστηκεν, ὃ νῦν δὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἅμα ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδάννυται ἡ ψυχὴ καὶ αὐτῇ

τοῦ εἶναι τοῦτο τέλος ἢ. √ Τί γὰρ κωλύει γίγνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ ξυνίστασθαι ἄλλοθεν ποθεν καὶ εἶναι, πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὴν δὲ ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάττηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθείρεσθαι ;

— Εὖ λέγεις, ἔφη, ὦ Σιμμία, ὁ Κέβης. Φαίνεται γὰρ ὡσπερ ἡμῖσι ἀποδεδείχθαι, οὐ δεῖ, ὅτι, πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ· δεῖ δὲ προσαποδείξει, ὅτι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνομεν, οὐδὲν ἦττον ἔσται ἢ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἢ ἀπόδειξις ἔχειν.

— Ἀποδέδεικται μὲν, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὁ Σωκράτης, καὶ νῦν, εἰ θέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταῦτόν καὶ ὃν πρὸ τούτου ὁμολογήσαμεν, τὸ γίγνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος. Εἰ γὰρ ἔστι μὲν ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, ἀνάγκη δὲ αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ἰούσῃ τε καὶ γιγνομένη μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάναι γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτὴν, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνῃ, εἶναι, ἐπειδὴ γε δεῖ αὐτῆς αὐτὴν γίγνεσθαι ; Ἀποδέδεικται μὲν οὖν, ὅπερ λέγεται, καὶ νῦν. √ x

24. Ὅμως δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἠδέως ἂν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παιδῶν, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτὴν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσᾶ καὶ διασκεδάννυσιν, ἄλλως τε καὶ ὅταν τύχη τις μὴ ἐν νηνεμία, ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθνήσκων.

Καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας ὡς δεδιότων, ἔφη, ὦ Σωκράτες, πειρῶ ἀναπειθῆναι μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ἴσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται.

τοῦτον οὖν πειρῶ μεταπεῖθιν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὥσπερ τὰ μορμολύκεια.

— Ἄλλὰ χρῆ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπάδειν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας, ἕως ἂν ἐξεπάσχητε.

— Πόθεν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τῶν τοιούτων ἀγαθὸν ἐπωδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ, ἔφη, ἡμᾶς ἀπολείπεις ;

Πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλάς, ἔφη, ὦ Κέβης, ἐν ἧ ἔνεισί μου ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρῆ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπωδὸν μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων, ὡς οὐκ ἔστιν εἰς ὃ τι ἂν εὐκαιρότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. Ζητεῖν δὲ χρῆ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἴσως γὰρ ἂν οὐδὲ ῥαδίως εὔροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν.

— Ἄλλὰ ταῦτα μὲν δὴ, ἔφη, ὑπάρξει, ὁ Κέβης· ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν, ἐπανεέλθωμεν, εἴ σοι ἡδομένῳ ἔστιν.

— Ἄλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γὰρ οὐ μέλλει ;

— Καλῶς, ἔφη, λέγεις.

25. — Οὐκοῦν τοιόνδε τι, ἧ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, δεῖ ἡμᾶς ἐρέσθαι ἑαυτοὺς, τῷ ποίῳ τινὶ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι, μὴ πάθη αὐτὸ καὶ τῷ ποίῳ τινὶ οὐ· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι, πότερον ἢ ψυχὴ ἔστιν, καὶ ἐκ τούτων θαρσεῖν ἢ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ;

— Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

— Ἄρ' οὖν τῷ μὲν συνετεθέντι τε καὶ συνθέτῳ ὄντι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτη, ἢ περ συνετέθη·

εἰ δέ τι τυγχάνει ὄν ἀξύνθετον, τούτῳ μόνῳ προσίηκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῷ ἄλλῳ ;

— Δοκεῖ μοι, ἔφη, οὕτως ἔχειν, ὁ Κέβης.

— Οὐκοῦν, ἄπερ αἰεὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχει. ταῦτα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀξύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ μηδέποτε κατὰ ταῦτά. ταῦτα δὲ εἶναι τὰ σύνθετα :

— Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως.

— Ἴωμεν δὴ, ἔφη, ἐπὶ ταῦτα, ἐφ' ἅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ. Αὐτὴ ἡ οὐσία, ἣς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι, πότερον ὡσαύτως αἰεὶ ἔχει κατὰ ταῦτα ἢ ἄλλοτ' ἄλλως ; Αὐτὸ τὸ ἴσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ ἕκαστον, ὃ ἔστιν, τὸ ὄν, μὴ ποτε μεταβολὴν καὶ ἡντινοῦν ἐνδέχεται ; Ἡ αἰεὶ αὐτῶν ἕκαστον, ὃ ἔστιν, μονοειδὲς ὄν αὐτὸ καθ' αὐτό, ὡσαύτως κατὰ ταῦτα ἔχει καὶ οὐδέποτε οὐδαμῆ οὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται ;

— Ὡσαύτως, ἔφη, ἀνάγκη, ὁ Κέβης, κατὰ ταῦτα ἔχειν, ὦ Σώκρατες.

— Τί δὲ τῶν πολλῶν, οἷον ἀνθρώπων ἢ ἵππων ἢ ἱματίων ἢ ἄλλων ὄντινωνοῦν τοιούτων ἢ ἴσων ἢ καλῶν ἢ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων ; Ἄρα κατὰ ταῦτα ἔχει, ἢ πᾶν τούναντιον ἐκείνοις οὔτε αὐτὰ αὐτοῖς οὔτε ἀλλήλοις οὐδέποτε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδαμῶς κατὰ ταῦτά ;

— Οὕτως αὖ, ἔφη ὁ Κέβης· οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει.

— Οὐκοῦν τούτων μὲν κἂν ἄψαιο, κἂν ἴδοις, κἂν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσιν αἰσθιο, τῶν δὲ κατὰ ταῦτα ἐχόντων οὐκ ἔστιν, ὅτῳ ποτ' ἂν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἢ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ, ἀλλ' ἔστιν αἰεὶδῆ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὄρατά ;

— Παντάσασιν, ἔφη, ἀληθῆ λέγεις.

26. — Θῶμεν οὖν βούλει, ἔφη, δύο εἶδη τῶν ὄντων, τὸ μὲν ὄρατόν, τὸ δὲ ἀειδές ;

— Θῶμεν, ἔφη.

— Καὶ τὸ μὲν ἀειδὲς αἰεὶ κατὰ ταῦτά ἔχον, τὸ δὲ ὄρατὸν μηδέποτε κατὰ ταῦτά ;

— Καὶ τοῦτο, ἔφη, θῶμεν.

— Φέρε δὴ, ἦ δ' ὅς, ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν τὸ μὲν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ ψυχὴ ;

— Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη.

— Ποτέρῳ οὖν ὁμοίωτερον τῷ εἶδει φαῖμεν ἂν εἶναι καὶ ξυγγενέστερον τὸ σῶμα ;

— Παντί, ἔφη, τοῦτό γε δῆλον, ὅτι τῷ ὄρατῷ.

— Τί δὲ ἡ ψυχὴ ; Ὅρατὸν ἢ ἀειδές ;

— Οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὦ Σώκρατες, ἔφη.

— Ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὄρατὰ καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει λέγομεν ἢ ἄλλη τινὶ οἶε ;

— Τῇ τῶν ἀνθρώπων.

— Τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν ; Ὅρατὸν ἢ ἀόρατον εἶναι ;

— Οὐχ ὄρατόν.

— Ἀειδὲς ἄρα ;

— Ναί.

— Ὅμοιότερον ἄρα ψυχῇ σώματός ἐστι τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὄρατῷ.

— Πᾶσα ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

27. — Οὐκοῦν καὶ τότε πάλαι ἐλέγομεν, ὅτι ἡ ψυχὴ, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἢ διὰ τοῦ

ὄραν ἢ διὰ τοῦ ἀκούειν ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ διὰ τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεως σκοπεῖν τι —, τότε μὲν ἔλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταῦτ' ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ ἰλιγγιᾷ ὥσπερ μεθύουσα ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη :

— Πάνυ γε.

— Ὅταν δέ γε αὐτὴ καθ' αὐτὴν σκοπῇ, ἐκείσε οἴχεται εἰς τὸ καθαρὸν τε καὶ αἰεὶ ὄν καὶ ἀθάνατον καὶ ὡσαύτως ἔχον καὶ ὡς συγγενὴς οὔσα αὐτοῦ αἰεὶ μετ' ἐκείνου γίνεται, ὅτανπερ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γένηται καὶ ἐξῆ αὐτῇ, καὶ πέπαυταί τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκεῖνα αἰεὶ κατὰ ταῦτ' ὡσαύτως ἔχει ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη· καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται :

— Παντάπασιν, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

— Ποτέρῳ οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῷ εἶδει καὶ ἐκ τῶν ἐμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ψυχῇ ὁμοιότερον εἶναι καὶ συγγενέστερον ;

— Πᾶς ἂν μοι δοκεῖ, ἢ δ' ὅς, συγχωρῆσαι, ὦ Σώκρατες, ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστερος, ὅτι ὄλῳ καὶ παντὶ ὁμοιότερόν ἐστι ψυχῇ τῷ αἰεὶ ὡσαύτως ἔχοντι μᾶλλον ἢ τῷ μῆ.

— Τί δὲ τὸ σῶμα ;

— Τῷ ἐτέρῳ.

28. — Ὅρα δὴ καὶ τῆδε, ὅτι, ἐπειδὴν ἐν τῷ αὐτῷ ὄσι ψυχῇ καὶ σῶμα, τῷ μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι ἢ φύσις προστάττει, τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ

πότερόν σοι δοκεῖ ὅμοιον τῷ θεῖῳ εἶναι καὶ πότερον τῷ θνητῷ ;
 Ἦ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον οἷον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν
 πεφυκέναι, τὸ δὲ θνητὸν ἄρχεσθαι τε καὶ δουλεύειν ;

— Ἐμοιγε.

— Ποτέρῳ οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικεν ;

— Δῆλα δὴ, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θεῖῳ, τὸ δὲ
 σῶμα τῷ θνητῷ.

— Σκόπει δὴ, ἔφη, ὦ Κέβης, εἰ ἐκ πάντων τῶν εἰρημέ-
 νων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει, τῷ μὲν θεῖῳ καὶ ἀθανάτῳ καὶ νοη-
 τῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ ἀεὶ ὡσαύτως κατὰ ταῦτα
 ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιώτατον εἶναι ψυχὴν, τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ καὶ
 θνητῷ καὶ πολυειδεῖ καὶ ἀνοήτῳ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε
 κατὰ ταῦτα ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιώτατον αὖ εἶναι σῶμα. Ἐχομέν-
 τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὦ φίλε Κέβης, ἢ οὐχ οὕτως ἔχει.

— Οὐκ ἔχομεν.

29. — Τί οὖν ; Τούτων οὕτως ἐχόντων ἄρ' οὐχὶ σώ-
 ματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὖ τὸ παρὰπαν
 ἀδιαλύτῳ εἶναι ἢ ἐγγύς τι τούτου ;

— Πῶς γὰρ οὔ ;

— Ἐννοεῖς οὖν, ἔφη, ὅτι, ἐπειδὴν ἀποθάνῃ ὁ ἀνθρω-
 πος, τὸ μὲν ὄρατὸν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὄρατῷ κείμενον, ὃ
 δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ὃ προσήκει διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν
 καὶ διαπνεῖσθαι οὐκ εὐθύς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπει-
 κῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον, ἐὰν μὲν τις καὶ χαριέντως ἔχων
 τὸ σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ καὶ πάνυ μάλα συμ-
 πεσὸν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθέν, ὡσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ
 ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλον μένει ἀμήχανον ὅσον χρόνον ἔνια

δὲ μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἂν σαπῇ, ὅστ᾽ αὖτε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα ὁμῶς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἀθάνατά ἐστιν ἢ οὐ :

— Ναί.

— Ἡ δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀειδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον οἰχόμενον γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ ἀειδῆ, εἰς Ἄιδου ὡς ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἷ, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον, αὕτη δὲ δὴ ἡμῖν ἢ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος εὐθύς διαπεφύσεται καὶ ἀπόλωλεν, ὡς φασιν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι ; Πολλοῦ γε δεῖ, ὦ φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον ᾧδε ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται μηδὲν τοῦ σώματος ξυνεφέλκουσα ἅτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἐκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸ καὶ συνηθροισμένη αὐτῇ εἰς αὐτὴν ἅτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο — τὸ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὀρθῶς φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὄντι τεθνάναι μελετῶσα ῥαδίως· ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου ;

— Παντάπασί γε.

— Οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀειδὲς ἀπέρχεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οἷ ἀφικομένη ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη, ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμνημένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ τῶν θεῶν διάγουσα· οὕτω φῶμεν, ὦ Κέβης, ἢ ἄλλως ;

— Οὕτω, νῆ Δία, ἔφη ὁ Κέβης.

30. — Ἐὰν δέ γε, οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάττηται ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα καὶ

τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἐρῶσα καὶ γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδές, οὗ τις ἂν ἄψαιτο καὶ ἴδοι καὶ πίοι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο, τὸ δὲ τοῖς ὄμμασι σκοτῶδες καὶ ἀειδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφία αἰρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν. οὕτω δὴ ἔχουσαν οἶει ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὐτὴν εἰλικρινῆ ἀπαλλάξεσθαι ;

— Οὐδ' ὅπωςτιοῦν, ἔφη.

— Ἀλλὰ διειλημμένην γε, οἶμαι, ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὃ αὐτῇ ἢ ὁμιλία τε καὶ συνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ ξυνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμφυτον ;

— Πάνυ γε.

— Ἐμβριθὲς δέ γε, ὦ φίλε, τοῦτο οἶεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὄρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἢ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὄρατόν τόπον φόβῳ τοῦ ἀειδοῦς τε καὶ Ἄιδου, ὥσπερ λέγεται, περὶ τὰ μνήματά τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἃ δὴ καὶ ὤφθη ἅττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχὰι εἶδωλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι, ἀλλὰ τοῦ ὄρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὄρωνται.

— Εἰκός γε, ὦ Σώκρατες.

— Εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης. Καὶ οὐ τί γε τὰς τῶν ἀγαθῶν ταύτας εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύλων, αἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὐσης. Καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἕως ἂν τῇ τοῦ ξυνεπακολουθοῦντος, τοῦ σωματοειδοῦς, ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα.

31. Ἐνδοῦνται δέ, ὡσπερ εἰκός, εἰς τοιαῦτα ἦθη, ὅποια ἄττ' ἂν καὶ μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ.

— Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες ;

— Οἷον τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας καὶ μὴ διευλαθημένους εἰς τὰ τῶν ὄνων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι. Ἡ οὐκ οἶει ;

— Πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις.

— Τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκότας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων καὶ ἰκτίνων γένη ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσέ φαμεν τὰς τοιαύτας ἰέναι ;

— Ἀμέλει, ἔφη ὁ Κέβης, εἰς τὰ τοιαῦτα.

— Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ τᾶλλα, ἦ ἂν ἕκαστα ἴοι κατὰ τὰς αὐτῶν ὁμοιότητος τῆς μελέτης ;

— Δῆλον δὴ, ἔφη πῶς δ' οὐ ;

— Οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι, ἔφη, καὶ τούτων εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες, ἦν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγонуῖαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ ;

— Πῆ δὴ οὗτοι εὐδαιμονέστατοι ;

— Ὅτι τούτους εἰκὸς ἐστὶν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικόν τε καὶ ἡμερον γένος ἢ που μελιττῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμίκων ἢ καὶ εἰς ταυτόν γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους.

— Εἰκός.

32. — Εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῶ ἀπιόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἀλλ' ἢ τῷ φιλομαθεῖ.

Ἄλλὰ τούτων ἔνεκα, ὦ ἑταῖρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἀπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδιδόασιν αὐταῖς ἑαυτοὺς οὐ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι, οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν.

— Οὐ γὰρ ἂν πρόποι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Κέβης.

— Οὐ μέντοι, μὰ Δία, ἦ δ' ὅς. Τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἅπασιν, ὦ Κέβης, ἐκείνοι, οἷς τι μέλει τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σώματα πλάττοντες ζῶσι, χαίρουσιν εἰπόντες οὐ κατὰ ταῦτα πορεύονται αὐτοῖς ὡς οὐκ εἰδόσιν, ὅπη ἔρχονται· αὐτοὶ δὲ ἠγούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρωῶ ταύτῃ δὴ τρέπονται ἐκείνη ἐπόμενοι, ἦ ἐκείνη ὑφηγεῖται.

33. — Πῶς, ὦ Σώκρατες ;

— Ἐγὼ ἐρῶ, ἔφη. Γινώσκουσι γάρ, ἦ δ' ὅς, οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι παραλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἢ φιλοσοφία ἀτεχνῶς δεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην, ἀναγκαζομένην δὲ ὥσπερ διὰ εἰργμοῦ διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα, ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὐτῆς, καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην, καὶ τοῦ εἰργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα, ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, ὡς ἂν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἴη τοῦ δεδέσθαι — ὅπερ οὖν λέγω — γινώσκουσιν οἱ φιλομαθεῖς,

ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραμυθίζεται καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ ἐνδεικνυμένη, ὅτι ἀπάτης μὲν μεστή ἢ διὰ τῶν ὁμμάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ ἢ διὰ τῶν ὠτῶν καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν ἀναχωρεῖν, ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ εἰς αὐτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευομένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ἄλλ' ἢ αὐτὴν αὐτῇ, ὅ τι ἂν νοήσῃ αὐτὴ καθ' αὐτὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῶν ὄντων· ὅ τι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν ἄλλοις ὄν ἄλλο, μηδὲν ἡγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητὸν τε καὶ ὁρατόν, ὃ δὲ αὐτὴ ὁρᾷ νοητὸν τε καὶ ἀειδές. Ταύτη οὖν τῇ λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἐναντιοῦσθαι ἢ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχῇ οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων, καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη, ὅτι, ἐπειδὴν τις σφόδρα ἡσθῆ ἢ λυπηθῆ ἢ φοβηθῆ ἢ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν, ὢν ἂν τις οἰηθείη, οἷον ἢ νοσήσας ἢ τι ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακὸν καὶ ἔσχατόν ἐστι, τοῦτο πάσχει καὶ οὐ λογίζεται αὐτό.

— Τί τοῦτο, ὦ Σώκρατες ; ἔφη ὁ Κέβης.

— Ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου ἀναγκάζεται ἅμα τε ἡσθῆναι ἢ λυπηθῆναι σφόδρα ἐπὶ τῷ καὶ ἡγεῖσθαι, περὶ ὃ ἂν μάλιστα τοῦτο πάσχη, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον οὐχ οὕτως ἔχον. Ταῦτα δὲ μάλιστα [τὰ] ὁρατά· ἢ οὐ ;

— Πάνυ γε.

— Οὐκοῦν ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα καταδεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος ;

— Πῶς δὴ ;

— Ὅτι ἐκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἦλον ἔχουσα

προσηλοὶ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾶ καὶ ποιεῖ σωμα-
τοειδῆ δοξάζουσιν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα
φῆ. Ἐκ γὰρ τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν
ἀναγκάζεται, οἶμαι, ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος γίνεσθαι
καὶ οἷα μηδέποτε εἰς Ἄιδου καθαρῶς ἀφικέσθαι, ἀλλ' αἰεὶ τοῦ
σώματος ἀναπλέα ἐξίεναι, ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο
σῶμα καὶ ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων ἄμοι-
ρος εἶναι τῆς τοῦ θεοῦ τε καὶ καθαροῦ καὶ μονοειδοῦς συνου-
σίας.

— Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κέβης, ὦ Σώκρατες.

34. — Τούτων τοίνυν ἔνεκα, ὦ Κέβης, οἱ δικαίως φι-
λομαθεῖς κόσμοι εἰσι καὶ ἀνδρεῖοι. οὐχ ὧν οἱ πολλοὶ ἔνεκά
φασιν· ἢ σὺ οἶει ;

— Οὐ δῆτα ἔγωγε.

— Οὐ γάρ· ἀλλ' οὕτω λογίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλο-
σόφου καὶ οὐκ ἂν οἰηθεῖη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν
λύειν, λουούσης δὲ ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ
λύπαις ἑαυτὴν πάλιν αὖ ἐγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράτ-
τειν Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ἰσθὸν μεταχειριζομένην. Ἀλλὰ
γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα ἐπομένη τῷ λογισμῷ καὶ
αἰεὶ ἐν τούτῳ οὔσα, τὸ ἀληθές καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον
θεωμένη καὶ ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη, ζῆν τε οἶεται οὕτω δεῖν,
ἕως ἂν ζῆ, καί, ἐπειδὴν τελευτήσῃ, εἰς τὸ ξυγγενές καὶ εἰς τὸ
τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. Ἐκ
δὲ τῆς τοιαύτης τροφῆς οὐδὲν δεινόν, μὴ φοβηθῆ, ταῦτά γ'
ἐπιτηδεύσασα, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὅπως μὴ διασπασθεῖσα
ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυσθηεῖσα
καὶ διαπτομένη οἴχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἦ.

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΚΕΦ. 35 - 63

Ἡ συζήτησις περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἐφάνη ἐδῶ περαιωμένη μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα ὁ Σιμίας ὅμως καὶ ὁ Κέβης ἔχονν μερικὸν δισταγμούς. Καὶ πρῶτος ὁ Σιμίας λέγει, ὅτι δύναται νὰ υποστηριχθῆ, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι μία ἁρμονία τῶν στοιχείων τοῦ σώματος, ὅπως εἶναι ἡ ἁρμονία τῆς λύρας. Ἡ λύρα βέβαια εἶναι κάτι σωματοειδὲς καὶ σύνθετον, γεῶδες καὶ φθαρτὸν ἡ ἁρμονία ὅμως αὐτῆς εἶναι ἀσώματον, ἀόρατον, πάγκαλον καὶ θεῖον. Ἐν τούτοις ἅμα διαλυθῆ ἡ φθαρτὴ λύρα, ἀφανίζεται καὶ ἡ θεία ἁρμονία. Τὸ αὐτὸ λοιπὸν δύναται νὰ λεχθῆ καὶ διὰ τὴν ψυχὴν ὅταν δηλαδὴ τὸ φθαρτὸν σῶμα ἀχρηστευθῆ, τότε καὶ ἡ ψυχὴ, τὸ ἀσώματον καὶ ἀόρατον καὶ πάγκαλον καὶ θεῖον, ἀφανίζεται.

Ὁ Κέβης ἐξ ἄλλου δέχεται μὲν συμφώνως μὲ τὴν θεωρίαν τῆς ἀναμνήσεως τὴν προῦπαρξιν τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἀρνεῖται καὶ τὴν παντοτινὴν ἐπιβίωσιν αὐτῆς. Δέχεται δηλαδὴ, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι κάτι ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον τοῦ σώματος, ἀλλὰ φοβεῖται, μήπως ἡ ψυχὴ, ἀφοῦ κατὰ τὰς ἐκάστοτε γεννήσεις κατατρίβη πολλὰ σώματα, εἰς τὸ τέλος ἐξαντληθῆ καὶ ἡ ἰδία καὶ χαθῆ. Ἐπομένως ὑπάρχει κίνδυνος νὰ εἶναι τὸ τελευταῖον σῶμα, αὐτὸ ποὺ φέρομεν σήμερον, καὶ ὁ θάνατός του νὰ σημάνη καὶ τὸν θάνατον τῆς ψυχῆς. Κατ' ἀνάγκην πρέπει ν' ἀποδειχθῆ, ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀπολύτως ἀθάνατος καὶ ἀνώλεθρος. Αἱ δύο ἀντιρρήσεις τῶν Θηβαίων ἀρχίζουσιν νὰ κλονίζουσιν τὴν πίστιν καὶ τῶν ἄλλων ἀκροατῶν εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς.

Ὁ Σω. διὰ νὰ ἐλέγξῃ τὴν γνώμην τοῦ Σιμίας χρειάζεται πρῶτον μίαν ὁμολογίαν αὐτοῦ, ποὺ θὰ τοῦ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις διὰ τὸν ἔλεγχόν του. Τὸν ἐρωτᾷ λοιπὸν, ἐὰν ἐξακολουθῆ νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ἀναμνήσεως, ποὺ πρωτότερα ἐδέχθη. Ἀφοῦ ὁ Σιμίας καὶ πάλιν ὁμολογεῖ, ὅτι πιστεύει εἰς τὴν θεωρίαν αὐτήν, ὁ Σω. ἀποδεικνύει, ὅτι αἱ δύο θεωρίαι, τῆς ἀναμνήσεως καὶ τῆς ἁρμονίας, εἶναι ἀσυμβίβαστοι διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

Α'. Ἡ ψυχὴ κατὰ τὴν θεωρίαν τῆς ἀναμνήσεως, ποὺ ἐδέχθη καὶ πάλιν ὁ Σιμίας, προϋπάρχει τοῦ σώματος, ἐνῶ ἡ ἁρμονία τοῦναντίον εἶναι ὑστερόχρονος τῆς λύρας, διότι πρῶτον γίνεται ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ καὶ κατόπιν ἐξ αὐτῶν προκύπτει ἡ ἁρμονία.

Β'. Ἡ ἁρμονία εἶναι δεκτικὴ διαφορῶν διαβαθμίσεων, δηλαδή ὑπάρχει ἁρμονία εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν καὶ περισσοτέραν ἔκτασιν καὶ ἁρμονία εἰς μικρότερον βαθμὸν καὶ ὀλιγωτέραν ἔκτασιν, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ μὲ τὸν ὁποῖον εἶναι ἁρμολογημένα τὰ στοιχεῖα, ποὺ τὴν ἀπαρτίζουν. Ἀντιθέτως ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι δεκτικὴ διαβαθμίσεων, διότι ποτὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι μία ψυχὴ διαφέρει μιᾶς ἄλλης ἔστω καὶ κατὰ τὸ ἐλάχιστον. Καὶ ἀκόμη, ἐὰν μία ψυχὴ εἶναι ἁρμονία, πῶς συμβιβάζεται ἡ ὑπαρξίς ἀγαθῆς καὶ κακῆς ψυχῆς; Ἡ ἀρετὴ τῆς ψυχῆς εἶναι ἓνα εἶδος ἁρμονίας καὶ ἡ κακία μία δυσαρμονία. Ἐπομένως μία ἐνάρετος ψυχὴ θὰ εἶναι μία ἁρμονία ἐν τῇ ἁρμονίᾳ καὶ μία κακὴ καὶ ἄφρων ψυχὴ θὰ εἶναι καὶ αὐτὴ μία δυσαρμονία ἐν τῇ ἁρμονίᾳ. Τοῦτο ὅμως μᾶς ὁδηγεῖ εἰς τὰ ἑξῆς ἄτοπα: 1) Μία ψυχὴ—ὡς ἁρμονία—δύναται νὰ εἶναι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἁρμονία ἀπὸ μίαν ἄλλην, ἤτοι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ψυχῆ, πρῶγμα ποὺ ἀποκλείεται, ἐφ' ὅσον ἔγινε δεκτὸν ἀνωτέρω, ὅτι μία ψυχὴ οὐδὲν διαφέρει ἀπὸ μίαν ἄλλην. 2) Ἄν ὅλαι αἱ ψυχαὶ εἶναι ἁρμονίαι, ἔπρεπε ὅλαι νὰ εἶναι καὶ ἐνάρετοι ὡς ἁρμονίαι, ποὺ εἶναι ἄτοπον, διότι ὑπάρχουν καὶ κακαὶ ψυχαί.

Γ'. Ἡ ἁρμονία οὔτε ἐξουσιάζει οὔτε διαφωνεῖ πρὸς τὰ στοιχεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτει, ἀλλ' ἀντιθέτως εἶναι ἐξάρτημα τούτων τοῦναντίον ἡ ψυχὴ ἡγεμονεύει τοῦ σώματος καὶ τὸ κατευθύνει καὶ ἀντιτίθεται εἰς τὰς ἐπιθυμίας του εἴτε διὰ τῆς πειθοῦς εἴτε διὰ τῆς βίας.

Ὁ Σιμίας μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματα ὁμολογεῖ, ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν δύναται νὰ εἶναι ἁρμονία.

Ὁ Σω. ἔπειτα ἐπιχειρεῖ ν' ἀνασκευάσῃ τὴν γνώμην τοῦ Κέβητος. Πρὸς τοῦτο θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ ἐξιστορήσῃ τὴν φιλοσοφικὴν αὐτοῦ ἐξέλιξιν ἐν τῇ προσπαθείᾳ του νὰ εὑρῇ τὴν αἰτίαν τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς τῶν ὄντων. Ἐπειδὴ ὁμοῦς κάθε φορὰν μὲ τὴν Α ἢ Β θεωρίαν τῶν πρὸ αὐτοῦ φιλοσόφων δὲν ἔμεινεν εὐχαριστημένος εἰς τὴν

εὔρεσιν τῆς αἰτίας, ἀφοῦ, ἐκεῖνο ποῦ ἐθεώρει σήμερον ὀρθόν, ἀ-
 ριον τὸ ἀπέρριπτε, διότι τοῦ ἐφαίνετο πλέον ὡς ἄτοπον, ἐζήτησε καὶ
 εὔρε ἰδικὴν του λύσιν τοῦ προβλήματος, ποῦ τὸν ἀπησχόλει. Καὶ τοῦ-
 το εἶναι ἡ θεωρία τῶν ἰδεῶν. Αἰτία, λέγει ὁ Σω. (δηλαδὴ ὁ
 Πλάτων) καὶ τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς καὶ
 τῆς ὑπάρξεως εἶναι μόνον ἡ ἰδέα, ἡ ἰδανι-
 κὴ καὶ ἀπόλυτος ὑπαρξίς, μὲ τὴν παρουσίαν ἢ
 τὴν κοινωνίαν τῆς ὁποίας τὰ πράγματα εἶναι
 ὅτι εἶναι καὶ γίνονται ὅτι γίνονται.

Ὁ Σω. (δηλ. ὁ Πλάτων) ἔπειτα, πρὶν μεταβῆ εἰς τὴν νέαν ἀπόδει-
 ξιν περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς (4^η ἀπόδειξις), τὴν ὁποίαν στηρίζει
 εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ἰδεῶν, διευκρινεῖ τὰ ἀκόλουθα :

A'. Αἱ ἐναντίαι ἰδέαι ὑποκλείουν ἀλλήλας καὶ καθ' ἑαυτὰς καὶ ὡς
 κατηγορήματα τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου. Καλοῦμεν βέβαια ἐνίοτε τὸν
 ἴδιον ἄνθρωπον ἄλλοτε μὲν μέγαν ἐν συγκρίσει μὲ τὸν A, ἄλλοτε δὲ
 μικρὸν ἐν συγκρίσει μὲ τὸν B ἄνθρωπον ἀλλὰ εἰς τὴν περίστασιν αὐ-
 τὴν δὲν πρόκειται περὶ ἀπολύτου μεγέθους, ἀλλὰ σχετικοῦ. Εἶναι δη-
 λαδὴ μέγας ἐν σχέσει μὲ τὴν μικρότητα τοῦ A, καὶ μικρὸς ἐν σχέσει
 μὲ τὸ μέγεθος τοῦ B, ἀλλὰ δὲν παύει ποτὲ νὰ εἶναι ὅτι πραγματι-
 εἶναι (ἐν σχέσει μὲ τὴν ἰδέαν). Ἡ ἰδέα ὅμως τοῦ μεγέθους δὲν δύνα-
 ται νὰ εἶναι συγχρόνως μέγα καὶ μικρόν· ἐπομένως ἐὰν ἡ ἰδέα τῆς
 μικρότητος πλησιάσῃ τὸ μέγα, ἢ φεύγει τὸ μέγεθος καὶ παράχωρεῖ
 τὴν θέσιν του εἰς τὸ μικρόν, ἢ ὑποκύπτει καὶ χάνεται. Τὸ αὐτὸ συμ-
 βαίνει καὶ μὲ τὸ μέγεθος, ποῦ ὑπάρχει μέσα μας, ὡς κατηγορήματα τοῦ
 αὐτοῦ ὑποκειμένου, ἢ φεύγει δηλαδὴ καὶ παράχωρεῖ τὴν θέσιν του
 εἰς τὸ μικρόν, ὅταν τοῦτο πλησιάσῃ, ἢ ὑποκύπτει καὶ χάνεται. Ἡ συνό-
 παρξις τῶν ἐναντίων κατηγορημάτων ὑφίσταται εἰς τὸ αὐτὸ ὑποκει-
 μενον, μόνον ὅταν τὸ ὑποκείμενον τοῦτο συγκρίνεται πρὸς ἄλλα
 (συνάφεια ἐκ περιστάσεως· ὅρα ἀνωτέρω παράδειγμα
 τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, ποῦ εἶναι μέγας καὶ μικρὸς ἐν συγκρίσει πρὸς
 τοὺς A καὶ B ἀνθρώπους).

B'. Τὰ ὑποκείμενα (πράγματα), ὅταν νοοῦνται πάντοτε μὲ τὴν
 παρουσίαν ὠρισμένης ἰδέας, δὲν δύνανται νὰ δεχθοῦν ὡς κατηγορήματα
 τὸ ἀντίθετον τῶν κατηγορημάτων αὐτῶν, (δηλαδὴ τὴν παρουσίαν τῆς

ἐναντίας ιδέας). Ἡ χιών π.χ. δὲν δύναται νὰ δεχθῆ τὸ ἀντίθετον κατηγορήματα τοῦ ψυχροῦ, δηλαδή τὸ θερμόν· καὶ τὸ πῦρ δὲν δύναται νὰ δεχθῆ τὸ ἀντίθετον κατηγορήματα τοῦ θερμοῦ, δηλ. τὸ ψυχρόν. Ἐπομένως, ὅταν τὸ πῦρ πλησιάζῃ τὴν χιόνα, ἢ ἡ χιών πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν της εἰς τὸ πῦρ ἢ νὰ ὑποκύψῃ εἰς αὐτὸ καὶ νὰ λιώσῃ. Καὶ τὰνάπαλιν, ἐὰν ἡ χιών πλησιάζῃ τὸ πῦρ, ἢ πρέπει τὸ πῦρ νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν του ἢ νὰ ὑποκύψῃ καὶ νὰ σβεσθῆ.

Καὶ τώρα ὁ Πλάτων μετὰ τὴν διευκρίνησιν, ὅτι τὰ ἐναντία ἀποκλείουν ἄλληλα, προβαίνει εἰς τὴν 4ην ἀπόδειξιν περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ μετέχει τῆς ζωῆς· εἶναι ὑποκείμενον, ποὺ νοεῖται πάντοτε μὲ τὴν παρουσίαν τῆς ιδέας τῆς ζωῆς· ὅπουδήποτε δηλαδή καὶ ἂν ἔλθῃ ἡ ψυχὴ, φέρει πάντοτε ζωὴν, (τὴν ιδέαν τῆς ζωῆς). Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ ψυχὴ φέρει πάντοτε ζωὴν, εἶναι ὑποχρεωμένη συμφώνως μὲ τὴν ἀρχὴν τῶν ἐναντίων, ποὺ ἀποκλείουν ἄλληλα, νὰ μὴ δέχεται τὸ ἀντίθετόν της, δηλαδή τὸν θάνατον· ἄρα εἶναι ἀθάνατος. Ἐπειδὴ δέ, ὅτι ἀθάνατον, ὁ θεὸς καὶ ἡ ζωὴ εἶναι ἀνώλεθρον, κατ' ἀνάγκην καὶ ἡ ψυχὴ ὡς ἀθάνατος εἶναι καὶ ἀνώλεθρος. Ἔτσι ἀποδεικνύεται ἡ παντοτεινὴ ἐπιβίωσις τῆς ψυχῆς καὶ αἴρεται κατ' ἀνάγκην ἡ ἀντίρρησης τοῦ Κέβητος.

Μετὰ τοῦτο ὁ Πλάτων εἰσέρχεται εἰς τέλειον μῦθον, εἰς μίαν μυθικὴν κοσμολογίαν. Περιγράφει, ὅπως φαντάζεται, τὴν γῆν καὶ ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς, καθὼς καὶ τὴν ἐν τῷ Ἄδῃ κοίσις τῶν ψυχῶν. Ἐκεῖ αἱ μὲν ψυχαὶ τῶν κακῶν ἀνθρώπων, ἀναλόγως τῶν ἐγκλημάτων ποὺ ἔκαμαν εἰς τὴν ζωὴν, θὰ τιμωρηθοῦν ἢ θὰ καθαρθοῦν, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν ἀγαθῶν θὰ ἀμειφθοῦν, καὶ μάλιστα ὅσαι ἐκαθάρθσαν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῆς φιλοσοφίας.

.... 63. — Τὸ μὲν οὖν τοιαῦτα δισχυρίσασθαι οὕτως ἔχειν, ὡς ἐγὼ διελέλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρὶ· ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἢ τοιαῦτ' ἅπτα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκίσεις, ἐπεὶ περ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὔσα, τοῦτο καὶ πρέπει μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν· καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος, καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπάδειν ἑαυτῷ· διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μὲν μῦθον. Ἄλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῆ ἑαυτοῦ ψυχῇ ἀνδρα, ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν ἄλλας ἡδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἶασε χαίρειν ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδασέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ, ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ ἐλευθερία καὶ ἀληθεία, οὕτω περιμένει τὴν εἰς Ἄιδου πορείαν ὡς πορευσόμενος, ὅταν ἡ εἰμαρμένη καλῇ. Ὑμεῖς μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰς αὔθις ἐν τινι χρόνῳ ἕκαστοι πορευέσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ, φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός, ἡ εἰμαρμένη, καὶ σχεδὸν τί μοι ὦρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν· δοκεῖ γὰρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν, νεκρὸν λούειν.

64. Ταῦτα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ, ὁ Κρίτων εἶεν, ἔφη, ὦ Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἢ ἐμοὶ ἐπιστέλλεις ἢ περὶ τῶν παίδων ἢ περὶ ἄλλου του, ὅ τι ἂν σοι ποιῶντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιῶμεν;

— Ἄπερ αἰεὶ λέγω, ἔφη, ὦ Κρίτων, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς

καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε, ἅπτ' ἂν ποιῆτε, κἄν μὴ νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ ὑμῶν [μὲν] αὐτῶν ἀμελήτε καὶ μὴ θέλητε ὡσπερ κατ' ἴχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ζῆν, οὐδὲ ἐὰν πολλὰ ὁμολογήσητε ἐν τῷ παρόντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον ποιήσετε.

— Ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμηθησόμεθα, ἔφη, οὕτω ποιεῖν θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον ;

— Ὅπως ἂν, ἔφη, βούλησθε, ἐάνπερ γε λάβητέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς. Γελάσας δὲ ἅμα ἡσυχῇ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν· οὐ πείθω, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὡς ἐγὼ εἶμι οὗτος Σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάπτων ἕκαστον τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἶεταί με ἐκεῖνον εἶναι, ὃν ἄψεται ὀλίγον ἕστερον νεκρόν, καὶ ἐρωτᾷ δὴ πῶς με θάπτῃ. Ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς, ἐπειδὴν πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιὼν εἰς μακάρων δῆτινας εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν, παραμυθούμενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ' ἐμαυτόν. Ἐγγυήσασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγύην ἢ ἣν οὗτος πρὸς τοὺς δικαστὰς ἠγγυᾶτο. Οὗτος μὲν γὰρ ἢ μὴν παραμενεῖν ὑμεῖς δὲ ἢ μὴν μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπειδὴν ἀποθάνω, ἀλλὰ οἰχήσεσθαι ἀπιόντα, ἵνα Κρίτων ῥᾶον φέρῃ καὶ μὴ ὀρῶν μου τὸ σῶμα ἢ καιόμενον ἢ κατορυπτόμενον ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ὡς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγῃ ἐν τῇ ταφῇ, ὡς ἢ προτίθεται Σωκράτῃ ἢ ἐκφέρει ἢ κατορύττει. Εὖ γὰρ ἴσθι, ἢ δ' ὅς, ὦ ἄριστε Κρίτων, τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. Ἀλλὰ θαρρεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τοῦμὸν σῶμα θάπτειν, καὶ θάπτειν οὕτως, ὅπως ἂν σοὶ φίλον ἢ καὶ μάλιστα ἠγῆ νόμιμον εἶναι.

65. Ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἶπετο αὐτῷ, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. Περιεμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες, τοτὲ δ' αὖ περὶ τῆς ξυμφορᾶς διεξιόντες, ὅση ἡμῖν γεγонуῖα εἶη, ἀτεχνῶς ἠγοούμενοι ὥσπερ πατὴρ στερηθέντες διάξειν ὄρφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον. Ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο καὶ ἠνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία — δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς μικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ μέγας — καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο, ἐκείναις ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθεῖς τε καὶ ἐπιστείλας, ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἦκε παρ' ἡμᾶς. Καὶ ἦν ἤδη ἐγγυὲς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. Ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος καὶ οὐ πολλὰ μετὰ ταῦτα διελέχθη. Καὶ ἦκεν ὁ τῶν ἔνδεκα ὑπηρέτης καὶ στὰς παρ' αὐτόν· ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐ καταγνώσομαι σοῦ, ὅπερ ἄλλων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι χαλεπαίνουσι καὶ καταρῶνται, ἐπειδὴν αὐτοῖς παραγγέλλω πίνειν τὸ φάρμακον ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. Σὲ δὲ ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων· καὶ διὴ καὶ νῦν εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις — γιγνώσκεις γὰρ τοὺς αἰτίους — ἀλλὰ ἐκείνοις. Νῦν οὖν, οἶσθα γὰρ ἃ ἦλθον ἀγγέλλειν, χαῖρέ τε καὶ πειρῶ ὡς ῥᾶστα φέρειν τὰ ἀναγκαῖα. Καὶ ἅμα δακρύσας μεταστρεφόμενος ἀπῆει.

Καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν· καὶ σύ, ἔφη, χαῖρε· καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν. Καὶ ἅμα πρὸς ἡμᾶς· ὡς ἀστεῖος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος· καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσῆει καὶ διελέγετο ἐνίοτε καὶ ἦν ἀνδρῶν λῶστος καὶ νῦν

ὡς γενναίως με ἀποδακρύει. Ἄλλ' ἄγε δῆ, ὦ Κρίτων, πειθόμεθα αὐτῷ, καὶ ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος.

Καὶ ὁ Κρίτων ἄλλ' οἶμαι, ἔφη, ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὄρεσι καὶ οὐπω δεδυνέσθαι. Καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάνυ ὀψὲ πίνοντας, ἐπειδὴν παραγγελθῆ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πίνοντας εὖ μάλα. . . Ἄλλὰ μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἐγχωρεῖ.

Καὶ ὁ Σωκράτης· εἰκότως γε, ἔφη, ὦ Κρίτων, ἐκείνοις τε ταῦτα ποιοῦσιν, οὓς σὺ λέγεις· οἴονται γὰρ κερδαίνειν ταῦτα ποιήσαντες, καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω· οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν ὀλίγον ὕστερον πῶν ἄλλο γε ἢ γέλωτος ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνότος. Ἄλλ' ἴθι. ἔφη, πιθοῦ καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖ.

66. Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδί πλησίον ἐστῶτι. Καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρέψας, ἦκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον. Ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον· εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν;

— Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πίνοντα περιέμεναι, ἕως ἄν σου βάρους ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει. Καὶ ἅμα ὄρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει.

Καὶ ὅς λαβὼν καὶ μάλα ἴλεως, ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἄλλ', ὥσπερ εἰώθει, ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον· τί λέγεις, ἔφη, περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; Ἐξεστὶν ἢ οὐ;

— Τοσοῦτον, ἔφη, ὃ Σώκρατες, τρίβομεν, ὅσον οἴομεθα μέτριον εἶναι πιεῖν.

— Μανθάνω, ἦ δ' ὅς· ἀλλ' εὐχεσθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρῆ, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκείσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὐχομαί τε καὶ γένοιτο ταύτη. Καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἔξεπιεν. Καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπεικῶς οἰοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρῦειν, ὡς δὲ εἶδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βία καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἑμαυτόν· οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἑμαυτοῦ τύχην, οἴου ἀνδρὸς ἐταίρου ἐστερημένος εἶην. Ὁ δὲ Κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἴός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἔξανέστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρῦων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρουχησάμενος κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων πλὴν γε αὐτοῦ Σωκράτους.

Ἐκεῖνος δέ· οἶα, ἔφη, ποιεῖτε, ὃ θαυμάσιοι. Ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέτεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα, ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρῆ τελευτᾶν. Ἄλλ' ἠσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε.

Καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ἠσχύνημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρῦειν. Ὁ δὲ περιελθὼν, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι, ἔφη, τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὕπτιος — οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος — καὶ ἅμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοὺς τὸ φάρμακον διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη· κάπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο, εἰ αἰσθάνοιτο· ὁ δ' οὐκ ἔφη. Καὶ μετὰ τοῦτο αὔθις τὰς κνήμας· καὶ ἐπανιῶν οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο, ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πηγνῦτο. Καὶ αὐτὸς ἤπτετο καὶ

εἶπεν, ὅτι, ἐπειδὴν πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχί-
σεται.

Ἦδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἦτρον ψυχό-
μενα· καὶ ἐκκαλυψάμενος — ἐνεκεκάλυπτο γὰρ — εἶπεν, ὃ δὴ τε-
λευταῖον ἐφθέγγετο· ὦ Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλο-
μεν ἀλεκτρούονα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε.

— Ἀλλὰ ταῦτα, ἔφη, ἔσται, ὃ Κρίτων· ἀλλ' ὄρα, εἴ τι
ἄλλο λέγεις.

Ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλί-
γον χρόνον διαλιπὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν
αὐτόν. Καὶ ὃς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε
τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

67. Ἦδε ἡ τελευταῖα, ὦ Ἐχέκρατες, τοῦ ἐταίρου ἡμῖν
ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν, τῶν τότε. ὧν ἐπειράθη-
μεν, ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονηματώτατου καὶ δικαιοτάτου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(Κατὰ τὰ κεφάλαια τῆς ἐκλογῆς)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1

Ἐχεκράτης, πολίτης ἐκ Φλειοῦντος, ὅπου ὁ Ταραντίνος Εὐρύτος εἶχεν ἰδρῦσει μικρὰν ομάδα ὀπαδῶν τοῦ Πυθαγόρου. Ἀπὸ τὴν ομάδα αὐτὴν, εἰς τὴν ὁποίαν, φαίνεται, εἶχεν ἐξέχουσαν θέσιν ὁ Ἐχεκράτης, γίνεται δεκτὸς ὁ Φαίδων, πὸν τοὺς ἐξιστορεῖ τὰ κατὰ τὸν Σωκράτη. Ἡ διήγησις τοῦ Φαίδωνος εἶναι μία ζωντανὴ ἀναπαράστασις τῶν ὄσων ὁ Πλάτων ἔζησε μέσα του καὶ μαρτυρεῖ τόσον περὶ τοῦ προσωπικοῦ μεγαλείου τοῦ Σωκράτους, ὅσον καὶ περὶ τοῦ ποιητικοῦ μεγαλείου τοῦ Πλάτωνος.

Αὐτός, Αὐτός, ὁ ἴδιος τίθεται ἐν ἀρχῇ, διότι ἡ αὐτοψία καὶ τὸ αὐτήκοον ἐνέχουν μεγάλην σπουδαιότητα καὶ ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀκόλουθον ἢ ἄ λ λ ο υ τ ο υ.

Φαίδων, Ἡλεῖος τὴν καταγωγὴν, εὐγενής, ἔγινε γνωστότατος ἐκ τοῦ ὁμωνύμου διαλόγου τοῦ Πλάτωνος. Κατὰ τινὰ παράδοσιν, πὸν δὲν φαίνεται πολὺ πιθανή, οὗτος συνελήφθη αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν εἰς πόλεμον ἐναντίον τῆς πατρίδος του Ἡλίδος καὶ ἐπωλήθη ὡς δοῦλος εἰς τὰς Ἀθήνας μόλις 18ετῆς περίπου, τὸ 400 π.Χ. Ἐκεῖ προσεῖλκεσε τὴν προσοχὴν τοῦ Σωκράτους, ὁ ὁποῖος παρεκάλεσε ἕνα πλούσιον φίλον του γὰ τὸν ἐξαγοράσῃ. Ἐκτοτε ἐξ εὐγνωμοσύνης ἔμεινε πιστὸς θαυμαστής τοῦ φιλοσόφου μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πλάτωνος, πὸν μᾶς ἐμφανίζει τὸν Φαίδωνα διηγούμενον τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ διδασκάλου, ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ δεσμὸς του μετὰ τὸν Σωκράτη ἦτο στενὸς καὶ ἡ ἀφοσίωσις του μεγάλη. Μετὰ τὸν θά-

νατον τοῦ Σωκράτους ὁ Φαίδων ἴδρυσεν εἰς τὴν πατρίδα του ἰδίαν σχολήν, περὶ τῆς ὁποίας οὐδὲν ἀκριβὲς γνωρίζομεν. Ἐγραψεν ἐπίσης διαλόγους, οἱ ὅποιοι δὲν διεσώθησαν.

φάρμακον, κοινῶς φαρμάκι, συνεκδοχή, τὸ γένος ἀντὶ τοῦ εἶδους, δηλητήριον, τὸ κώνειον. Τὸ κώνειον εἶναι φυτόν, πιθανῶς τὸ κοινὸν μαγκούτα, κικκούδα, βρωμόχορτο, καὶ περιέχει τὴν καμψαίνην, δραστηκώτατον φυτικὸν δηλητήριον. Τὰ σπέρματα αὐτοῦ ξηραίνόμενα καὶ τριβόμενα διελύοντο ἐντὸς ὕδατος καὶ ἐδίδοντο ἔπειτα εἰς τοὺς μελλοθανάτους.

πολίτης, συμπολίτης.

Φλειάσιος, ὁ πολίτης τοῦ Φλειοῦντος, πόλεως εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀργολίδος καὶ τῆς περιοχῆς τῆς Σικυῶνος (τοῦ Κιάτου).

οὐδεὶς πάνυ τι, οὐδεὶς ἀπολύτως.

ἐπιχωριάζω, συχράζω κάποιον καὶ παραμένω ἐκεῖ.

χρόνου συχνοῦ, ἀπὸ πολλὴν καιρόν.

μέν, χωρὶς ν' ἀκολουθῆ ὁ δέ, βεβαίως.

τύχη, τυχαῖον περιστατικόν, τυχαία σύμπτωσις.

ἔστεμμένη, στεφανωμένη διὰ κλάδου δάφνης, ἱεροῦ δένδρον τοῦ Ἀπόλλωνος.

Θησεύς, ὁ σπουδαιότερος μετὰ τὸν Ἡρακλέα ἦρως τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ ὁ πρῶτος τῶν Ἀθηναίων, υἱὸς τοῦ βασιλέως Αἰγέως. Κατὰ τὸν μῦθον ὁ Μίνως, βασιλεὺς τῆς ἐν Κρήτῃ Κνωσσοῦ, ἐκδικῶν τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του Ἀνδρόγεω φονευθέντος ἐν Ἀττικῇ, ἀφοῦ ἐνέκησε τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ὑπεχρέωσε νὰ στέλλουν κάθε χρόνον ἢ κατ' ἄλλους κάθε ἐννέα χρόνια ἐπτὰ νέους καὶ ἐπτὰ παρθένους, τοὺς ὁποίους ἔρριπτον ὡς βορὰν τοῦ Μινωταύρου εἰς τὸν Λαβύρινθον. Κατὰ τὴν τρίτην ἀποστολὴν μετεῖχε καὶ ὁ Θησεύς, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀριάδνης, θυγατρὸς τοῦ Μίνως, ἐφόρευσε τὸν Μινωταύρον. Οὗτος σωθεὶς ἴδρυσεν πρὸς τιμὴν τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος τὰ Δήλια, κατὰ τὰ ὁποῖα οἱ Ἀθηναῖοι ἔστελλον τὴν Δηλιάδα (ναῦν), τὸ ἴδιον πλοῖον τοῦ Θησεῦς συνεχῶς ἐπισκευαζόμενον καὶ ἀνανεούμενον, ὡς θεωρίδα εἰς τὴν ἱερὰν Δῆλον.

Τοὺς δις ἐπτὰ, τὰ ἐπτὰ ζεύγη τῶν νέων καὶ νεανίδων.

εὔξαντο, ἔταξαν, ἔκαναν τάμα.

θεωρία, επίσημος αντιπροσωπεία τῆς πόλεως καὶ μάλιστα θρησκευτική, πρεσβεία.

ἀπάγω, ἀποστέλλω ὡς ὀφειλήν.

καθαρεύω, εἶμαι καθαρός, ἄγνός.

ἀπολαμβάνω, ἀποκλείω, ἐμποδίζω.

χρόνος, τριάκοντα ἡμέραι (Ξενοφ. Ἀπομνημ. 116 γ.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2

ἐπιτήδευοι, φίλοι, σύντροφοι πιστοί.

ἄρχοντες, οἱ ἔνδεκα, προϊστάμενοι τῆς φυλακῆς, οἱ ὅποιοι ἐξετέλουν τὰς ποινὰς διὰ τῶν ὑπηρετῶν. Ἀπ' αὐτοὺς τοὺς δέκα ἐξέλεγον ἀνὰ ἓνα αἱ δέκα φυλαὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν ἑνδέκατον προσέθετον ὡς γραμματέα.

σκολάζω, δὲν ἔχω ἀσχολίαν, εὐκαιρῶ.

τοιούτους ἐτέρους, ὁμοίους μὲ σέ, τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων μὲ σέ, μὲ τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς διαθέσεις μὲ σέ.

θαυμάσια ἔπαθον, ἐδοκίμασα παράξενα συναισθήματα.

ἔλεος εἰσήει με, μὲ κατελάμβανεν οἶκτος, ἐδοκίμαζα οἶκτον.

τρόπος, στάσις, συμπεριφορὰ.

ὡς ἀδεῶς, διασάφησις τοῦ εὐδαίμων—λόγων.

ὥστε παρίστασθαί μοι, ὥστε παρ. μηδ' ἰέναι ἐκεῖνον ἄνευ θείας μοίρας ἰόντα εἰς Ἄιδου παρίσταται μοι, μοῦ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν, ἔχω τὴν ἐντύπωσιν.

εἶπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος, (εὖ ἔπραξεν...) ὑπὲρ πάντα ἄλλον.

οὐδὲν πάνυ μοι ἔλεινδὸν εἰσήει, δὲν ἐδοκίμαζα κανένα ἀπολύτως οἶκτον.

ὡς δόξειεν ἂν εἰκὸς εἶναι, (ἐλεινδὸν εἰσιέναι τινί).

ὄντων ἐν φιλοσοφίᾳ, φιλοσοφούντων, ἀπασχολομένων μὲ φιλοσοφικὰς συζητήσεις.

ἀτεχνῶς, ὄλως διόλου.

ἄτοπόν τι πάθος, πολὺν παράξενον, ἀλλόκοτον συναίσθημα.

διαφερόντως, ὑπερβολικά, ἐξαιρετικά, περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Ἀπολλόδωρος, Ἀπολλ. ὁ Φαληρεὺς, γνωστὸς διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του

πρὸς τὸν Σωκράτη, ἐστερημένος ὅμως φιλοσοφικοῦ νοῦ. "Ὅρα καὶ τὴν ὀλίγον κατωτέρω λέξιν: ὁ πατήρ αὐτοῦ.

που, ἂν δὲν ἀπατώμαι.

Κριόβουλος, υἱὸς τοῦ Κριτόνω, γνωστὸς διὰ τὴν ὠραιότητά του. "Ὅρα καὶ τὴν ἐπομένην λέξιν: ὁ πατήρ αὐτοῦ.

ὁ πατήρ αὐτοῦ, ὁ Κριτών, συνομηλιξ καὶ συνδημότης μὲ τὸν Σω. (ἐξ Ἀλωπεκῆς). Χρηστός, πλούσιος καὶ γενναιοδωρός, συντηρῶν ἐξ ἰδίων τὴν οἰκογένειαν τοῦ Σω. λίαν γνωστὸς καὶ ἐκ τοῦ ὁμωνύμου διαλόγου, ὅπου προσφέρεται νὰ διευκολύνη τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς φυγὴν τοῦ φιλοσόφου. Ὁ Κριτών ἀκόμη μετὰ τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Κριτοβούλου καὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου προσεφέρθησαν κατὰ τὴν δίκην τοῦ Σω. νὰ ἐγγυηθοῦν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ τίμημα τῶν 30 μυνῶν (Πλ. Ἀπολ. 38β).

Ἐρμιογένης, φίλιτος τοῦ Σω., πένης, ἂν καὶ ἦτο ἀδελφὸς τοῦ πλουσίου Καλλίου.

Ἐπιγένης, υἱὸς τοῦ Ἀντιφῶντος τοῦ Κηφισιέως.

Αἰσχίνης, υἱὸς τοῦ Ἀνσανίου, διὰ τὸν ὁποῖον παραδίδεται, ὅτι ἔγραψεν ἑπτὰ διαλόγους.

Ἀντισθένης, Ἀθηναῖος, μαθητὴς κατὰ πρῶτον τοῦ σοφιστοῦ Γοργίου καὶ κατόπιν τοῦ Σω. Οὗτος μιμούμενος τὴν ἀπάθειαν καὶ καρτερίαν τοῦ διδασκάλου του, πρῶτος ἐδίδαξε τὴν κωνικὴν ἀδιαφορίαν διὰ τὰ ἐγκόσμια ἰδρύσας τὴν κληθεῖσαν *κωνικὴν σχολήν*. Ὁ Ἀντισθένης διεκρίθη καὶ ὡς ρήτωρ συγγράφας καὶ ρητορικὰ ἔργα.

Κτήσιππος, ἐκ Παιανίας (παρὰ τὸ Λιόπεσι τῆς Ἀττικῆς), νέος πλήρης εὐθυμίας καὶ ὁρμῆς, συγγενὴς τοῦ Μενέξενου.

Μενέξενος, ἐκ Παιανίας ἐξ ἐπιφανοῦς οἴκου, γνωστὸς καὶ ἐκ τοῦ ὁμωνύμου διαλόγου τοῦ Πλάτωνος.

Σιμμίας καὶ Κέβης, νεανίσκοι Θηβαῖοι (Φαίδ. 89α). Οὗτοι κατὰ πρῶτον ἤκουσαν εἰς τὰς Θήβας τὸν Πυθαγόρειον Φιλόλαον, παρὰ τοῦ ὁποῖου ἐμνήθησαν εἰς τὴν Πυθαγόρειον φιλοσοφίαν, πὸν ἰδιαίτερος ἠσχολεῖτο μὲ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. Ἐπειτα ἦλθον εἰς Ἀθήνας χάριν ἀνωτέρας μορφώσεως, ὅπου ἐγένοντο μαθηταὶ καὶ ἐνθουσιώδεις θαυμασταὶ τοῦ Σω., πρὸς σωτηρίαν τοῦ ὁποῖου προσεφέρθησαν νὰ χορηγήσουν τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὴν ἐκ τῆς φυλακῆς φυγάδευσίν

του (Κρίτων 45 β). Ἐκ τούτων ὁ μὲν Σιμμίας ἔγραψεν 23 διαλόγους, ὁ δὲ Κέβης 3, πὸν ὅλοι ἐχάθησαν.

Φαιδώνδης, Θηβαῖος· περὶ τούτου οὐδὲν ἄλλο γνωρίζομεν.

Εὐκλείδης, μαθητὴς καὶ θαυμαστὴς τοῦ Σωκράτους, ἀνήκων εἰς τοὺς Ἐλεάτας, καὶ ἰδρυτὴς τῆς Μεγαρικῆς σχολῆς. Πρὸς αὐτὸν κατέφυγεν ὁ Πλ. εἰς τὰ Μέγαρα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σω.

Τερψίων, ἐκ Μεγάρων γνωστός καὶ ἐκ τοῦ προοιμίου τοῦ Θεαιτήτου.

Ἀριστιππος, ὁ Κυρηναῖος, μαθητὴς τοῦ σοφιστοῦ Πρωτάγору, ἀποκλίνων βραδύτερον πρὸς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Ἡρακλείτου ἐγνωρίσθη μὲ τὸν Σω. καὶ συνεδέθη μαζί του. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σω. ἴδρυσεν τὴν Κυρηναϊκὴν σχολήν, δεχομένην ὡς τὸ μεγαλύτερον ἀγαθὸν τὴν ἡδονήν, ἔνεκα τοῦ ὁποίου καὶ Ἡδονικὴ σχολὴ ἀπεκλήθη.

Κλεόμβροτος, ἐξ Ἀμβρακίας, τύπος συναισθηματικός· κατὰ τὸν Καλλιμάχον (ἐπίγρ. 24) ὁ Κλ. ὅταν ἀέγνωσε τὸν Φαίδωνα, ἠτόκτορησε λέγων: Χαῖρε, Ἥλιε...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3

ἔωθεν, (ἔως, ἡώς, ἑωθινός) πρωί-πρωί.

δικαστήριον, τὰ πλεῖστα δικαστήρια τῶν ἡλιαστῶν ἦσαν πλησίον τῆς ἀγορᾶς κειμένης Α. τοῦ λεγομένου σήμερον Θεσείου.

παρηγγείλαμεν ἀλλήλοις, συνεφωνήσαμεν μεταξύ μας.

ὑπακούω, ἐπὶ θυρωρῶν ἀνοίγω.

λύουσι, λύουν ἀπὸ τὰ δεσμά, τὴν ποδοκάκην ἢ τὸ ξύλον, μὲ τὰ ὁποῖα ἔδεσαν τοὺς φυλακισμένους, ὅπως φαίνεται, μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐκτελέσεως.

ἐπισχῶν, χρονοτριβήσας, ἀγοπορήσας.

καταλαμβάνω, εὐρίσκω.

Ξανθίππη, σύζυγος τοῦ Σω. μὲ τὴν ὁποίαν ἀπέκτησεν οὗτος τρία τέκνα, τὸν Λαμπροκλέα, τὸν Σωφρονίσκον καὶ τὸν Μενέξενον (Πλ. Ἀπολ. 34 δ). Τὰ περὶ κακοτροπίας τῆς Ξανθίππης εἶναι μᾶλλον ἀβάσιμα ὀφειλόμενα εἰς τοὺς κομικούς. Τοῦναντίον ἐκ τοῦ Φαίδωνος

προκύπτει, ότι ἡ Ξ. ἦτο καὶ στοργικὴ καὶ εὐαίσθητος σύζυγος. ἀνευφημῶ, βάλλω γοερὰν φωνήν, ξεφωνίζω.

ὕστατον δὴ, διὰ τελευταίαν λοιπὸν φορὰν, νὰ διὰ τελευταίαν φορὰν. κόπτομαι, (κοπετός, κομμός) κτυπῶ τὸ στήθος ἢ τὴν κεφαλὴν μου. ὡς θαναμασίως πέφυκε, πόσον παράδοξον σχέσιν ἐκ φύσεως ἔχει, τί περίεργος πολὺ εἶναι ἡ σχέσις του...

τῷ μὴ ἐθέλειν μὲν αὐτῷ παραγίνεσθαι ἅμα τῷ ἀνθρώπῳ... σχεδὸν τι ἀναγκάζεσθαι..., διότι δὲν θέλουν μὲν (μὰ τὴν ἀλήθειαν) αὐτὰ νὰ ἔρχονται ταυτοχρόνως εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν δέ..., εἶναι σχεδὸν ἠραγκασμένος...

διώκω, ἐπιδιώκω, ἐπιζητῶ.

ἐννοῶ, στοχάζομαι, προσέχω.

Αἰσωπος, δοῦλος τοῦ Σαμίῳ Ἰάδμονος ζήσας κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ 6^{ου} π.Χ. αἰῶνος. Οὔτος διηγείτο μὲ χάριν μύθους εἰς πεζὸν πρὸς παραίνεσιν. Οἱ μέχρι σήμερον φερόμενοι ὡς μῦθοι τοῦ Αἰσώπου εἶναι παράφρασις τῶν Αἰσωπειῶν μύθων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4

ὑπολαβῶν, συχνὴ ἢ χρῆσις τοῦ ρ. ὑπολαμβάνω παρὰ Πλ. ἐπεμβαίνω εἰς τὴν συζήτησιν, ἀποκρίνομαι, διακόπτω, λαμβάνω τὸν λόγον καὶ ἀποκρίνομαι.

ῶν, καθ' ἕλξιν, ἀντι ἄ...

ἐντείννας, (εἰς μέτρον, εἰς ἔπος) στιχορρηγῆσας.

προοίμιον, ἄσμα ἀδόμενον ὑπὸ τῶν ραφιδῶν πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν πρὸ τῶν ἐπῶν, ὕμνος. Διὰ ποῖον λόγον ἔκαμεν ὁ Σω. τὸν ὕμνον εἰς τὸν Ἀπ. μᾶς τὸ ἐξηγεῖ ἀκολούθως ὡς καὶ ἐν 85 β τοῦ Φαίδωνος «ἐγὼ δὲ καὶ αὐτός που οἶμαι ὁμόδονλός γε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ (Ἀπόλλωνος), καὶ οὐ χεῖρον τὴν μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότην».

ἀτάρ, ἐπικόν, ὡσαύτως, ἀλλά, ἀλλ' ὅμως.

Εὐῆνος, Πάριος σοφιστὴς καὶ ποιητής, ἀκμάσας κατὰ τὸν Ε' π. Χ. αἰῶνα. Ἦτο πρεσβύτερος τοῦ Σωκράτους καὶ ἐδίδασκε τὴν τέχνην του ἀντὶ εὐτελοῦς ποσοῦ.

δ τι ποτὲ διανοηθεῖς, τί τέλος πάντων σκοπῶν, μὲ ποίαν ἄραγε σκέψιν.

ἀντίτεχνος, ἀντίζηλος ἐν τῇ τέχνῃ.

ἀποπειρώμενος, τί λέγει, δοκιμάζων τί σημαίνουν, προσπαθῶν νὰ ἐξακριβώσω τὴν σημασίαν, τὸ νόημα...

ἀφοσιοῦμαι, ἐκπληρῶ θρησκευτικὸν καθῆκον, ἀπὸ θρησκευτικῆν ἐδλάβειαν κάνω κάτι ἄλλὰ—ἔκαμα τὰ ποιήματα—προσπαθῶν νὰ ἐξηγήσω (ἐξακριβώσω) τὸ νόημα κάποιων ὄνειρων μου καὶ ἐκπληρῶν ἔτσι ἓνα θρησκευτικὸν καθῆκον, μήπως τυχόν ὁ θεὸς εἰς τὰ ὄνειρά μου ἐννοῦσε νὰ κάνω αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὴν μουσικὴν.

ἄρα, ἴσως, τυχόν.

μουσική, πᾶσα τέχνη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Μουσῶν, καλλιτεχνική, πνευματική, καὶ ἰδίᾳ ἡ μουσική. Πρῶτοι οἱ Πυθαγόρειοι ἐκάλεσαν τὴν φιλοσοφίαν μουσικὴν, ἔπειτα δὲ ὁ Πλάτων, ἐδῶ μουσικὴν ἐννοεῖ τὴν φιλοσοφίαν.

παρακελεύομαι, προτρέπω, παρακινῶ τινα πρὸ τῆς πράξεως.

ἐπικελεύω καὶ διακελεύομαι, ἐνθαρρύνω κατ' αὐτὴν τὴν ἐνέργειαν.

θέουσι, μετοχή (ρ. θέω) θέοντες, οἱ δρομεῖς.

δημῶδης μουσική, ἡ ποίησις ποὺ εἶναι μουσικὴ κατὰ τὴν ἀντίληψιν τοῦ κοινοῦ.

ἀσφαλέστερον, ἐννοεῖται τὸ ἔδοξε.

μετὰ δὲ τὸν θεόν, βραχυλογία, ἀντί: μετὰ δὲ τὸ εἰς τὸν θεὸν προσίμιον.

μῦθος, διήγησις φανταστικῆ, ἐνῶ λόγος εἶναι διήγησις πραγματικῶν γεγονότων.

ἠπιστάμην, ἐνεθυμούμην, εἶχα προχείρους εἰς τὴν μνήμην μου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5

ἐρῶσθαι, (ῥώννυμαι) ἄς εἶναι καλά, τοῦ στέλλω τοὺς χαιρετισμούς μου, πρόσφερε τοὺς χαιρετισμούς μου.

διώκω, ἀκολουθῶ.

οἶον . . τοῦτο, οἶόν ἐστι τοῦτο, ὃ παρακελεύει σύμπτυξις δύο προτάσεων.

πολλά, πολλάκις, τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ ἐπισημήματος.
οὐδ' ὀπωστιοῦν, κατ' οὐδένα τρόπον.

δαί, κοινὸς τύπος τοῦ δὴ ἐν τῷ διαλόγῳ, ἐν χρήσει μὲ ἐρωτηματικὰς λέξεις πρὸς ἔκφρασιν θαυμασμοῦ ἢ περιεργείας· τί δαί; τί λοιπόν; ἀλλὰ τί λοιπόν; καὶ πῶς λοιπόν;

ἦ, ἀντὶ ἔφη, γ' ἐν. παρατ. ἢ ἀορ. β' τοῦ ἡμί (λατ. *inguan, aio*).
μέτεστιν (ὄτω) τούτου τοῦ πράγματος, ὅποιος μετέχει τῆς φιλοσοφίας (τ.τ. πράγματος).

βιάσεται αὐτόν, θὰ αὐτοκτονήσῃ.

καθῆκε, (ρ. καθήμι) κατεβίβασε.

Φιλόλαος, Πυθαγόρειος φιλόσοφος ἀπὸ τὸν Κρότωνα ἢ τὸν Τάραντα ζήσας τὸν Ε' π.Χ. αἰῶνα. Ὑπῆρξε πιθανῶς μαθητὴς τοῦ Πυθαγόρου καὶ κατέφυγεν εἰς τὰς Θήβας μετὰ τὸν διωγμὸν τῶν Πυθαγορείων τῆς Μ. Ἑλλάδος περὶ τὸ 430 π.Χ. ὅπου ἐχρημάτισε διδάσκαλος τοῦ Σιμμίου καὶ τοῦ Κέβητος. Εἰς τὸν Φιλόλαον ἀποδίδονται ἀποσπάσματα τινά, τὰ ὁποῖα μὲ μερικὰ χωρία τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Πλάτωνος ἀποτελοῦν μοναδικὴν πηγὴν τοῦ Πυθαγορισμοῦ. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ δοξασία τοῦ Φιλολάου, ὅτι ἡ γῆ σημειώνει καθ' ἑκάστην μίαν περιστροφὴν περὶ ἑαυτὴν καὶ κατ' ἔτος μίαν ὁμοίαν περὶ τὸ κεντρικὸν πῦρ, πῶν ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τοῦ σύμπαντος. Τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ Φιλ. ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τοῦ συστήματος τοῦ Κοπερνίκου. Ἀναφέρεται δέ, ὅτι παρὰ τοῦτου ἠγόρασεν ὁ Πλάτων, εὐρισκόμενος εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν, τὸ σύγγραμμά του «Κόσμος, Φύσις, Ψυχὴ» ἀντὶ 100 μῶν, γενόμενος οὕτως ἐνήμερος τῶν Πυθαγορείων δοξασιῶν, περὶ τῶν ὁποίων ἀόριστα μόνον εἶχεν ἀκούσει ὁ Σωκράτης.

Οἱ Πυθαγόρειοι ἀπετέλουν ἑταιρείας, «συνέδρια ἢ ὀμακῶια (ὁμοῦ-ἀκούειν)», πῶν ἐπεδίωκον ὄχι μόνον θρησκευτικὸς καὶ ἠθικοὺς σκοπούς, ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικοὺς καὶ πολιτικοὺς.

Ἡ ψυχὴ παρὰ τούτων ἔθεωρεῖτο ὡς ἁρμονία. Ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ ἡμισυ τοῦ κύκλου, τὸ δὲ ἄλλο ἡμισυ, ἢ συμπλήρωσις τῆς ἁρμονίας, κεῖται ἐκτὸς τοῦ κόσμου τούτου, τοῦ ὁποίου μετέχει μόνον ἡ ψυχὴ. Ἐπίστευον ἀκόμη εἰς τὴν μετεμψύχωσιν, πῶν εἶναι δόγμα παρμένον ἀπὸ τοῦ Ὄρφικοῦ. Ὡς φαίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ Φαίδωνος, τὸ σῶμα θεωρεῖται παρ' αὐτῶν ὡς φυλακὴ τῆς ψυχῆς, ἢ ὁποῖα

πολλάκις ἐπ'ἀνέροχεται εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς τελειότητός της ἐγκλείεται εἰς σώματα ζώων ἢ ἀνθρώπων κλ. "Ὅθεν ἀπαιτεῖτο σωματικὴ καὶ πνευματικὴ ὑγεία, ἠθικότης καὶ ἐγκράτεια, ἀποχὴ σαρκῶν ζώων καὶ κνάμων, κάθαρσις τῆς ψυχῆς, καὶ ἐν γένει βίος εὐκόσμος καὶ ἁρμονικός, ὅπως ἁρμονικὸν εἶναι τὸ σύμπαν, τὸ ὁποῖον ὁ Πυθ. πρῶτος ἐκάλεισε κόσμον.

συγγεγονότες Φι., ἐνῶ ἔχετε χρηματίσει μαθηταί, ἀκροαταὶ τοῦ Φιλολάου.

οὐδέν γε σαφές, οἱ Πυθαγόρειοι ἐδίδασκον μὲ συμβολικὰ ἀποφθέγματα, μὲ παραγγέλματα καὶ κανόνας αἰνιγματικούς καὶ ἔπειτα ἐσιώπων, ἵνα διὰ τοῦ μυστηρίου ἀσκήσουν ὑπεβολὴν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν. Ἡ ἐχεμύθεια προσέτι ἦτο κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν Πυθ. Ἡ αὐτὴ ἐχεμύθεια παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια ὡς καὶ εἰς τὰς νεωτέρας στοὰς τῶν τεκτόνων.

καί, ὁ σύνδεσμος καὶ πρὸ τῶν ὑπερθετικῶν σημαίνει ἐπίτασιν, ὅλως ἐξαιρετικῶς.

διασκοπῶ, ἐρευνῶ, ἐξετάζω, ἐξετάζω λεπτομερῶς.

μυθολογῶ, διηγοῦμαι ὑπὸ μορφῆν μῦθον, διηγοῦμαι μὲ μῦθους. Ὁ Πλάτων, ὅπου δὲν ἐπαρκεῖ ἡ διαλεκτικὴ ἀπόδειξις, δὲν διστάζει νὰ καταφύγῃ εἰς τὰς παραδόσεις καὶ τοὺς μῦθους (ᾄρα καὶ κεφ. 14, 70 β).

ἐν . . . ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ, ἡ νόμιμος ὥρα διὰ τὴν θανάτωσιν τῶν καταδίκων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6

νῦν δὴ, πολλάκις ἀπαντᾶται παρὰ Πλ. καὶ σημαίνει πρὸ ὀλίγου, μόλις τώρα δά.

"Ἴσως μέντοι θαυμασιόν . . . καὶ οἷς βέλτιον τεθνᾶναι ἢ ζῆν, ἴσως ὁμως θὰ σοῦ φανῇ παράδοξον, ἐὰν τοῦτο (δηλ. τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἐαυτὸν βιάζεσθαι) μόνον ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων εἶναι ἀπλοῦν—δὲν παρουσιάζει καμίαν ἐξαιρεσίν—καὶ οὐδέποτε ἐμφανίζεται διαφορετικὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅπως ἐμφανίζονται τὰ ἄλλα πράγματα (πλοῦτος, δόξα κλ.), ὑπὸ τινος περιστάσεως καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη οἱ ὁποῖοι θεωροῦν προτιμότερον τὸν θάνατον τῆς ζωῆς, (δηλ. ἐνῶ δι' ὅλα τὰ πρά-

γματο δόναται νά ὑπάρχη διχογνωμία, διὰ τήν αὐτοκτονίαν μία μόνον γνώμη εἶναι: ὅτι πάντες τήν θεωροῦν ἀνίερρον, καί αὐτοὶ ἀκόμη ποῦ προτιμοῦν τόν θάνατον τῆς ζωῆς). (Τινές ὡς διασάφησιν τοῦ τοῦτο δέχονται τὸ *τε θ ν ἀ ν α ι*, τόν θάνατον).

ἴτω, βοιωτικόν, ἀττικόν ἴστω (οἶδα), ἄς εἶναι μάρτυς μου.

φωνή, διάλεκτος.

οὔτω, ἐκ πρώτης ὄψεως, χωρὶς ἀκριβῆ ἐξέτασιν.

οὐ μέντοι (ἄλογόν ἐστιν) *ἀλλ' ἴσως γ' ἔχει τινὰ λόγον*, λιτότης, καὶ ὅμως δὲν εἶναι παράλογον, ἀλλ' ἀπεναντίας ἔχει σοβαρὰν δικαιολογίαν.

ἀπορρήτοις, ἐννοεῖ μᾶλλον τήν ἀπόρρητον διδασκαλίαν τῶν Πυθαγορείων καὶ οὐχὶ ἀπορρήτους λόγους τῶν Ὀρφικῶν, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων: «οὐκ ἀκηκόατε... Φιλολάω συγγεγονότες;» εἶναι φανερόν. Τοῦτο ἀκόμη μαρτυρεῖ καὶ ἄλλο χωρίον τοῦ Πλ. Νόμ. 902 β. Εἶναι ὅμως βέβαιον, ὅτι τὰς περὶ ψυχῆς ἰδέας κλ. τῶν Ὀρφικῶν εἶχον δεχθῆ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι. (ᾄρα καὶ 63 γ, 67 γ, 69 γ, 70 γ).

φρουρά, εἰρκτή, φυλακή.

διιδεῖν, ρ. διορῶ, κατανοῶ πλήρως.

σημαίνω, δίδω σημεῖον νά εἴπη τις ἢ νά πράξῃ τίς τι, διὰ σημεῖον δεικνύω, ὑποδεικνύω.

ταύτη, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, μὲ τήν λογικὴν αὐτὴν σειρὰν, δι' αὐτό. *ἀνάγκη*, ἀφεντος μοῖρα, ἐπιβαλλομένη ὑποχρέωσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7

ῥαδίως, προθύμως, εὐχαρίστως.

ἔοικε... *ἀτόπω*, ὁμοιάζει μὲ ἀνακολουθίαν· μετριάζεται οὕτως ἢ ἐκφρασις καὶ δὲν λέγει: τοῦτο εἶναι ἀνακολουθία, ἄτοπον.

φρονιμώτατοι, οἱ φιλόσοφοι.

θεραπεῖα, ἐπιμέλεια, στοργικὴ φροντίς.

οὐκ ἔχει λόγον, εἶναι ἀδικαιολόγητον (λιτότης).

αὐτός, μόνος του.

ὅτι μάλιστα, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον.

εἰκός (ἐστιν), *εἶναι τοῦναντίον*.

πραγματεία, ἡ φιλοσοφικὴ ἔρευνα, ἔξυπνη ἀντίρρησης.
 ἀνερευνᾷ λόγους, ἀναζητεῖ ἀντιλογίας, εὐρίσκει ἀντιρρήσεις.
 νῦν γε καὶ μοι αὐτῷ δοκεῖ λέγειν τι, (τι = κάτι σοβαρόν).
 ὡς ἀληθῶς, τῇ ἀληθείᾳ, πραγματικῶς, τῷ ὄντι.
 τείνω τὸν λόγον, (εἰς τινα) μεταφορᾷ ἐκ τοῦ τόξου, ἔχω τινὰ ὡς
 στόχον, ἀποβλέπω, κάνω ὑπαινιγμόν.
 ἔαδίως, χωρὶς τύψιν συνειδήσεως, μὲ ἐλαφρὰν καρδίαν.
 πάνυ μὲν οὖν, πάνυ γε, βεβαιότατα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8

πιθανώτερον, πειστικώτερον.
 ἡδίκουν ἄν, θὰ εἶχον ἄδικον, θὰ ἔκαμνα ἄσχημα.
 ἄνδρας, ἐν τῇ Ἀπολογία, κεφ. 32, 41α ὀνομάζει ὡς τοιοῦτους τοὺς:
 Μίνων, Ραδάμανθυν, Αἰακόν, Τριπτόλεμον, Ὀρφέα, Μουσαῖον, Ἡσίο-
 δον, Ὀμηρον κ. ἄ.
 πάνυ δυσχυρίζομαι, πιστεύω ἀκραδάντως, ὑποστηρίζω μὲ ἐπιμονήν.
 θεούς, ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ παρ' ἄνδρας τε, ἔπρεπε ν' ἀκολουθῆ
 καὶ παρὰ θεούς, ἔνεκα ὁμως τῆς παρεμβληθείσης προτάσεως
 καὶ τοῦτο μὲν... ἀρχίζει νέα σειρὰ τοῦ λόγου.
 ἤξουν, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐλπίζω ἀφίξεσθαι.
 εἶπερ τι ἄλλο, κεφ. 2, 59α.
 ὁμοίως, (ὅπως θὰ ἠγανάκτων, ἐὰν δὲν εἶχον τὴν πεποιθήσιν
 αὐτήν), δὲν ἔχω τοὺς ἰδίους λόγους ν' ἀγανακτῶ.
 τι, κάτι σοβαρόν, κάτι ποῦ ἀξίζει, ὅπως κεφ. 7, 63α.
 πάλαι λέγεται, ἡ παράδοσις ἀναφέρει παλαιὰ παράδοσις τοῦ Ὀρφι-
 σμοῦ, ποῦ ἐδέχθησαν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι. (ἄρα καὶ 67γ, 69γ, 70γ).
 Καὶ ὁ Ὀμηρος μᾶς περιγράφει (Ὀδυσ. δ, 563) τὴν εὐδαιμονίαν τῶν
 ἀγαθῶν εἰς τὸ Ἠλύσιον πεδίον.
 Αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν ταύτην, κρατῶν μόνος σου αὐτήν τὴν
 γνώμην.
 πρῶτον δέ, πρωτότερα ὁμως, προηγουμένως ὁμως.
 σκεψάμεθα, (ρ. σκοπῶ) ἐξετάζω, ἐρωτῶ.
 ὁ μέλλον σοι δώσειν τὸ φάρμακον, οὗτος ἐλέγετο δήμιος, δη-

μόσιος κ. ἄ. καὶ ὡς μὴ καθαρὸς κατοικοῦσε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν εἰσερχόμενος μόνον, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον του.

μᾶλλον, μ. τοῦ δέοντος β' ὄ. συγκρ. Ἡ μᾶλλον τοῦ δέοντος κινήσεις ἐγένετο αἰτία ὑπερβολικῆς θεορμάνσεως, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἐγένετο πέψις τοῦ κωνείου.

προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ, νὰ χρησιμοποιουῖν ὡς ἀντιδραστικὸν κατὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ φαρμάκου.

εἰ δὲ μή, εἰ δ' ἄλλως.

ἔα χαίρειν αὐτόν, πές του χαιρετίσματα, ἄ(φε)ς τον καὶ ἄς λέγῃ, μὴ σὲ μέλη δι' αὐτόν.

ἀποδίδωμι τὸν λόγον, ἀπολογοῦμαι, δικαιολογοῦμαι.

ὡς μοι, πῶς μου...

εἰκότως, εἰκότως θαρρεῖν.

οἴσεσθαι, (ρ. φέρω) κερδίζω, ἀποκτῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 9

κινδυνεύουσι, κ. λεληθέναι τοὺς ἄλλους, νομίζουν ὅτι ἔχουν διαφύγει τὴν προσοχὴν τῶν ἄλλων, ὅσοι δηλ. εἶναι γνήσιοι φιλόσοφοι νομίζουν, ὅτι δὲν τοὺς ὑποπτεύονται οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ὅτι...

ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας, οἱ γνήσιοι φιλόσοφοι.

ἐπιτηδεύω, ἐπαγγέλλομαι, ἐπιδιώκω.

ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι, καὶ νὰ πεθαίνουν καὶ νὰ εἶναι νεκροί. (τὸ α' σημαίνει τὴν πρώτην ἀπὸ τῆς ζωῆς μεταβολήν, τὸ β' τὸν χρόνον, πὺν ἔχει τις ἀποθάνει).

δήπου, βεβαίως, ἂν δὲν ἀπατῶμαι.

προθυμοῦμαι, ἐπιδιώκω μὲ ζῆλον.

γελασεῖω, ἐφετικόν, ἔχω ὄρεξιν νὰ γελάσω.

οἱ πολλοί, οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι, τὸ πολὺ κοινόν.

ξυμφάναι ἄν, ρ. ξύμφημι, συμφωνῶ.

τοὺς παρ' ἡμῖν, ἐννοεῖ τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι κατεδίκασαν τὸν Σω., κατ' ἄλλους ἐννοεῖ τοὺς Θηβαίους ὡς ἀμβλεῖς τὸν νοῦν, ὀρθότερον τὸ πρῶτον.

σφᾶς γε οὐ λελήθασιν, δὲν ἔχουν διαφύγει τὴν προσοχὴν των (τῶν

πολλῶν ἀνθρώπων), οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι...
οἴου θανάτου, καὶ ποίου εἶδους θανάτου εἶναι ἄξιοι.

θανατώσι, ρ. θανατάω-ω, ἔφει. ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον.

ἦ, πῶς.

εἰπόμεν γὰρ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς χαίρειν εἰπόντες ἐκείνοις, ἃς
συζητήσωμεν λοιπὸν μόνοι μας χωρὶς νὰ λάβωμεν ὅπ' ὄφει μας ἐκείνους.

Καὶ (ἡγοῦμεθα) τὸ τεθνᾶναι εἶναι τοῦτο, χωρὶς μὲν γεγονέναι
τὸ σῶμα... Ὁ ὀρισμὸς τοῦ θανάτου εἶναι λίαν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν κν-
ριαν ὑπόθεσιν τοῦ διαλόγου, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ χωρίου τούτου.

ἄρα, ἴσως, τυχόν, ὅπως καὶ εἰς τὸ κεφ. 4, β1α.

ξυνδοκεῖ μοι, εἶμαι σύμφωνος καὶ ἐγώ, συμμερίζομαι καὶ ἐγὼ
τὴν γνώμην τινός.

τούτων, ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα, ἀπὸ τὰ ἐφεξῆς.

εἴσεσθαι, ρ. οἶδα.

σπουδάξω, ἐνδιαφέρομαι σοβαρῶς.

ἱμάτια διαφέροντα, ἱμάτια πολυτελεῖ, ἐκλεκτά. Εἶναι γνωστόν, ὅτι
εἰς τὰς Ἀθ. κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σω. ὑπῆρχε μεγίστη πολυτέ-
λεια ἐνδυμάτων, ὑποδημάτων κλ., τὰ ὅποια ὁ φιλόσοφος κατεφρόνει,
φορῶν μόνον τὸν περίφημον τρίβωνα.

πραγματεία, ἐνασχόλησις, ἀσχολία.

ἀπολύω, προσπαθῶ ν' ἀποχωρίσω, προσπαθῶ ν' ἀπολυτρῶσω.

τείνειν ἐγγύς, βαδίζειν ἐγγύς, β. πολὺ πλησίον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 10

Τί δὲ δῆ, (δοκεῖ σοι).

φρόνησις, ἡ πραγματικὴ γνώσις τῶν ὄντων (ὄρα καὶ β6 δ.)

οἱ ποιηταὶ ἀεὶ θρυλοῦσιν, συχνάκις ἐπαναλαμβάνουν οἱ ποιηταί.

Τούτων οἱ πλείστοι ἦσαν φιλόσοφοι, οἱ ὅποιοι ἐξέθεσαν τὰς φιλο-
σοφικὰς θεωρίας των ποιητικῶς π.χ. ὁ Ἡράκλειτος: κακοὶ μάρτυρες
ἀνθρώποισιν ὀφθαλμοὶ καὶ ὄτα: ὁ Παρμενίδης: ἄσκοπον (τυφλὸν)
τὸ ὄμμα καὶ ἡχηέσσα ἡ ἀκοή: ὁ Ἀναξαγόρας: ὑπὸ ἀφανρότητος
(ἀτελείας) αὐτῶν (τῶν αἰσθήσεων) οὐ δυνατοὶ εἶμεν κρίνειν τ' ἄλη-
θές: ὁ ποιητὴς Ἐπίχαρμος: νοῦς ὄρη καὶ νοῦς ἀκούει, τὰ δ' ἄλλα

πάντα κωφὰ καὶ τυφλά· ὁμοίως καὶ ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ἀποσπ. 4, 9· ὁ Ὀμηρος Ἰλ. Ε, 127. (ὄρα καὶ εἰσαγωγήν).

σχολῆ, δυσκόλως, ἀκόμη ὀλιγώτερον.

τὸ λογίζεσθαι, ἡ καθαρὰ πνευματικὴ ἐνέργεια χωρὶς συμμετοχὴν τῶν αἰσθήσεων.

εἴπερ που ἄλλοθι, κεφ. 2, 58 ε.

ὄντα, τὰ ὄντως ὄντα, αἱ ἰδέαι. (ὄρα κεφ. 19, 74 α, ὡς καὶ εἰσαγωγήν).

παραλυπῶ, ἐνοχλῶ.

ἐνταῦθα, κατὰ τὴν ζήτησιν τῶν ἰδεῶν.

τί δὲ δὴ τὰ τοιάδε, (λέγεις).

δίκαιον αὐτό, αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ δικαίου ἀνεξάρτητος, χωρὶς κανένα δεσμὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τὰ πράγματα κλ.

καὶ ἐνὶ λόγῳ (εἰπεῖν) περὶ τῆς οὐσίας ἀπάντων τῶν ἄλλων, ὁ ἕκαστον τυγχάνει ὄν, δηλαδή ἐκεῖνο τὸ ὅποιον (τί) εἶναι ἕκαστον. Τὸ ὄ... ὄν ἐπεξηγεῖ τὸ τῆς οὐσίας.

ὅς ἂν μάλιστα... περὶ οὗ σκοπεῖ, ὅποιος δηλαδή ἀπὸ ἡμᾶς περυστότερον καὶ ἀκριβέστερον ἔχει προετοιμασθῆναι ἐννοήσῃ—ἐξετάσῃ—αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ κάθε πρᾶγμα, ἀπὸ ὅσα ἐξετάζει, αὐτός...

ῥοὶ ἂν ἐγγύτατα τοῦ γνῶναι, ἤθελε κατανοήσῃ κατὰ μεγίστην προσέγγισιν, ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ πλησιέστατα εἰς τὴν γνῶσιν.

παραιτιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖσθαι, ἔχων ὡς βοηθόν, χρησιμοποιοῦν, κατὰ τὴν πνευματικὴν του ἐνέργειαν.

εἰλικρινής, καθαρός.

ὡς ἔπος εἰπεῖν, συντόμως εἰπεῖν, κοντολογίης.

ὑπερφυῶς ὡς ἀληθῆ, ἐκτάκτως ἀληθῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 11

παρίσταται δόξα, ἐπέροχεται ἰδέα, προκόπτει ἀντίληψις.

κινδυνεύει τοι ὡσπερ ἀτραπὸς τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέψει, πλησιάζει βεβαίως νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸ τέραμα (ἐκφέρω, ἐξάγω ἐκ δυσκόλου θέσεως)—σχεδὸν μᾶς βγάζει ἀπὸ τὴν δύσκολον θέσιν—τρόπον τινὰ μίαν ἀτραπὸς, ὅταν τὴν συνοδεύῃ ὁ ὀρθὸς

λόγος κατὰ τὴν ἔρευναν (καὶ ἡ ἀτραπὸς αὐτῆ εἶναι ἡ ἰδέα, ὡς ἐρημνεύει ὁ Robin), ὅτι . . .

οὐ μὴ, μὲ ὑποτ. ἀορ. ἰσχυρὰ ἄρησις.

εἶδωλα, πλάσματα τῆς φαντασίας.

τὸ λεγόμενον, καθὼς λέγει ὁ κόσμος.

ἐγγίγνεται, ἀπροσώπως εἶναι δυνατόν.

ἀσχολίαν ἄγω, δὲν ἔχω καιρὸν ν' ἀσχοληθῶ.

παραπίπτω, ἀκαιρῶς παρεμβαίνω.

ἔσται (τοῦτο) οὐ . . . φρονήσεως, ἔλξις ἀντί: φρόνησις, ἐπεξήγησης εἰς τὸ τοῦτο.

λόγος, συζήτησις, ἡ συλλογιστικὴ σειρά.

ὄμιλῶ, ἔχω σχέσιν, προσέχω, ἀπασχολοῦμαι.

ἀναπίμπλαμαι, μολύνομαι.

ἀπολύω, ἀπελευθερώνω, διότι τὸ σῶμα εἶναι τὰ δεσμὰ τῆς ψυχῆς.

τοιούτων, μετ' ἄλλων καθαρῶν, ὡς τῶν ἰδεῶν.

δι' ἡμῶν αὐτῶν, μὲ μόνην τὴν ψυχὴν μας.

ἴσως, λιτότης, ἀσφαλῶς, χωρὶς ἀμφιβολίαν.

μὴ οὐ . . . ἤ, (φοβοῦμαι) μὴ . . .

ὀρθῶς φιλομαθεῖς, οἱ πραγματικοὶ φιλόσοφοι.

παντός γε μᾶλλον, περισσότερον βέβαια ἀπὸ κάθε ἄλλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 12

ἀφικομένῳ (τινὶ ἐκεῖσε) οἷ . . ., ὅπου . . .

πολλὴ πραγματεία, ἡ μακρὰ καὶ ἐπίπονος σπονδὴ.

οἱ, ἐγκλ. ἀντὶ οἷ, δοτ. ἀνταν. οὐ, ποιητ. αἷτ. ὑπ' αὐτοῦ.

ὥσπερ κεκαθαρμένη, τρόπον τινὰ καθαρὰ, σὰν ἀποκαθαρμένη.

λόγος, παράδοσις παλαιὰ τοῦ Ὁρφισμοῦ, ποὺ ἐδέχθησαν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι (δρα καὶ 63γ, 69γ, 70γ).

συναγείρομαι, συνέροχομαι, συμμαζεῖομαι.

ἀθροίζομαι, συγκεντρώνομαι. Ὁ Σω. ὄντως παρεδίδοτο εἰς βαθυτάτους συλλογισμούς, ὁπότε ἔπαυε πᾶσα ἐνέργεια τῶν αἰσθήσεων, ὅπως συνέβη κατὰ τὴν ἐκστρατείαν εἰς τὴν Ποτεΐδαιαν: «Συγκεντρωμένος (ὁ Σω.) εἰς μίαν σκέψιν τον ἐστέκετο ἀπὸ τὴν ἀγῆν εἰς τὸ

ἴδιον σημεῖον καὶ ἐσυλλογίζετο. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐπροχωροῦσεν εἰς τὴν σκέψιν, ἀντὶ τὰ τὰ παρατήρησι, ἐξηκολούθει τὰ στέκεται καὶ τὰ τὴν ζητῆ. Καὶ εἶχε μεσημεριάσει πλέον, καὶ ὁ κόσμος τὸν ἐπῆρεν εἶδησι καὶ μὲ κατάπληξιν ἀνεκοίνωσεν ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον, ὅτι ὁ Σωκράτης ἀπὸ τὸ πρῶν στέκεται ἐκεῖ καὶ παρακολουθεῖ κάποιαν σκέψιν του. Εἰς τὸ τέλος (εἶχε βραδυνάσει ἐν τῷ μεταξὺ) μετὰ τὸ δεῖπνον μερικοὶ Ἴωνες ἔσθραν ἔξω τὰ στρώματά των, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ κοιμηθοῦν εἰς τὰ δροσερά, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ παραφυλάξουν, ἂν θὰ ἔστεκεν ἔτσι ἀκίνητος καὶ τὴν νύκτα. Καὶ αὐτὸς ἔμεινε πράγματι ὄρθιος, ὡς ποὺ ἐχάραξεν ἡ ἀγρῆ καὶ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος. Ὑστερα ἔκαμε τὴν προσευχὴν του εἰς τὸν ἥλιον καὶ ἀπεμακρόνθη» (Πλ. Συμπ. 220γ, μετάφρ. Σκουτογιῆ).

παρασκευάζονθ' ἑαυτόν . . . οὕτω ζῆν, ἐνῶ ἕνας ἄνθρωπος ἀφ' ἑνὸς παρασκευάζεται εἰς τὴν ζωὴν του τὰ ζῆν ἔτσι, ὥστε τὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν πλησιέστερα πρὸς τὸν θάνατον . . .

διαβάλλομαι, εὐρίσκομαι εἰς ἔχθραν.

πανταχῆ, κατὰ πάντα τρόπον, ἀπολύτως.

πολλὴ ἀλογία, μέγας, χονδροειδῆς παραλογισμὸς.

ἀπηλλάχθαι, ἐκ τοῦ ἐλπίς ἐστιν.

παιδικά, τὰ ἐρώμενα, τὰ προσφιλή.

εἰς Ἄιδου, π.χ. ὁ Ὅρφεὺς κατήλθεν εἰς τὸν Ἄδην χάριν τῆς συζύγου του Εὐρυδίκης. Ὁ Ἀχιλλεύς, ἂν καὶ ἐγνώριζε, ὅτι θ' ἀπέθνησκε, εἰς τὸν Ἄιδου, ἐν τούτοις δὲν διστάζει τὰ τὸν φονεῦσιν ἐκδικούμενος τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου, ἵνα συναντήσῃ εἰς τὸν Ἄδην — ἔστω καὶ νεκρὸς — τὸν ἀγαπημένον φίλον του.

ἐντεῦξασθαι, ἐπεξ. εἰς τὸ ταῦτα

ἀλλ' ἦ, ἦ, παρὰ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 13

ὄν ἂν ἴδης . . . ἐπεξήγ. εἰς τὸ τοῦτο.

οὐκ ἄρ' ἦν, ὁ σύνδ. ἄρα μὲ παρὰ. σημαίνει γινῶσιν ἀληθείας, ποὺ δὲν ἐγνωρίζομεν, ἐπομένως δὲν ἦτο (ὅπως ἐνομίζομεν) φιλόσοφος. . .

φιλότιμος, φιλόδοξος.

τὰ ἕτερα, τὸ ἕτερον, ὁ πληθ. ἴσως διότι πολλὰ εἶναι τὰ εἶδη τοῦ φιλοχρημάτου καὶ φιλοτίμου.

ἡ ὀνομαζομένη, ἡ λεγομένη, πού τὸ κοινὸν θεωρεῖ.
οἱ οὕτω διακείμενοι, οἱ ἔχοντες αὐτὰς τὰς ἀρχάς, (πού ἀνωτέρω
ἐξεθέσαμεν) δηλ. οἱ φιλόσοφοι.

σωφροσύνη, ἐγκράτεια.

πιουῶμαι, παραφέρομαι ἀπὸ τὸ πάθος.

ὀλιγώρως ἔχω, ὀλιγορῶ, ἀδιαφορῶ, παραμελῶ.

κοσμίως ἔχω, εἶμαι κόσμος, εἶμαι ἐγκρατής.

μείζονα κακά, π.χ. ἀτίμωσις, δουλεία, αἰχμαλωσία κ.τ.δμ.

κόσμιος, φρόνιμος, ἐγκρατής.

τὸ πάθος, τὸ πάθος τὸ περὶ τὴν εὐήθη (μωρὰν) ταύτην σωφρο-
σύνην συμβαίνει αὐτοῖς (εἶναι) ὅμοιον τούτῳ· ἂν καὶ λέγομεν ὅτι
τοῦτο βέβαια εἶναι ἀδύνατον—ὅτι δηλαδή οἱ ἐγκρατεῖς εἶναι σώφρονες
ἀπὸ κάποιαν ἀκολασίαν—ἐν τούτοις ὅμως συμβαίνει εἰς αὐτούς, πού
ἀσκοῦν τὴν ἀνόητον ταύτην σωφροσύνην, νὰ εἶναι τὸ πάθημά τους
ὅμοιον—ἀνάλογον—μὲ τοῦτο, τὸ ἐξῆς: ἐπειδὴ δηλαδή. . .

τῷ, τῷ σεσῶφρονίσθαι αὐτούς. . .

Ἔοικε γάρ, ναί, φαίνεται, ἔτσι πράγματι φαίνεται.

μὴ γάρ. . ., (φοβοῦμαι), φοβοῦμαι μήπως πράγματι.

αὕτη, ἔλξις πρὸς τὸ κατηγορ. ἢ ὀρθὴ ἢ ἀλλὰ γή.

καταλλάττομαι, ἀνταλλάσσω, τὸ ἀπαρεμφ. ἐπεξ. τοῦ αὕτη.

ὀρθόν, γνήσιον, ἀκίβδηλον.

ταῦτα καταλλάττεσθαι, τὸ ἀπαρεμφ. παθητικόν.

τούτου, γεν. τοῦ τιμήματος.

ὀνούμενα, παθ. ἀγοραζόμενα.

πιπράσκω, πωλῶ (πρατήριον, μεταπράτης).

προσγίγνομαι, προστίθεμαι.

ἀπογίγνομαι, ἀποχωρίζομαι, ἀφαιροῦμαι. Ἡ μετάφρασις τοῦ δυσκό-
λον τούτου χωρίον ἔχει ὡς ἐξῆς: φοβοῦμαι μήπως πράγματι τοῦτο
δὲν εἶναι ὁ ὀρθὸς τρόπος ἀνταλλαγῆς πρὸς ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, τὸ
ν' ἀνταλλάσσει δηλαδή κανεὶς ἡδονὰς μὲ ἡδονὰς καὶ λύπας μὲ λύπας
καὶ φόβον μὲ φόβον καὶ μεγαλύτερα μὲ μικρότερα σὰν νομίσματα·
ἀλλὰ ἐκεῖνο μόνον εἶναι ὀρθὸν νόμισμα, μὲ τὸ ὁποῖον πρέπει ὅλα αὐτὰ
ν' ἀνταλλάσσονται: ἢ φρόνησις· καὶ τοῦτο προσδιορίζει τὴν ἀξίαν
αὐτῶν καὶ μὲ αὐτὸ πράγματι ἀγοράζονται καὶ πωλοῦνται ὅλα, καὶ ἢ

ἀνδρεία καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ μ' ἓνα λόγον ἢ ἀληθῆς ἀρετῆς, μόνον μετὰ τῆς φρονήσεως ἀποκτᾶται, εἴτε προστίθενται εἴτε ἀφαιροῦνται καὶ αἱ ἡδοναὶ καὶ οἱ φόβοι καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τὰ παρόμοια...

χωριζόμενα, ὄνομ. ἀπόλ. ἢ μετοχὴ ὑποθετικῆ.

σκιαγραφία, σκιᾶς εἰκῶν, ἀπατηλῆ εἰκῶν.

ἀνδραποδώδης, δουλοπρεπῆς, ἀντάξιος δούλων.

κάθαρσις, ἀποκάθαρσις (ἠθικῆ).

καθαρισμός, ἐξαγνισμός, μέσον καθάρσεως.

τελεταί, τὰ μυστήρια.

καθίστημι, ἰδρῶν.

φαῦλος, τυχαῖος, ἄσοφος.

πάλαι, κεφ. 8. 63γ κλ.

αἰνίττομαι, δι' αἰνιγμάτων, συμβολικῶς, ὑποδηλῶ.

ἀτέλεστος, ἀμύητος, ἀκατήχητος.

τετελεσμένος, (τελετῆ) μεμνημένος.

ναρθηκοφόρος, ὁ φέρων θύρσον κατὰ τὰς τελετὰς τοῦ Βάκχου ὡς θιασώτης τοῦ θεοῦ· θύρσος δὲ εἶναι ράβδος ἐκ νάρθηκος, φρυτοῦ καλαμοειδοῦς, ἔστεμμένη εἰς τὴν κορυφήν.

βάκχοι, οἱ μετέχοντες τῶν μυστηρίων τοῦ Βάκχου, οἱ θεόπνευστοι. παῦρος, ὀλίγος.

Τὸ νόημα τῆς φράσεως: *ναρθηκοφόροι... παῦροι* εἶναι τοῦτο, ὅτι δηλ. τὰ ἐξωτερικὰ σύμβολα τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου δὲν σημαίνουν, ὅτι καὶ ὁ μεταχειριζόμενος αὐτὰ ἐμπνέεται πράγματι ὑπὸ τοῦ θεοῦ. Ἀνάλογος εἶναι καὶ ἡ φράσις τοῦ ἱεροῦ *Εὐαγγελίου* «πολλοὶ μὲν εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ οἱ ἐκλεκτοί», *Μάρκ.* 20, 16, ὡς καὶ τὸ κοινόν: τὸ ράσο δὲν κάνει τὸν παπά. Ἡ φράσις εἶναι παλαιὸς στίχος ἐκ τῆς Ὀρφικῆς διδασκαλίας, πὸν περιέπεσεν εἰς παροιμίαν. Τὰς ἰδέας τῶν Ὀρφικῶν περὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς τύχης τῆς ψυχῆς, περὶ ἐγκρατείας, περὶ μνήσεως καὶ καθαρισμοῦ, πὸν ὄφειλον νὰ ἐγγυῶνται διὰ τὴν εἰς τὸν Ἄδην μεταβαίνουσαν ψυχὴν ἓνα ταξίδι χωρὶς κινδύνους μ' ἓνα εὐτυχὲς τέραμα πλησίον τῶν θεῶν, εἶχον δεχθῆ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι (ὄρα καὶ 63γ, 67γ, 70γ).

γενέσθαι, γενέσθαι (εἷς) ὄν.

άνύτω, κατορθώνω.

σαφές, τὸ ἀληθές, τὴν ἀλήθειαν.

εἰκότως, συνδετέον πρὸς τὸ οὐ χαλεπῶς φέρω.

εὖ ἂν ἔχοι, καλῶς θὰ εἶχε, θὰ ἤμουν εὐχαριστημένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 14

εὐθύς, ἀσυνδέτως, ἐπεξήγησις.

πνεῦμα, πνοή, ἄνεμος.

καπνός, ὁμοίωσις ἐξ Ἰλ. Ψ, 100 «ψυχὴ δὲ κατὰ χθονὸς ἥντε καπνὸς ὄχετο...»

διαπιομένη, ρ. διαπέτομαι, πετῶ ἐδῶ κι ἐκεῖ, ἐξαφανίζομαι.

παραμυθία, παρηγορία, παραμυθητικοὶ λόγοι (ὄρα καὶ διαμυθολογῶ ὀλίγον κατωτέρω), κατ' ἄλλους πειθῶ, ἀπόδειξις διὰ μαρτυριῶν.

πίστις, βεβαίωσις, ἐπιχείρημα, ἀπόδειξις.

ἔστι, διαρκῶς ἐξακολουθεῖ νὰ ἰπάρχη.

δύναμις, δύναμις ζωική.

φρόνησις, ἡ δύναμις τοῦ νοεῖν. Ἡ ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ὡς καθορίζεται ἐδῶ, ἔχει ὄντως ἀξίαν, διότι ἡ ἀπλή ὑπαρξις τῆς ψυχῆς, ὡς παρ' Ὀμήρω, ὅπου τὰ εἶδωλα, διὰ νὰ ἐννοοῦν, πρέπει νὰ πίνον αἷμα, δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν.

διαμυθολογῶ, διηγοῦμαι μύθους, συζητῶ μὲ μύθους, ριψοκινδυνεύω συζητῶν μὲ βάσει μερικὰς ὑποθέσεις. Ἄξιον σημειώσεως εἶναι τοῦτο ἐδῶ· ὅτι δηλ. ὁ Πλάτων ἐπίτηδες μεταχειρίζεται τὰς λέξεις παραμυθία καὶ διαμυθολογῶ μὲν μὲ λεπτὴν σημασιολογικὴν ἀπόχρωσιν, διὰ νὰ δείξῃ, ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιμένωμεν ἀσθηρῶς λογικὰς ἀποδείξεις, ἀλλ' ἀληθοφανεῖς (εἰκὸς οὕτως ἔχειν). Πίστιν θέλει νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ ἡ ἀπόδειξις του εἶναι περισσότερον ἠθικὴ παρὰ θεωρητικὴ (ὄρα καὶ κεφ. 5, 61ε καὶ κεφ. 13, 69γ).

κωμωδιοποιός, ἐδῶ ὁ Πλάτων ἐπαινίσσεται εἴτε τὸν Ἀριστοφάνη, ὁ ὁποῖος ἐγγελιοποιεῖ τὸν Σω. εἰς τὰς Νεφέλας (1484.), εἴτε τὸν Εὐπολιν λέγοντα: μισῶ τὸν Σωκράτη, τὸν πτωχὸν ἀδολεσχῆν.

ἀδολεσχῶ, φλυαρῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 15

αὐτὸ τῆδέ πη, τὸ αὐτὸ ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα, τὸ δὲ τῆ δέ πη εἰς τὰ ἐπόμενα.

παλαιὸς λόγος, παλαιὰ δοξασία, παράδοσις (τῆς μετεμνησώσεως ἢ μετενσωματώσεως). Ἄν καὶ τὸ ἐπόμενον (70ε) μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ δόγμα τοῦ Ἡρακλείτου, ὁ Πλάτων ἐννοεῖ ἐδῶ τὴν διδασκαλίαν τῶν Ὀρφικῶν καὶ τῶν Πυθαγορείων (ὄρα καὶ 63γ, 67γ, 69γ). Τὸ αὐτὸ περὶ μετεμνησώσεως ἐπίστευον καὶ οἱ Αἰγύπτιοι.

μεμνήμεθα, ἐνθυμούμεθα.

ἄλλο τι, ἄλλο τι (ἔστιν) ἢ . . .

τοῦ ταῦτ' εἶναι, τοῦ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅτι δηλ. ὁ θροῦλος εἶναι ὀρθός.

λόγος, ἐπιχείρημα, ἀπόδειξις.

κατ' ἀνθρώπων, ἐν σχέσει πρὸς . . ., ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς . . .

κατὰ ζῶων καὶ φυτῶν, ὁ Πλάτων δὲν θέλει ν' ἀποδώσῃ ἀθανασίαν εἰς τὰ ζῶα καὶ φυτά, ἀλλὰ θέλει νὰ δείξῃ ὅτι ὁ νόμος τῆς γενέσεως ἐκ τῶν ἐναντίων εἶναι γενικός.

αἰσχροός, ἄσχημος.

ἔχω, γνωρίζω, κοινῶς κατέχω, τὸ ξέρω καλά.

ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία, τοῦτο ἤδη ἦτο δόγμα τῶν Ἡρακλειτείων. δυοῖν ὄντων, παράθεσις πληθυντικοῦ (ἐναντίων).

μεταξύ, μεταξὺ μείζονος καὶ ἐλάσσονος.

τὸ μὲν . . . τὸ δὲ . . . τὴν μὲν μίαν γένεσιν . . . τὴν δὲ ἄλλην.

διακρίνω — συγκρίνω, χωρίζω — ἐνώνω.

κἂν . . ., καὶ (λέγομεν) ἀναγκαῖον ἂν εἶναι οὕτως ἔχειν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 16

ἐργηγορέναι — καθεύδειν, ἀγρυπνεῖν — κοιμᾶσθαι.

καὶ αἱ γενέσεις . . ., καὶ αἱ γενέσεις αὐτοῖν εἰσι δύο μεταξὺ δυοῖν ὄντων.

συζυγία, ζεύγος.

τὴν μὲν — τὴν δέ, ἐπιμερισμὸς εἰς τὸ τὰς γενέσεις.

καταδαρθάνειν — **ἀνεγείρεσθαι**, κοιμᾶσθαι — ἀγρουπνεῖν, ὕπνος — ἐγρήγορσις.

τοῖν, χρῆσις τοῦ ἄρσεν. ἄρθρον ἀντὶ τοῦ θηλυκοῦ.

ταύτη, ἐδῶ, εἰς τὸ σημεῖον αὐτό.

ἀναβιώσκεσθαι, ἀναβίωσις, τὸ νὰ ξαναζῆ κανεὶς.

ἐδόκει, ὁ παρατ. διότι ἀποβλέπει εἰς κεφ. 15, 70γδ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 17

ἀδίκως, χωρὶς λόγον, χωρὶς αἰτίαν.

ἀνταποδίδωμι, ἀμεταβ. ἀντιστοιχῶ.

ὡσπερ εἰ κύκλω περιμόντα, τρόπον τινὰ διαγράφοντα κυκλικὴν τροχίαν.

ἀνακάμπτω, (πάλιν-πλεονασμός) ἀμετάβ. ἐπανέροχομαι, ἐπιστρέφω.

τελευτῶντα, ἐν τέλει, εἰς τὸ τέλος.

οἶον, παραδείγματος χάριν.

λῆρος, ἄρσ. (παραλήρημα) φλυαρία, ἀνοησία, ἀφέλεια παιδαριώδης.

τὸν Ἐνδυμίωνα, τὸν θρῶλον τοῦ Ἐνδυμίωνος. Ὁ Ἐνδυμίον, βοσκὸς ὠραιῶς, ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὅπου προσεῖλκυσεν διὰ τὴν ὠραιότητά του τὴν προσοχήν τῆς Ἥρας, τὸ ὁποῖον οὗτος δὲν ἀπέρριπεν. Διὰ τοῦτο ἐξεδιώχθη ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ ἐτιμωρήθη ὑπ' αὐτοῦ νὰ κοιμᾶται χωρὶς νὰ ξυπνήσῃ ποτέ.

οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο, δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ φανῆ, δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ συμβῆ, δὲν θὰ εἶχε καμμίαν ἀξίαν.

Ἀναξαγόρας, ὁ Κλαζομένιος, γεννηθεὶς περὶ τὸ 500 π.Χ. Διάσημος φιλόσοφος, μαθηματικὸς καὶ ἀστρονόμος, ἐγκατασταθεὶς εἰς Ἀθήνας τὸ 460 π.Χ. περίπου. Οὗτος εἶπε τὸ περίφημον: «πάντα χρήματα ἦν ὁμοῦ, εἶτα νοῦς ἐλθὼν αὐτὰ διεκόσμησε». Δηλαδή ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν χάος ὁ Νοῦς (τὸ πνεῦμα) ὠργάνωσε τὸν κόσμον ἀρμονικῶς (δρα καὶ εἰσαγωγὴν).

ἐκ τῶν ἄλλων, οὐχὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων.

τίς μηχανή..., ποῖος τρόπος θὰ ὑπῆρχε νὰ μή....

παντὸς μᾶλλον, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο (κεφ. 11, 67β).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 18

ἐνὶ λόγῳ, (ὑπομνήσω σε), μὲ μίαν ἀπόδειξιν...

αὐτοί, μόνοι των.

ἐπιστήμη, ἀκριβῆς γνώσις, ἀληθῆς γνώσις, γνώσις.

ὀρθὸς λόγος, ὀρθὸς συλλογισμὸς, ὀρθὴ κρίσις.

ἔπειτα, μετὰ τὸ γενικὸν μὲν, θέτει τὸ ἔπειτα εἰδικεύων τὸ παράδειγμα, ἀντὶ τὰ θέσῃ δέ.

διαγράμματα, γεωμετρικὰ σχήματα. Ὁ Πλ. ὑπαινίσσεται ὅτι καὶ ἐν τῷ «Μένωνι» κεφ. 15—21, 80δ—86γ ἀναφέρεται: Δούλος τοῦ Μένωνος ἐρωτώμενος καταλλήλως ὑπὸ τοῦ Σω. εὐρίσκει ἀληθείας γεωμετρικὰς, ὡς τὰ εἶχε διδαχθῆ γεωμετρίας.

κατηγορεῖ, ἀποδεικνύει (ὁ ἄγων ἐπὶ τὰ διαγράμματα).

μαθεῖν, τὰ μάθω, τὰ ἀκούσω, τοῦτο... δηλ. ν' ἀναμνησθῶ.

γάρ, ὁ γὰρ ἐδῶ εἶναι ἐπεξηγηματικὸς.

ἐπίστασθαι, ἐν τῇ διανοίᾳ λαβεῖν, τὰ τὸ ἐγνώριζε.

ἢ ἄλλην τινὰ αἰσθήσιν λαβόν, ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως ἀντιληφθεῖς.

οὐ μὴ ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη, πού δὲν εἶναι ἀντικείμενον τῆς αὐτῆς γνώσεως.

οὐ τὴν ἔννοιαν ἔλαβεν, τὸ ὅποιον συνέλαβε μὲ τὸν νοῦν του.

παιδικά, κεφ. 12, 68α.

ἔγνωσαν - ἔλαβον, γνωμικοὶ ἀόριστοι.

γεγραμμένον, ρ. γράφω, ζωγραφῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 19

εἴτε ἔλλείπει . . . , εἴτε τοῦτο ἔλλείπει (ὑπολείπεται) τι ἐκείνου κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ (ἔλλείπει).

ἴσον, ἢ ἰδέα τοῦ ἴσου.

ὄντιν, τὸ ὄν, τὸ ὄντως ὄν, ἢ ἰδέα.

ὄν, μετοχὴ ἐνδοτική. Ἐπίσης καὶ ὄντινα (ταυτά).

ἴσα, ἢ ἰδέα τοῦ ἴσου, ὁ πληθ. κατὰ τὰ ἴσα πράγματα.

ταυτά τε, τὰ πράγματα.

ἕως ἄν, ἕως ἄν ἐννοήσης, ἐφ' ὅσον δηλ. ἤθελες ἐννοήσει.
 ἐνδεῖ (ὕποκ. τὰ ἴσα — πράγματα —) τι ἐκείνου, εἶναι κατὰ τι
 κατώτερα ἐκείνου (τῆς ἰδέας τοῦ ἴσου).
 τῶ, τῶ εἶναι, δηλ. ὡς πρὸς τὸ νὰ εἶναι.
 οἶον ἄλλο τι τῶν ὄντων, τρόπον τινὰ κατὰ ἄλλο ἀπὸ τὰ ὄντα.
 ἐκεῖνο, τὸ ὄν, ἡ ἰδέα.
 προσέοικα, προσομοιάζω.
 τὰ ἴσα, τὰ ἴσα πράγματα.
 ὀρέγομαι, ἐπιθυμῶ, ποθῶ (ὄρεξις).
 ταῦτὸν δὲ πάντα ταῦτα, τὸ αὐτὸ ἰσχύει δι' ὅλας τὰς αἰσθήσεις, δὲν
 ὑπάρχει καμία διαφορά...
 τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν, (ἴσα) τὰ αἰσθητὰ ἴσα.
 ἀνοίσειν, βραχυλ. ἀντί: ἀναφέροντες ἐννοήσειν, νὰ συγκρίνωμεν, νὰ
 συσχετίσωμεν.
 γενόμενοι εὐθύς. εὐθὺς μόλις ἐγεννήθημεν.
 πρὸ τούτων, τοῦ ὄραν, ἀκούειν κλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 20

αὐτήν, τὴν ἐπιστήμην, τὴν γνῶσιν.
 τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἀντὶ νὰ εἴπῃ τὸ ἄνισον.
 ἐπισφραγίζομαι, ἐπιθέτω τὴν σφραγίδα, ἐπιθέτω ὡς σφραγίδα, ἐδῶ
 δίδω τὸ χαρακτηριστικὸν ὄνομα, τὸν χαρακτηριστικὸν ὄρον.
 τοῦτο δ' ἔστι, αὐτὸ ποὺ ὑπάρχει, τὸ ὄν, ἡ ἰδέα.
 καὶ . . ἀποκρινόμενοι, κατὰ τὴν διαλεκτικὴν μέθοδον τῆς φιλοσο-
 φικῆς ἐρεύνης, τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζει ἡ ἐρωταπόκρισις.
 ἐκάστοτε, εἰς ἐκάστην γέννησιν.
 γίνεσθαι, ἐκ τῶν προηγ. νοητέον τὸ ἀνάγκη (ἐστὶ).
 ἀπόλλυμι, λησμονῶ, κοινῶς χάνω, ξεχάνω.
 ἀναλαμβάνω, ἀνακτῶ.
 δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γε ἐφάνη, κεφ. 18 καὶ 19.
 οὐδὲν ἄλλ' ἢ . . , οὐδὲν ἄλλο (ποιούσιν) ἢ . . .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 21

δίδωμι λόγον, δίδω λόγον διατί, δικαιολογῶ.
πολὺ μάλλον, πολὺ περισσότερον, πολὺ τοῦναντίον.
τηνικάδε, αὐτὴν ἐδῶ τὴν ὥραν, κοινῶς τέτοια ὥρα, (μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σω., διότι μόνον οἱ φιλόσοφοι εἶναι εἰς θέσιν νὰ δικαιολογοῦν περὶ ὧν ἐπίστανται).
ἐν ἀνθρώπου εἶδει, ἐν ἀνθρωπίνη μορφῇ.
φρόνησις, κεφ. 14, 70β.
εἰ μὴ ἄρα, ἐκτὸς ἐὰν τυχόν, ἐκτὸς ἐὰν ἴσως.
ἐν... χρόνῳ, ἐξυπακούεται ἢ ἐν τῷ γίγνεσθαι.
ἔλαθον.. οὐδὲν εἰπών, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω εἶπον κάτι ἄνευ περιεχομένου, δὲν εἶπον τίποτε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 22

ἀναφέρω, κεφ. 19, 75β.
ἀπεικάζω, συγκρίνω, παρομοιάζω, παραβάλλω.
ἄλλως, εἰς μάτην.
ταῦτα..τάδε, αἱ ἰδέαι.. αἱ ψυχαὶ (ἢ προϋπαρξίς τῆς ψυχῆς).
ὑπερφυῶς, κεφ. 10, 66α.
εἰς...καταφεύγει ὁ λόγος, ὥραϊα τελειώνει ἢ συζήτησις (τὸ ἐπιχείρημα, ἢ ἀπόδειξις).
καρτερώτατος, λίαν ἰσχυρογνώμων, λίαν ἐπίμονος.
οὐκ ἐνδεῶς, λιτότης, ἀρκούντως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 23

ἐνέστηκεν, ὑφίσταται ὡς κώλυμα, ἐναντιώνεται.
διασκεδάννυμαι, διασκορπίζομαι, ἐξαφανίζομαι.
τοῦ εἶναι, τῆς ὑπάρξεως.
τοῦτο, ὁ διασκεδασμός.
ἄλλοθὲν ποθεν, ἐκ στοιχείων διαφορετικῶν ἀπὸ ἐκεῖνα, ποῦ συνίσταται τὸ σῶμα.

ὥσπερ ἡμῖσιν, τρόπον τινα τὸ ἡμῖσιν.
 τέλος ἔχειν, νὰ εἶναι τελεία.
 συντίθημι εἰς ταῦτόν, συνενώνω, συνδυάζω.
 αὐθις γίνεσθαι, νὰ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ζωήν.
 ὅπερ λέγεται, (ἀντὶ παρωχημένου), ὅπως ἔχομεν εἶπει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 24

διαπραγματεύομαι, συζητῶ, ἐξετάζω.
 ἔτι μᾶλλον, ἀκόμη διεξοδικώτερον (ἢ πρότερον).
 δέδοικα τὸ τῶν παιδῶν, κατέχομαι ἀπὸ τὸν φόβον, τὸν συνήθη εἰς
 τὰ παιδιά.
 διαφυσῶ, φυσῶ κατὰ διαφοροὺς διευθύνσεις, διασκορπίζω.
 ἄλλως τε καί, καὶ μάλιστα.
 πνεῦμα, ἄνεμος.
 ἐπιγελῶ, γελῶ ἐπιδοκιμάζων.
 ἐν ἡμῖν, ἐννοεῖ πάντα τοὺς παρόντας.
 μορμολύκειον, κυρίως τὸ προσωπεῖον, μὲ τὸ ὁποῖον ἐφόβιζον τὰ
 παιδιά, φόβητρον, κοινῶς σκιάχτρο.
 ἐπάδω, ἄδω ὡς ἐπώδη· ἐπώδη δὲ ἦσαν ἄσματα μαγικὰ ἢ λόγοι,
 δι' ὧν ἐθεραπεύοντο νόσοι, τραύματα κλ. ὅπως τὰ σημερινὰ ξόρκια.
 Ὁ Πλ. ἐδῶ ἐννοεῖ τοὺς φιλοσοφικοὺς λόγους πρὸς θεραπείαν νοσοῦ-
 σης ψυχῆς.
 ἐξεπάδω, θεραπεύω μὲ ἐπώδης.
 ἐπώδης, ὁ θεραπεύων μὲ ἐπώδης, ὁ μάγος.
 βαρβάρων, ὁ Πλάτων δὲν ἀνεγνώριζεν ἐθνικὰς διαφορὰς εἰς τὴν
 ἐπιστήμην. Ὁ ἴδιος ἀπῆλθεν εἰς Αἴγυπτον πρὸς σπουδὴν.
 ζητεῖν, νὰ ἐξετάζετε αὐτὸ τὸ ζήτημα.
 ὑπάρξει, ἀπροσώπ. θὰ γίνουν.
 ἀπολείπω, ἀφήνω τι ἀτέλεστον ἢ ἄροητον, διακόπτω.
 ε σοι ἡδομένῳ ἐστίν, ἐὰν σοῦ εἶναι εὐχάριστον.
 πῶς γὰρ οὐ μέλλει, (μοι ἡδομένῳ εἶναι) καὶ διατὲ ὄχι; πῶς νὰ
 μὴ μοῦ εἶναι; (εὐχάριστον).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 25

ἑαυτοὺς, αὐτοπ. γ' προσώπ. ἀντὶ ἀ' ἡμᾶς αὐτοὺς.
 συνθέντω, διαφέρει τοῦ προηγουμένου συντεθέντι, διότι ἡ σύνθεσις
 ἐξακολουθεῖ τὰ ὑπάρχη.

- φύσει, ἀνήκει εἰς τὸ ἐπόμενον προσήκει.

ταύτη, ἦπερ, ἔτσι, ὅπως ἀκριβῶς, καθ' ὃν ἀκριβῶς τρόπον.

εἴπερ τῷ ἄλλῳ, κεφ. 2, 58ε.

ἀεὶ κατὰ ταῦτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχει. Μὲ τὸν τεχνικὸν τοῦτον ὅρον
 ὁ Πλ. χαρακτηρίζει πάντοτε τὰς ἰδέας, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ αἰσθητά:
 τὰ ἄλλοτ' ἄλλως (ἔχοντα) καὶ μηδέποτε κατὰ
 ταῦτά, εἶναι πάντοτε τὰ ἴδια μὲ τὸν ἑαυτὸν τοῦς καὶ ὁ τρόπος τῆς
 ὑπάρξεώς τῶν εἶναι ἕνας καὶ ὁ ἴδιος, εἶναι ἀναλλοίωτα αἰωνίως, εἶναι
 πάντοτε τὰ ἴδια καὶ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἔχον πάντοτε." Ὅρα καὶ 78δ.

δέ, ἐπαναλαμβάνεται ὁ δὲ πρὸς ἕξαρσιν, ἀντιθέτως.

ἴωμεν, ἐπανίωμεν.

ἐφ' ἅπερ (ἦλθομεν) ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ, κεφ. 10, 65βε, κ.ε.
 αὕτη ἡ οὐσία, ἧς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι, αὕτη ἡ οὐσία (ἡ ἰδέα,
 ἡ πραγματικότης) διὰ τὴν ὑπαρξιν τῆς ὁποίας δίδομεν λόγον.

αὐτὸ ἕκαστον, ὃ ἔστιν, τὸ ὄν, κάθε μία πραγματικότης, ποὺ ὑπάρ-
 χει, τὸ ὄν, ὃ τι ἕκαστον εἶναι καθ' ἑαυτὸ, τὸ ὄντως ὄν.

ἐνδέχομαι, ἐπιδέχομαι.

ἦ, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐρώτησις ἀκριβέστερον ὑπὸ ἄλλην μορφήν.
 μονοειδές, ἀπλοῦν, ἀσύνητον.

οὐδέποτε οὐδαμῆ οὐδαμῶς οὐδεμίαν, ἐπισώρευσις κατὰ πλεονα-
 σμὸν ἀρνήσεων πρὸς ἕξαρσιν τοῦ ἀναλλοιώτου.

τί δὲ (οἶει) τῶν πολλῶν, τί δὲ φρονεῖς διὰ τὰ πολλά.

τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων, τῶν ὁμωνύμων μὲ ἐκείνας (τὰς ἰδέας).

πᾶν τοῦναντίον, ὅλως ἀντιθέτως.

οὐκ ἔστιν, (ἄλλο τι) ὅτι (δοτ. ὄργαν.).

ἐπιλαμβάνομαι, ἄπτομαι, συλλαμβάνω, ἀντιλαμβάνομαι.

ἀειδής, ἀόρατος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 26

τίθῃμι, ὑποθέτω, παραδέχομαι, ἐπὶ α' καὶ β' προσώπου μετὰ τῶν βούλει, βούλεσθε, θέλεις, θέλετε, τίθεται ὑποτακτική.

ἔχον, (θῶμεν).

ἄλλο τι, (ἔστιν ἢ).

ἡμῶν αὐτῶν, οὐχὶ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία.

τῷ εἶδει, μὲ ἄθροον, διότι ἤδη ἐμνημόνευσε τὴν λέξιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 27

πάλαι, ὡς ἐν κεφ. 10, 65β κ.έ.

προσχωρῶμαι, χρησιμοποιοῦ προσέτι, διότι δύναται νὰ ἐξετάζη ἢ ψυχὴ καὶ ἄνευ τῆς συνεργασίας τοῦ σώματος (κεφ. 10, 65γ).

τὸ διὰ τοῦ σώματος, (σκοπεῖν), δηλ. τὸ δι' αἰσθήσεως.

ἰλιγγιῶ, (ἰλιγγος), ζαλίζομαι.

τοιούτων, δηλ. πλανωμένων καὶ ταραττομένων.

πλάνος, περιπλάνησις.

ἐκεῖνα, τὰ ὄντως ὄντα, αἱ ἰδέαι.

συγχωρῶ, συμφωνῶ.

ὅλω καὶ παντί, καὶ εἰς τὸ σύνολον καὶ εἰς τὰ μέρη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 28

πεφυκέναι, πεφ. (τοιούτον) οἶον ἄρχειν...

ξυμβαίνει, ἐξάγεται ὡς ἀναγκαῖον συμπέρασμα.

νοητόν, τὸ νοοῦν, (ἐνεργητικόν): ἀνόητον, τὸ μὴ νοοῦν.

ἦ, πῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 29

τὸ παράπαν, ἐπίρρημα, παντελῶς.

ἐν ὄρατῷ, (τόπῳ), ἐννοεῖ τὸν τάφον.

διαπίπτω, διαλυόμενος καταρρέω, διαρρέω.

διαπνέομαι, διασκορπίζομαι ὡς καπνός, ἐξαφανίζομαι. Τὰ τρία ἀπαρέμφατα ἀποτελοῦν κλίμακα ἀποσυνθέσεως.

ἐπιεικῶς, ἀρεκτά, λίαν.

ἐπιμένω, παραμένο, διατηροῦμαι.

καί, καί ἐάν μὲν τις.

χαριέντως ἔχω τὸ σῶμα, ἔχω ἀνθηρὸν καὶ χαριτωμένον τὸ σῶμα.
ῶρα, ἡ ἀκμὴ τῆς ἡλικίας, ἡ ὀριμότης.

καὶ πάνυ μάλα, (συχνὸν ἐπιμένει χρόνον).

συμπίπτω, συμμαζεύομαι, μαραίνομαι (μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐντοσθίων κλ.).

ὀλίγου (δεῖν) ὄλον, σχεδὸν ὀλόκληρον (τὸ σῶμα).

ταριχευθέντες, ἡ ταριχευσις ἦτο συνήθης παρὰ τοῖς Αἰγυπτίσις (Ἡρόδοτος, βιβλ. 2 κεφ. 86). Τοιαῦτα ταριχευθέντα πτώματα (μούμιαι) ὑπάρχουν σήμερον καὶ εἰς τὸ Ἐθνολογικὸν Μουσεῖον.

ἀμήχανον ὅσον, ἀμέτρητον, ἐπ' ἀόριστον.

καὶ ἂν σαπῆ, (τὸ σῶμα).

ὡς ἔπος εἰπεῖν, σὰν νὰ εἰποῦμε, σχεδόν.

τοιούτων ἕτερον, (κεφ. 2, 58δ) ὅμοιον, ἀνάλογον (μὲ τὴν ψυχὴν).

γενναῖος, ὑπέροχος, εὐγενής, ἐξαιρετός.

εἰς Ἄιδου ὡς ἀληθῶς, εἰς τὸν πραγματικὸν Ἄιδον — καὶ οὐχὶ τὸν Ἄιδον τοῦ πλήθους. Ὁ Πλ. ὑπαινίσσεται ἐδῶ τὴν ἐτυμολογίαν τῆς λέξεως Ἄιδης (ἀειδής), τὸν ὁποῖον πιστεύει ὄντως ὡς ἀεὶ δῆ, ἀόρατον, ὅπου ἡ καθαρὰ ψυχὴ εὐρίσκει καταφύγιον πλησίον τοῦ θεοῦ.

ἰτέον, ρημ. ἐπίθ. τοῦ εἶμι, πρόπει νὰ ὑπάγῃ.

διαφυσῶμαι, (κεφ. 24, 77δ), οἱ παρακ. παριστῶσι λόγῳ τῆς βεβαιότητος τοῦ λέγοντος τὴν προᾶξιν ὡς τετελεσμένην.

πολλοῦ γε δεῖ, πολὺ ἀπέχει, κάθε ἄλλο.

κοινωνοῦσα, διορίζει τὴν προηγουμένην μετοχὴν.

ἐκοῦσα εἶναι, ἐκουσίως, τὸ ἀπαρ. πλεονάζει μετὰ τὴν μετοχὴν.

τῷ ὄντι, τῷ ὄντι μελετῶσα ραδίως τε θάναται.

οὐκοῦν, ἐπανερχεται εἰς τὴν ὑπὸ τῆς παρενθετικῆς: τὸ δὲ οὐδέν. διακοπεῖσαν πρότασιν: ἐάν μὲν καθάρῃ.

ὑπάρχει αὐτῇ, ἀπροσώπ. τῆς ἐπιτρέπεται, δύναται.

ἄνοια, ἔλλειψις νοῦ, ἀφροσύνη, παραλογισμός.

κατὰ τῶν μεμνημένων, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μεμνημένους εἰς τὰ μυστήρια, τὰ Ὀρφικά (ὅρα καὶ κεφ. 13, 69γ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 30

Ἐὰν δέ, εἶναι ἀντίθεσις εἰς τὸ προηγ. ἐὰν μὲν καθαρά...
γοιτεύω, μαγεύω (ὄρα κεφ. 11, 66δ).

σκοτώδης, σκοτεινός.

αἰρετόν, καταληπτόν, ὅτι δὲ εἶναι σκοτεινόν διὰ τὰ μάτια καὶ ἀορατόν, προσιτόν δὲ εἰς τὴν νόησιν καὶ διὰ τῆς φιλοσοφίας καταληπτόν, τοῦτο δὲ συνηθισμένη καὶ γὰρ τὸ μισῆ καὶ γὰρ τὸ τρέμῃ καὶ γὰρ τὸ ἀποφύγῃ, νομίζεις λοιπὸν ὅτι μία ψυχὴ εἰς τοιαύτην κατάστασιν θὰ ἀποχωρισθῆ—τοῦ σώματος—καὶ θὰ εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὀλοκάθαρη;

οὔει..., ἀπόδοσις εἰς τὸ ἐὰν δέ γε...

εἰλικρινής, καθαρός, ὀλοκάθαρος.

οὐδ' ὀπωσιούω, κατ' οὐδένα τρόπον.

διαλαμβάνω, πιάνω ἀπὸ τὴν μέσῃν (ὄρος παλαιστικός).

διειλημμένην, (ἀπαλλάξεσθαι).

ὀμιλία, συναναστροφὴ.

συνουσία, ἀχώριστος συμβίωσις, συναναστροφὴ, κοινωνία.

μελέτη, μέριμνα (διὰ τὸ σῶμα).

ἐμποιωῶ ξύμφυτον, κάνω συμφυές, συγχωνεύω.

ἐμβριθής, βαρύς, ἐπαχθής.

μνήματα, μνημεῖα νεκρῶν.

κυλινδοῦμαι, κυλλομαι, περιφέρομαι, στριφογυρῶ.

σκοιοειδῆ φαντάσματα, δημῶδεις δοξασίαι περὶ φαντασμάτων, ὡς καὶ οἱ παρ' ἡμῖν βρονδόλακες.

εἶδωλα, ὁμοιώματα.

εἶναι, (εἰκός ἐστι).

τίνω δίκην, δίδωμι δίκην, τιμωροῦμαι.

τροφῆς, γεν. αἰτ., τροφή, ἀγωγή, τρόπος τοῦ βίου.

ἐπιθυμία, δοτ. αἰτ. ξυνεπακολουθοῦντος γεν. ἀντικειμ.

ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα, δεσμευθοῦν μέσα εἰς σῶμα, ἐνσαρκωθοῦν (ὄρα κεφ. 15, 70γ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 31

εἰς τοιαῦτα ἤδη, εἰς ζῶα ποῦ ἔχουν ἤθη ἀνάλογα μὲ ἐκεῖνα..
μελετῶ τι, φροντίζω περὶ τίνος, ἀσκῶ τι.

γαστριμαργία, ἀδηφαγία.

ὑβρις, ἀσέλγεια.

εὐλαβοῦμαι, φέρομαι ὡς εὐλαβής, προφυλάττομαι, μὴ διευλαβη-
μένους, ἀναιδῶς ζήσαντας.

ἰκτίνος, εἶδος ἰέρακος, κοινῶς περδικογέρακο.

ἀμέλει, προστ. τοῦ ἀμελεῖν, μὴ σὲ μέλη, βεβαίως.

ἐπιτηδεύω, ἀσκῶ, οἱ ἀσκήσαντες τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν
ἀρετὴν.

γεγονῶτα, ἡ ὁποία ἀποκτᾶται.

πολιτικόν, κοινωνικῶς ὀργανωμένον, κοινωνικόν.

μέτριος, χρηστός, μετρημένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 32

οὐ θέμις, (ἔστί τιμ) δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον.

φιλομαθής, φιλόσοφος.

καριερῶ, ὑπομένω σταθερῶς, ἀντέχω εἰς τὰς στερήσεις.

οἰκοφθορία, καταστροφὴ τῆς περιουσίας.

ἀτιμία, ἔλλειψις τιμῶν, στέρησις τιμῶν.

ἀδοξία, ἔλλειψις δόξης, ἀσημότης.

μοχθηρία, ταπεινὴ κοινωνικὴ θέσις.

τοιγάρτοι, διὰ τοῦτο λοιπόν.

ἅπασιν, ἅ π. χαίρειν εἰπόντες.

πλάτιω σώματα, φροντίζω νὰ κάμω ὥραϊα σώματα.

αὐτοῖς, (τοῖς πλάττουσι σώματα).

λύσις, ἐξιλέωσις, ἀπολύτρωσις.

ταύτη τρέπονται, ἀκολουθοῦν αὐτὴν τὴν ὁδόν.

ἐκείνη, τῇ φιλοσοφίᾳ.

ἢ ὑφηγεῖται, τὴν ὁποίαν ὑποδεικνύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 33

παραλαβοῦσα, ὡς παιδαγωγός.

ἀτεχνῶς, ὅπως διόλου, τελείως (κεφ. 2, 59α).

εἰργμός, εἰρκτή, φυλακή.

τοῦ εἰργμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα, ὅτι..., πρόληψις, ἀντί: κατιδοῦσα (ἢ φιλοσοφία), ὅτι τοῦ εἰργμοῦ ἢ δεινότητος δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, εἶναι δηλ. ἔργον τῆς ἐπιθυμίας, εἶναι δηλ. συνδεδεμένη μετ' ἐπιθυμίαν.

ὡς ἄν..εἴη τοῦ δεδέσθαι, συμπερ. (ὥστε μάλιστα ἄν εἶναι τὸν δεδεμένον ξυλλήπτορα), ὥστε νὰ εἶναι πρὸ παντὸς αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ δεμένος συνεργός εἰς τὸ δέσιμόν του.

παραμυθοῦμαι, παραινῶ με παραμυθητικούς λόγους, ἐνθαρρύνω.

σκέψις, παρατήρησις, ἔρευνα.

ἀναχωρῶ, ὑποστρέφω, ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.

ὅτι, ὅτι τῶν ὄντων.

δι' ἄλλων, δι' ἄλλων μέσων, τῶν αἰσθήσεων, ἀντίθ. εἰς τὸ... αὐτὴ καθ' αὐτήν.

ἐν ἄλλοις ὄν ἄλλο, διάφορον ὄν εἰς διαφόρους περιπτώσεις, ἀντίθ. εἰς τὸ αὐτὸ καθ' αὐτό.

ἡγεῖσθαι, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ παρακελενομένη.

ἔπαθεν, γνωμικὸς ἀόριστος.

ὄν, γενικὴ διαιρετικὴ.

οἶον.., ἐπεξήγησις εἰς τὸ τοσοῦτον κακόν.

λογίζομαι, ἀντιλαμβάνομαι, λογαριάζω.

ἅμα τε.. καί, τὸ σύγχρονον, συγχρόνως καί..

οὐχ οὕτως ἔχον, ἂν καὶ δὲν ἔχει οὕτως. Ὁ Πλ. ἐδῶ λέγει, ὅτι μέγιστον κακὸν δὲν εἶναι αἱ συνέπειαι τοῦ πάθους, ἀλλὰ ἡ πλάνη ἢ ἔμφροτος εἰς αὐτό, ὅτι δηλ. τὸ ἀντικείμενόν του ἔχει μεγίστην πραγματικότητα καὶ ἀξίαν, ἐνῶ τὸναντίον ὡς ὄρατὸν οὐδεμίαν τοιαύτην ἔχει.

προσηλῶ, καρφῶνω.

προσπερονῶ, καρφῶνω με περόνην, προσκολλῶ.

ὁμοδοξῶ, ἔχω τὴν αὐτὴν γνώμην.

ὁμότροπος, ὁ ἔχων τοὺς αὐτοὺς τρόπους.

ὁμότροφος, ὁ ἔχων τὴν αὐτὴν δίαιταν, ἀγωγὴν.
 ἀναπλέα, (ἀνάπλευς) γεμάτη, μολυσμένη ἀπό...
 πίπτειν, λόγῳ τοῦ βάρους τῶν ὑλικῶν στοιχείων.
 ἄμοιρος, ἀμέτοχος.
 συνουσία, (κεφ. 30, 81γ), αἱ γεν. θεῶν...ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς λ.
 συνουσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 34

οἱ δικαίως φιλομαθεῖς, οἱ γνησίως φιλόσοφοι.
 οὐ γάρ, ὄχι βέβαια.
 ἑαυτήν, τὴν ψυχὴν (πλαγία ἀντανάκλασις).
 πάλιν αὖ, πλεονασμός.
 ἐγκαταδέω, δένω στερεῶς εἰς τι.
 ἀνήνυτος, (ἀνύ(τ)ω) ἀτελείωτος.
 μεταχειριζομένην, μεταχ. (τὴν ψυχὴν) τινὰ ἱστον ἐναρ-
 τίως Πηνελ. Ἡ ὁμηρικὴ Πην. ἐξήλωνε τὴν νύκτα ὅτι ὕφαινε τὴν
 ἡμέραν, ἐνῶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνοήτου ὑφαίνει εἰς τὸ σκότος τῶν παθῶν τὰ
 δεσμά, τὰ ὁποῖα ἡ ἀληθὴς φιλοσοφία ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σκέψεως προσπα-
 θεῖ νὰ διαλύσῃ (ξηλώσῃ).
 ἐν τούτῳ οὔσα, ἐνδιατρίβουσα ἐν τούτῳ, προσηλωνομένη εἰς αὐτό.
 τὸ ἀληθές., ἐπεξηγήσεις εἰς τὸ ἐν τούτῳ.
 ἀδόξαστον, τὸ μὴ ἐξαρτῶμενον ἐκ τῆς ἀτομικῆς δόξης, αἱ ἰδέαι.
 ἀπηλλάχθαι, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ οἶεται δεῖν.
 οὐδὲν δεινόν(ἐστι), δὲν ὑπάρχει φόβος.
 ὅπως μὴ, μήπως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 63

Τὸ μὲν, ἀντίθεσις πρὸς τὸ ἀκόλουθον μέρτοι.
 τοιαῦτ' ἅπαντα, τέτοια περίπου.
 ἄξιον (ἐστι) κινδυνεύσαι, ἀξίζει νὰ κινδυνεύσῃ κανεὶς μὴ δια-
 ψευσθῆ.
 καλός, ὠραῖος, διότι περιέχει ὠραίας ἐλπίδας.
 ἐπάδω, κεφ. 24, 77ε, ψάλλω ὡς ἐξορκισμόν.
 ἡδονὰς—κόσμους, ὄρα κεφ. 9, 64δ,ε.

εἶπασε χαίρειν, κερ. 9, 64γ, ἐπεριφρόνησεν.
 πλέον θάτερον, ... μᾶλλον τὸ ἀντίθετον, μεγαλύτερον κακόν.
 ἠγησάμενος, ἠγησ. ἀπεργάζεσθαι (αὐτοὺς—τοὺς κόσμους).
 σωφροσύνη... ἀληθεία, ἐπεξηγ. εἰς τὸ τῷ αὐτῆς κόσμῳ.
 καλῇ, τὰ ἐδῶ λεγόμενα εἶναι μία ἀδρά ἀνακεφαλαίωσις τοῦ διαλό-
 γου καὶ μάλιστα τῶν: 64δ, 69β, 82ε, 84β, 82γ, 107γδ, 63γ, 108δ, κλ.
 οἱ ἄλλοι οἱ ἐν ἀρχῇ τοῦ Φαίδωνος μνημονευθέντες φίλοι.
 εἰς αὐθις, ἄλλην φρον, ἄλλοτε.
 ἀνῆρ τραγικός, ἕνας ἥρωσ τραγωδίας.
 νεκρὸν λούειν, ἐπεξήγ. Τὸ λούειν τοὺς νεκροὺς ἦτο σύνηθες εἰς τοὺς
 ἀρχαίους διὰ λόγους θρησκευτικούς, διότι ὁ ἀποθανὼν θά ἤρχετο εἰς
 συνάφειαν πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ εἶναι καθαρός.
 (Ὀδυσ. ω, 44, Ἰλι. Σ. 345, Ἡροδ. βιβλ. 2, 86, Σοφοκλ. Ἀντιγ.
 1201). Ἡ αὐτὴ συνήθεια ἐπικρατεῖ καὶ σήμερον παρ' ἡμῖν καθαριζο-
 μένων τῶν νεκρῶν δι' οἶνον, ὄξους κλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 64

εἶεν, καλά, ἔστω, διὰ τοῦ εἶεν ὁ λέγων δηλοῖ συγκατάθεσιν, διὰ
 νὰ μεταβῆ εἰς ἄλλο θέμα.

ἐπιστέλλω, (ἐπιστολή) γράφω, παραγγέλλω, ἀφήνω τὴν τελευ-
 ταίαν παραγγελίαν.

ὅτι, ὅτι ποιοῦντες.

ἐν χάριτι ποιῶ τι, χαρίζομαι εἰς τινα, κάνω κάτι διὰ νὰ ἐξυπη-
 ρετήσω καὶ εὐχαριστήσω τινά.

κοινότερον, ὁ συγκρ. βαθμὸς ἀντὶ τοῦ θετικοῦ.

ὑμῶν αὐτῶν, τῆς ψυχῆς σας.

ὁμολογῶ, ὑπόσχομαι, κατ' ἄλλους ἐρμηνευτάς: συμφωνῶ.

ὥσπερ κατ' ἔχνη, τρόπον τινὰ ἀκολουθοῦντες τὰ ἔχνη.

οὐδὲν πλέον ποιήσετε, δὲν θὰ κατορθώσετε τίποτε.

θάπτωμεν... τρόπον, ἡ ταφή ἐγένετο κατὰ δύο τρόπους, ἢ διὰ καύ-
 σεως ἢ διὰ κατορύξεως.

ἐγώ, ὁ Σω. ἐπίστευεν, ὅτι τὸ ἐγὼ εἶναι ἡ ψυχὴ καὶ ὄχι τὸ σῶμα.
 διατάττω, διευθύνω.

εἰς μακάρων... εὐδαιμονίας, εἰς τόπους εὐτυχισμένους, ὅπου μακάριοι κατοικοῦν (κεφ. 8, 63γ).

ἄλλως, εἰς μάτην (κεφ. 22, 68ε).

ἡγγυᾶτο, ὄρα τὴν λέξιν: ὁ πατήρ αὐτοῦ, κεφ. 2, 59β.

οὗτος μὲν γάρ, (ἡγγυᾶτο).

ἦ μὴν, ἀληθῶς.

παραμενεῖν, (με).

ῥᾶον φέρω, ὑποφέρω εὐκολώτερον, καλύτερον.

προτίθεμαι τὸν νεκρὸν, ἐκθέτω τὸν νεκρὸν κεκοσμημένον πρὸ τῆς ταφῆς.

ἐκφέρω, κἀνὼ τὴν ἐκφορὰν τοῦ νεκροῦ.

καλῶς, ὀρθῶς, διότι, τὸ νὰ λέγη ὁ Κρίτων, ὅτι θάπτει τὸν Σω. ἀντὶ νὰ λέγη, ὅτι θάπτει τὸ πῶμα τοῦ Σω., δὲν εἶναι ὀρθόν.

εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές (ἔστι), αὐτὸ καθ' αὐτὸ εἶναι σφάλμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 65

ἀνίστατο εἰς.., βραχυλ. ἀντί: ἀναστὰς ἦει εἰς... ἢ ἀνίστατο καὶ ἦει εἰς... τοιὲ δ' αὖ, ὡς ἐὰν προηγεῖτο τοιοῦτό μὲν.

ἀτεχνῶς, κεφ. 2, 59α, προσδιορίζει τὸ ὀρθανοί.

τὰ παιδιά, ὄρα λέξιν Ξανθίατη κεφ. 3, 60α.

οἰκεῖαι γυναῖκες, ἢ Ξανθίατη καὶ αἱ συγγενεῖς γυναῖκες.

ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος, ἐνώπιον τοῦ Κρίτωνος.

καταγιγνώσκω, κατηγορῶ, ἀποδίδω ὡς μομφήν.

ἀρχόντων, τῶν ἕνδεκα, κεφ. 2, 58γ.

ἄλλως, καὶ ἐξ ἄλλων περιπτώσεων.

ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, τῆς φυλακίσεως τοῦ Σωκράτους.

τοὺς αἰτίους, ἐννοεῖ τοὺς κατηγοροὺς κλ.

τὰ ἀναγκαῖα, τὸ ἀναπότρεπτον, τὸ μοιραῖον (κεφ. 6, 62γ).

ἀστεῖος, εὐγενῆς τοὺς τρόπους, (ὅπως εἶναι οἱ ἄστοι κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἀγροίκους), λεπτός.

λῶστος, ἄριστος, χρυσὸς ἄνθρωπος.

ὁ ἄνθρωπος, ὁ μέλλων νὰ δώσῃ τὸ φάρμακον.

πίνοντας, τὸ κώνειον.

ἐγχωρεῖ, ἀπροσώπως, ἔξεστι, ὑπάρχει ἀκόμη καιρός.
 ὀφλισκάνω γέλωτα, θεωροῦμαι γελοῖος.
 γλιχομαι, ποθῶ, ἐπιθυμῶ ἐξαιρετικά.
 οὐδενὸς ἔτι ἐνόntonτος, ἐνῶ δὲν ὑπάρχει πλέον τίποτε ἐκ τῆς ζωῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 66

παῖς, ὀπηρέτης τοῦ Κρίτωνος (κεφ. 3,60α).
 κύλιξ, ποτήριον, κυρίως κρασοπότηρον, εὐρύ, δίωτον.
 ᾧ βέλτιστε, φίλτατε, ἀγαπητέ μου, καλέ.
 γάρ, ἐπειδὴ καὶ αἰτιολογεῖ τὸ τί χρὴ ποιεῖν.
 περιεῖμι, περιπατῶ, περιιέναι - κατακεῖσθαι, ἀμφοτέρω
 ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ χρὴ.
 αὐτὸ ποιήσει, θὰ ἐνεργήσῃ μόνον του.
 ὀρέγω, (ὀργυιά) ἐκτείνω, προσφέρω.
 ἕλεως, ἰλαρός, εὐθυμος, χαρούμενος, γαλήνιος.
 τρέω, τρέπομαι εἰς φυγὴν ἐκ φόβου, οὐδὲν τρέσας, ἄνευ φόβου.
 οὐδὲ διαφθείρας οὔτε . . . προσώπου, καὶ χωρὶς ἢ ἀλλοίωσις
 οὔτε τὸ χρῶμά του οὔτε τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του.
 ταυρηδόν, μὲ βλέμμα ταύρου, μὲ βλέμμα ἀτενές.
 ἀποσπένδω, προσφέρω σπονδὴν.
 μέτριος, ἰκανός, ἀρκετός.
 μανθάνω, ἐννοῶ, καταλαβαίνω.
 ἀλλ' εὐχεσθαί γέ που, ἀλλ' ἀφοῦ δὲν ἐπιτρέπεται σπονδὴ, ἐπιτρέ-
 πεται ὅμως τοῦλάχιστον—νομίζω—ἢ εὐχή.
 χρὴ, (εὐχεσθαι).
 ἐπισχόμενος (τὴν κύλικα), ἀφοῦ ἐκράτησε τὸ ποτήριον εἰς τὰ
 χεῖλη του, ἢ ἀφοῦ ἐκράτησε τὴν ἀναπνοὴν του ἢ ἀφοῦ ἔμεινε ἀκίνητος.
 εὐκόλως, μὲ ἀταραξίαν, χωρὶς δυστροπίαν.
 ἐπιεικῶς, μόλις, ὅπωςδήποτε.
 οὐκέτι, (οἱοί τ' ἦμεν).
 βία ἐμοῦ αὐτοῦ, παρὰ τὴν προσπάθειάν μου νὰ συγκρατηθῶ.
 ἀστακτὶ ἐχώρει, ἔτρεχαν κρουνηδόν, ποτάμι (οὐχὶ κατὰ σταγόνας).
 ἐγκαλυψάμενος, καλύψας διὰ τοῦ ἱματίου τὸ πρόσωπον.

οἶον, διότι τοιούτον.

ἀναβροχῶμαι, ἐκβάλλω βροχηθμόν ὀδύνης, ξεσπῶ εἰς θρήνους.
οὐδένα ὄντινα οὐ, ἔλξις (οὐδεὶς ἦν, ὄντινα οὐ), πάντας.

κατακλιῶ, συντριβῶ, ραγίζω τὴν καρδίαν.

οὐχ ἤμιστα, λιτότης, πρὸ παντός.

πλημμελῶ, κάνω μουσικόν σφάλμα, μεταφορικῶς ἀμαρτάνω, κάνω ἀνόητα πράγματα.

εὐφημία, τὰ καλὰ λόγια ἢ ἡ σιωπή· οἱ παριστάμενοι εἰς θυσίαν ὄφειλον νὰ λέγουν καλὰ λόγια ἢ νὰ σιωπῶσι, μήπως ἀκουσίως εἴπουν ἄσχημα λόγια. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ θάνατος κατὰ τοὺς Πυθαγορείους ἦτο ἱερὰ στιγμή, διότι μᾶς φέρει εἰς ἐπαφήν πρὸς τὸ θεῖον, ἐπρόσβενον οὗτοι, ὅτι πρέπει νὰ ἀποθνήσκωμεν ἐν εὐφημίᾳ.

ἐπέχω, κρατῶ, σταματῶ, συγκρατῶ, παύομαι.

διαλιπὼν χρόνον, μετὰ πάροδον χρόνου.

οὐκ, εἰς τὸ ἐννοούμενον α ἰ σ θ ἄ ν ε σ θ α ι.

ἐπανιών, προχωρῶν πρὸς τὰ ἐπάνω τοῦ σώματος μὲ τὸ χεῖρ του.
αὐτός, ὁ ὑπηρέτης.

ἦτρον, ὑπογαστρειον.

ἐνεκεκάλυπτο, οἱ ἀρχαῖοι συνήθιζον κατὰ τὰς ἐπιθανάτους στιγμὰς νὰ καλύπτουν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀποθνήσκοντος.

ἀλεκτρούνα, οἱ θεραπευόμενοι ἐθυσίαζαν εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν ἕνα πετεινόν. Ὁ Σω. λοιπὸν ἐπιθυμεῖ νὰ κάμῃ αὐτὴν τὴν θυσίαν διὰ τοῦ Κρίτωνος εἰς ἐκδήλωσιν ἐγνωμοσύνης πρὸς τὸν θεὸν τῆς ὑγείας, διότι νομίζει, ὅτι τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου του θεραπεύεται ἀπὸ ὅ τι εἰς τὸν διάλογον ἐχαρακτήρισεν ὡς νόσον: τὴν ἔνωσιν τῆς ψυχῆς μὲ τὸ σῶμα.

ἐκινήθη, κατελήφθη ὑπὸ σπασμοῦ.

συνέλαβε, ἔλκισε (ἔπιασε μαζὶ τὰ δύο χεῖλη. . .).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 67

καὶ ἄλλως, καὶ ἐν γένει, καὶ ἐπὶ πλέον.